

HRVATSKI SABOR
Odbor za europske poslove

KLASA: 022-03/25-01/1
URBROJ: 6521-31-25-1
Zagreb, 17. siječnja 2025.

D.E.U. br. 24/015

**ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA I PRAVA
NACIONALNIH MANJINA**
Milorad Pupovac, predsjednik

ODBOR ZA PRAVOSUĐE
Nikola Grmoja, predsjednik

ODBOR ZA OBITELJ, MLADE I SPORT
Vesna Vučemilović, predsjednica

Poštovani predsjednici odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje na razmatranje Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Odboru za pravosuđe i Odboru za obitelj, mlade i sport dokument Europske unije iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske:

Stajalište Republike Hrvatske
o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (preinaka) COM (2024) 60

koje je Koordinacija za vanjsku i europsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom KLASA: 022-03/24-07/420, URBROJ: 50301-21/06-24-3 na sjednici održanoj 10. prosinca 2024.

Navedeni Prijedlog direktive je Europska komisija objavila 6. veljače 2024., te je u tijeku njegovo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske najkasnije do 14. veljače 2025.

S poštovanjem,

PREDSJEDNICA ODBORA
Jelena Miloš

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2024) 60
- COM (2024) 60

Na znanje: Informacijsko-dokumentacijska služba (INFODOK)

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA RH

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom):

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (preinaka)

Proposal for a directive of the European parliament and of the Council on combating sexual abuse and sexual exploitation of children and child sexual abuse material and replacing Council Framework Decision 2004/68/JHA (recast)

Brojčana oznaka dokumenta Vijeća: 13915/24, 13916/24

Nadležno TDU za izradu prijedloga stajališta (nositelj izrade stajališta) i ustrojstvena jedinica

Nadležno tijelo državne uprave: Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije

Druga tijela državne uprave, agencije i javne ustanove uključene u izradu Prijedloga okvirnog stajališta:

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom, Ministarstvo znanosti, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo turizma, Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti

Nadležna služba u MVEP-u (Sektor za COREPER II):

Služba za pravosuđe i unutarnje poslove

Nadležna radna skupina Vijeća EU:

Radna skupina za suradnju u kaznenim stvarima (COPEN)

Osnovne sadržajne odredbe zakonodavnog prijedloga:

Preambula

Imajući u vidu aktualni razvoj aplikacija umjetne inteligencije koje mogu generirati realistične slike koje se ne mogu razlikovati od stvarnih, očekuje se da će broj takozvanih uvjerljivih krivotvorenih slika i videozapisa koji prikazuju seksualno zlostavljanje djece sljedećih godina eksponencijalno rasti. Osim toga, postojeća definicija ne obuhvaća razvoj proširene, produljene i virtualne stvarnosti u kojoj se upotrebljavaju avatari koji uključuju povratne informacije za osjetila, npr. tako da se koriste uređaji koji omogućuju percepciju dodira. Uključivanjem izričitog upućivanja na „reprodukcije i prikaze” trebalo bi osigurati da definicija materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece obuhvaća ta i buduća tehnološka dostignuća na dovoljno tehnološki neutralan način da na njih neće utjecati promjene u budućnosti.

Kako bi se spriječila kaznena djela seksualnog zlostavljanja djece, definicija materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece trebala bi uključivati i takozvane „pedofilske priručnike”. Pedofilski priručnici pružaju savjete o tome kako pronaći, mamiti i zlostavljati djecu i pritom izbjeći svoju identifikaciju i kazneni progon. Umanjivanjem prepreka i pružanjem potrebnog znanja i iskustva dodatno se potiče počinitelje i podupire počinjenje seksualnog zlostavljanja. Njihovo širenje na internetu već je navelo određene države članice da izmijene svoje kazneno pravo i izričito kriminaliziraju posjedovanje i distribuciju takvih priručnika. Nedostatak usklađenosti dovodi do nejednake razine zaštite u EU-u.

Posljednjih je godina došlo do porasta broja slučajeva financijski motivirane seksualne iznude kojom se bave organizirane kriminalne skupine, a posebno su usmjerene na dječake tinejdžere, što je rezultiralo nizom samoubojstava te djece. Stoga je neophodno da sve te pojave budu primjereno obuhvaćene pravom država članica.

S obzirom na nedavna tehnološka dostignuća, a posebno okruženja proširena, produljena i virtualne stvarnosti, kriminalizacija mamljenja djece ne bi trebala biti ograničena na govornu komunikaciju, komunikaciju tekstualnim porukama ili e-porukama, nego bi trebala uključivati i kontakte ili razmjene u proširenoj, produljenoj ili virtualnoj stvarnosti, kao i mamljenje djece u velikim razmjerima upotrebom razgovornih robota pripremljenih za tu svrhu, s obzirom na to da se zbog predvidljivog razvoja aplikacija umjetne inteligencije očekuje veća učestalost te pojave. Stoga bi izraz „uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije” trebalo tumačiti dovoljno široko da se obuhvati cjelokupni razvoj te tehnologije.

Članak 2.: pristup materijalu koji sadržava seksualno zlostavljanje djece često je prvi korak prema izravnom zlostavljanju, bez obzira na to prikazuje li stvarno ili realistično zlostavljanje i iskorištavanje. Izmjenama članka 2. stavka 3. točke (d) nastoji se osigurati da definicija materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece obuhvaća razvoj tehnologije na dovoljno tehnološki neutralan način, na koji buduće promjene neće moći utjecati. Članak 2. uključuje i definiciju vršnjaka kao osoba, uključujući djecu i punoljetne osobe, koje su približno iste dobi i stupnja psihičkog i fizičkog razvoja ili zrelosti.

Članak 3.: izmjenama članka 3. nastoji se osigurati dosljednost između razine kazni predviđene prijedlogom s onima predviđenima za slična kaznena djela u Direktivi o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. To uključuje izmjenu kako bi se obuhvatio i čin navođenja djeteta koje nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos da sudjeluje u seksualnim aktivnostima s drugom osobom u situacijama izvan konteksta nagovaranja, prisile ili prijetnje. Pojašnjava se element pristanka na spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju s time da nije još odlučeno hoće li odredbe o pristanku biti u uvodnim odredbama ili u operativnom dijelu teksta.

Članak 4.: visina kazni za sudjelovanje u seksualnim aktivnostima s djetetom pri čemu se koristi dječja prostitucija (članak 4. stavak 7.) su pet godina ako je riječ o djetetu mlađem od dobi za pristanak na spolni odnos i na dvije godine ako je dijete starije od dobi za pristanak na spolni odnos.

Članak 5.: postoji javni interes za podupiranje rada organizacija koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece, kao što su dežurne telefonske linije INHOPE, koje primaju prijave građana o materijalima koji sadržavaju seksualno zlostavljanje djece i olakšavaju uklanjanje takvih materijala i istragu kaznenog djela. Ako te organizacije, koje djeluju u javnom interesu, pregledavaju i analiziraju ili na drugi način obrađuju materijale koji čine slike ili videozapise seksualnog zlostavljanja djece u svrhu uklanjanja ili istrage, takvu obradu ne bi trebalo kriminalizirati. Stoga je potrebno na odgovarajući način ograničiti definiciju odgovarajućih kaznenih djela pojašnjenjem da se takva obrada ne smatra „protupravnom” ako su te organizacije dobile odobrenje nadležnih tijela države članice u kojoj imaju poslovni nastan.

Članak 5a.: propisuje da će se kaznom od najmanje 2 godine kazniti onaj tko čini kaznena djela povezana s davanjem uputa za seksualno zlostavljanje djece, seksualno iskorištavanje ili mamljenje djece u seksualne svrhe.

Članak 6.: izmjenama članka 6. osigurava se da se svi oblici mamljenja na internetu, uključujući mamljenje s ciljem počinjenja kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece na internetu, kriminaliziraju u svim državama članicama.

Članak 7.: novim člankom 7. nastoji se osigurati da sve države članice kriminaliziraju kazneno djelo namjernog isplaćivanja ili obećavanja novca ili drugog oblika plaćanja ili naknade bilo kojoj osobi kako bi počinitelj prisustvovao u prijenosu seksualnog zlostavljanja djece uživo ili učinio takav prijenos pristupačnim i osigurati učinkovitu istragu i kazneni progon tog kaznenog djela.

Članak 8.: novi članak 8. kriminalizacijom čina upravljanja internetskom infrastrukturom u svrhu omogućivanja seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja djece nastoji suzbiti ulogu koju ima mračna mreža u stvaranju zajednica počinitelja ili potencijalnih počinitelja i širenju materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece.

Članak 10.: izmjenama članka 10. nastoje se pojasniti postojeće nejasnoće u tekstu Direktive, među ostalim time što se osigurava da se izuzeće od kriminalizacije za seksualne aktivnosti uz pristanak pravilno tumači na način da se primjenjuje samo na materijal koji proizvode i posjeduju djeca ili vršnjaci među sobom, a ne između djeteta starijeg od dobi za pristanak na spolni odnos i odrasle osobe bilo koje dobi. Ovo izuzeće nije obligatorno nego je ostavljeno diskreciji država članica.

Članak 12.: izmjene članka 12. namijenjene su uklanjanju rizika da bi počinitelji kaznenih djela u okviru posla ili volonterskih aktivnosti mogli ponovno ostvariti pristup djeci. Uveden je zahtjev da poslodavci koji zapošljavaju za profesionalne i dobrovoljne aktivnosti koje uključuju bliski kontakt s djecom i organizacije koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece moraju zatražiti kaznenu evidenciju osoba koje će biti zaposlene.

Članak 14.: ovaj članak kojim se uređuju sankcije koje se mogu izreći pravnim osobama izmijenjen je kako bi ga se uskladilo s nedavnom pravnom stečevinom, i to proširenjem popisa primjera mogućih sankcija kako bi se uključilo izričito upućivanje na isključenje iz pristupa javnom financiranju i uključivanjem usklađene metodologije za izračun minimalnih novčanih kazni.

Članak 15.: uvedenim izmjenama dopunjuju se i pojašnjavaju situacije u kojima države članice imaju pravo na izuzimanje od kaznenog progona i nekažnjavanje djece žrtava seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja zbog umiješanosti u kažnjive radnje koje su bila primorana počinuti, uključujući distribuciju, ponudu, nabavljanje ili stavljanje na raspolaganje materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece.

Članak 16.: Nastoji se osigurati da kazneni progon nije uvjetovan prijavom od strane žrtve te da su za istrage dostupne metode koje se koriste i kod progona organiziranog kriminala i drugih teških kaznenih djela.

Članak 16.a: cilj je izmjena stavka 2. osigurati da rok zastare ne može početi teći prije nego što žrtva postane punoljetna i utvrditi minimalne rokove zastare kako bi se žrtvi djelotvorno omogućilo da zatraži pravdu.

Članak 17.: nedovoljno prijavljivanje seksualnog zlostavljanja djece i dalje je velik problem u nastojanjima da se zaustavi seksualno zlostavljanje djece i spriječi daljnje seksualno zlostavljanje, među ostalim zato što obrazovno osoblje i pružatelji zdravstvene skrbi, kao i drugi stručnjaci koji rade u bliskom kontaktu s djecom, mogu oklijevati s optužbama da je netko, potencijalno kolega ili vršnjak, počinio seksualno zlostavljanje djece. Ovaj članak izmijenjen je kako bi se uvela mogućnost prijavljivanja i time takvim stručnjacima pružila pravna sigurnost jer prijavljivanje ne čini povredu pravila o povjerljivosti, dok se stavkom 3. osigurava da stručnjaci u zdravstvenom sektoru koji rade s počiniteljima kaznenih djela također mogu prijaviti počinjenje kaznenog djela ili sumnju na isto.

Članak 18.: ovaj se članak nadovezuje na prava žrtava iz članaka 5. i 5.a Direktive (EU) 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava (Direktiva o pravima žrtava) [kako je izmijenjena predloženom direktivom o izmjeni Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava] kako bi se osigurali lako dostupni kanali za prijavljivanje prilagođeni djeci kada je riječ o prijavljivanju kaznenih djela.

Članak 21. Europski centar, kada bude osnovan, pružat će potporu državama članicama u zaštiti žrtava razmjenom informacija, olakšavanjem razmjene najboljih praksi, olakšavanjem pripreme smjernica i protokola za stručnjake koji rade u bliskom kontaktu s djecom.

Članak 22.: ovaj se članak mijenja kako bi se osiguralo da su liječnički pregledi djeteta žrtve za potrebe kaznenog postupka, kojima bi se dijete moglo ponovno traumatizirati, ograničeni na nužno potrebne i da ih provode odgovarajuće osposobljeni stručnjaci.

Članak 23.: tim se novim člankom jača položaj žrtava seksualnog zlostavljanja djece i osoba koje su preživjele seksualno zlostavljanje djece time što se jača njihovo pravo na traženje odštete za svu štetu pretrpljenu u vezi s kaznenim djelima seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, uključujući štetu prouzročenu širenjem materijala koji sadržava zlostavljanje na internetu.

Članak 24.: tim se novim člankom rješavaju problemi povezani s nedostatkom koordinacije nacionalnih mjera za sprečavanje i borbu protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece tako što se od svih država članica zahtijeva da uspostave nacionalna tijela zadužena za takvu koordinaciju i prikupljanje podataka.

Članak 25.: tim se novim člankom države članice obvezuju da uspostave potrebne mehanizme kako bi se osigurala suradnja i koordinacija više agencija i više dionika na nacionalnoj razini u kojoj sudjeluju sve relevantne strane uključene u razvoj i provedbu mjera za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece, na internetu i izvan njega. Osigurava se i koordinacija i suradnja s Europskim centrom i Komisijom.

Članak 26. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi se spriječilo ili zabranilo širenje materijala u kojem se oglašava prilika za počinjenje bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do 8. te organiziranje putovanja u komercijalne ili nekomercijalne svrhe u svrhu počinjenja bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3., 4. i 5.

Članak 27.: izmjenama u prvom stavku pojašnjava se da bi programi prevencije za osobe koje se boje da bi mogle počiniti kazneno djelo trebali biti namijenjeni toj skupini osoba i da bi im države članice trebale omogućiti da pristupe tim programima.

Članak 28.: cilj tih izmjena je dodatno pojasniti vrste programa prevencije za koje bi se moglo smatrati da smanjuju vjerojatnost da dijete postane žrtva i da osoba počinii kazneno djelo. Od država članica se zahtijeva da promiču redovitu izobrazbu ne samo za policijske službenike koji bi mogli doći u kontakt s djecom žrtvama seksualnog nasilja zlostavljanja ili iskorištavanja, već i za suce i druge relevantne stručnjake, kako bi se osiguralo pravosuđe prilagođeno djeci. Stavkom 5. EU-ov centar kad se osnuje, proaktivno će pružati podršku preventivnim aktivnostima država članica skupljanjem i dijeljenjem informacija o preventivnim mjerama i programima te najboljim praksama.

Članak 31.: tim se novim člankom države članice obvezuju periodično prikupljati statističke podatke o kaznenim djelima obuhvaćenima direktivom na temelju zajedničke metodologije razvijene u suradnji s EU-ovim centrom, dijeliti te statističke podatke s EU-ovim centrom i Komisijom i objavljivati ih. EU-ov centar trebao bi sakupiti sve primljene statističke podatke i objaviti njihovu zbirku.

Članak 32.: ovim novim člankom o izvješćivanju zamjenjuje se prethodni članak i utvrđuje za Komisiju da svakih pet godina izvješćuje Europski parlament i Vijeće EU-a o primjeni direktive, i, ako je potrebno, predlaže izmjenu iste.

Članak 32.a.: propisuje da ova direktiva neće utjecati na režime odgovornosti povezane s temeljnim načelima koja se odnose na slobodu tiska i slobodu izražavanja u drugim medijima, pod uvjetom da se ti režimi primjenjuju u skladu s Poveljom.

Članak 33.: izmjenama u ovom članku pojašnjavaju se odredbe koje države članice trebaju prenijeti u nacionalno zakonodavstvo, tj. one koje su izmijenjene u usporedbi s Direktivom 2011/93. Rok za transpoziciju je dvije godine od stupanja na snagu.

Članak 34.: tim novim člankom stavlja se izvan snage Direktiva 2011/93/EU i pojašnjavaju obveze prenošenja predložene direktive u odnosu na Direktivu 2011/93/EU.

Članak 35.: tim novim člankom utvrđuju se datumi stupanja na snagu direktive i njezine primjene.

Razlozi za donošenje i pozadina objave zakonodavnog prijedloga:

Komisija je 2022. godine provela evaluaciju kako bi ocijenila provedbu Direktive 2011/93/EU o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije (dalje u tekstu „Direktiva”), utvrđujući moguće zakonodavne nedostatke, najbolje prakse i prioritetne mjere na razini EU-a. Evaluacija je pokazala da postoje mogućnosti za poboljšanje teksta: u njoj je istaknuta dvosmislenost određenih definicija utvrđenih u Direktivi i pitanja povezana s istragama i kaznenim progonom počinitelja. Također je utvrđeno da povećana prisutnost djece na internetu i najnovija tehnološka dostignuća otežavaju rad tijela za kazneni progon, a istodobno stvaraju nove mogućnosti za zlostavljanje koje nisu u potpunosti obuhvaćene postojećom Direktivom. Zaključeno je i da razlike u pravnim okvirima koji su na snazi u državama članicama u vezi s istragom i kaznenim progonom onemogućuju djelotvornu borbu protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece u EU-u, posebno zbog nedovoljne kriminalizacije kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece počinjenih upotrebom novih tehnologija i tehnologija u nastajanju.

U tom je kontekstu ciljana revizija Direktive potrebna kako bi se: zajamčila kriminalizacija svih oblika seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, uključujući one koje omogućuju ili olakšavaju tehnološka dostignuća; osiguralo da nacionalni propisi o istrazi i kaznenom progonu omogućuju djelotvornu borbu protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece uzimajući u obzir najnovija tehnološka dostignuća; poboljšala prevencija i pomoć žrtvama; i poticala bolja koordinacija u prevenciji i borbi protiv seksualnog zlostavljanja djece u svim državama članicama i na nacionalnoj razini među svim uključenim stranama.

Ovaj Prijedlog direktive dopunjuje druge inicijative EU-a koje se izravno ili neizravno bave problematikom kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece. To uključuje Prijedlog uredbe o utvrđivanju pravila za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece. Ova dva prijedloga bi se trebala međusobno podupirati kako bi se zajednički pružio sveobuhvatniji odgovor na kazneno djelo seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece na internetu i izvan njega. Konkretno, EU-ov centar za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece, predviđen u predloženoj uredbi, imao bi važnu ulogu i u podupiranju mjera država članica u pogledu prevencije i pružanja pomoći žrtvama.

Status dokumenta:

Održano je 12 sastanaka Radne skupine za suradnju u kaznenim stvarima (COPEN) i dovršeno je prvo čitanje Prijedloga. O Prijedlogu se raspravljalo i na CATS-u u svibnju 2024. godine i na Vijeću ministara JHA u lipnju 2024. godine.

Stajalište RH:

Republika Hrvatska podržava donošenje direktive Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (preinaka).

U odnosu na članak 2. stavak 3. Prijedloga direktive (Definicije) koji predlaže propisati što sve obuhvaća materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece, u odnosu na točku (e) kojom se propisuje da navedeni materijal znači i „materijal, bez obzira na oblik, namijenjen pružanju savjeta, smjernica ili uputa o tome kako počinuti seksualno zlostavljanje ili seksualno iskorištavanje ili mamljenje djece“ ukazujemo kako Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23, 36/24) u članku 163. Iskorištavanje djece za pornografiju u stavku 6. propisuje da je dječja pornografija materijal koji vizualno ili na drugi način prikazuje pravo djeteta ili realno prikazano nepostojeće djeteta ili osobu koja izgleda kao djeteta u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe pravog djeteta ili realno prikazanog nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao djeteta u spolne svrhe. Materijali koji prikazuju spolne organe pravog djeteta ili realno prikazanog nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao djeteta, a koji imaju

umjetnički, medicinski ili znanstveni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovoga članka. Preliminarna analiza je pokazala da bi predmetna definicija, ako bi bila tako propisana, značila dopunu, a time i proširenje kaznenog djela iz članka 163. Kaznenog zakona.

Republika Hrvatska smatra da predložena definicija vršnjaka nije u skladu s načelom određenosti pravne norme i kao takva dovodi do pravne nesigurnosti. Stoga smatramo da treba ostati pri postojećem zakonodavstvu, odnosno da bi trebalo izbrisati čl. 2. st. 8.

U odnosu na članak 3. Prijedloga direktive Kaznena djela seksualnog zlostavljanja stavak 4. kojim se predlaže propisati da se osoba koja sudjeluje u seksualnim aktivnostima s djetetom koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos kažnjava najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje osam godina zatvora, ukazujemo kako je predmetna kazna u skladu s kaznama propisanim kaznenim djelom Spolna zlouporaba djeteta mlađeg od petnaest godina iz članka 158. stavka 2. Kaznenog zakona.

U odnosu na stavke 5. i 6. kojima se predlaže propisati kaznena odgovornost osobe koja sudjeluje u seksualnim aktivnostima s djetetom zbog „zlouporabe priznatog položaja povjerenja, autoriteta ili utjecaja nad djetetom“, „zlouporabe posebno osjetljivog stanja djeteta, posebno zbog poteškoća u duševnom ili tjelesnom razvoju ili stanja ovisnosti o drugima“, „uporabe prisile, sile ili prijetnje“ te osobe „koja dijete sili ili prisili na seksualnu aktivnost s trećom osobom ili mu u tu svrhu prijeti“ ukazujemo kako je nejasno uključuje li pojam „seksualne aktivnosti“, spolni odnošaj i s njim izjednačenu radnju kao i bludnu radnju. Ako predmetni izraz obuhvaća samo bludnu radnju onda bi predložena kazna od 10 godina u odnosu na dijete starije od 15 godina značila pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo bludnih radnji.

U odnosu na stavak 7. koji predlaže propisati kažnjavanje takvog namjernog ponašanja koje u točki (a) obuhvaća „upuštanje u bilo koji čin vaginalne, analne ili oralne penetracije seksualne naravi bilo kojim dijelom tijela ili predmetom s djetetom mlađim od dobi za pristanak na spolni odnos“, a u točki (b) navođenje djeteta mlađeg od dobi za pristanak na spolni odnos na upuštanje s drugom osobom u bilo koji čin vaginalne, analne ili oralne penetracije seksualne naravi bilo kojim dijelom tijela ili predmetom.“, ukazujemo kako je predloženo u skladu s kaznenim djelom Spolna zlouporaba djeteta mlađeg od petnaest godina iz članka 158. Kaznenog zakona.

U odnosu na stavak 8. koji predlaže propisati kažnjavanje postupanja iz stavka 7. ako je dijete starije od dobi za pristanak na spolni odnos i ne pristaje na čin, ukazujemo kako je predloženo u skladu s odredbom članka 154. koji propisuje Teška kaznena djela protiv spolne slobode (stavkom 1. točkom 2.). Međutim, ako se radi o djetetu starijem od 15 godina, a koje nije posebno ranjivo zbog dobi tada bi predložena kazna od 10 godina značila pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo silovanja iz članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona.

Republika Hrvatska glede pristanka može prihvatiti opciju 1 i opciju 3 (alternativni izričaj izvornog prijedloga EK, prebacivanje teksta u uvodne izjave). Naglašavamo da, ako dijete, koje nije doseglo dob za stupanje u spolne odnose, da svoj pristanak, takav pristanak neće proizvoditi nikakav pravni učinak budući da ga dijete u toj dobi ne može dati.

U odnosu na stavak 9. točke (a), (b) i (c) i definiranje čina bez pristanka kao „čina koji se obavlja bez dobrovoljnog pristanka djeteta, kao rezultat njegove slobodne volje koja se procjenjuje u kontekstu okolnosti slučaja ili ako dijete ne može izraziti slobodnu volju zbog okolnosti iz stavka 5. ili zbog drugih okolnosti, uključujući djetetovo tjelesno ili duševno stanje, kao što je stanje nesvjesnosti, opijenosti, smrznutosti, bolesti ili tjelesne ozljede“ ukazujemo na visoki stupanj usklađenosti navedene odredbe s definicijom pristanka iz članka 153. stavka 5. Kaznenog zakona koja propisuje da pristanak postoji „ako je osoba svojom voljom odlučila stupiti u spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju i bila je sposobna donijeti i izraziti takvu odluku. Smatra se da takvog pristanka nema osobito ako je spolni odnošaj ili s njime izjednačena spolna radnja izvršena uz uporabu prijetnje, prijevare, zlouporabom položaja prema osobi koja se prema počinitelju nalazi u odnosu zavisnosti, iskorištavanjem stanja osobe

zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.“.

U odnosu na članak 5. Prijedloga direktive Kaznena djela u vezi s materijalom koji sadržava seksualno zlostavljanje djece, u odnosu na stavak 7. ukazujemo kako Kazneni zakon u članku 163. Iskorištavanje djece za pornografiju ne propisuje izričito takvo izuzimanje od kaznene odgovornosti u odnosu na „organizacije s poslovnim nastanom u državi članici koja djeluje u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece ili ako se ta postupanja provode u njezino ime i pod njezinom odgovornošću, pod uvjetom da ta organizacija ima odobrenje nadležnih tijela te države članice i da su takve radnje provedene u skladu s uvjetima utvrđenima u takvom odobrenju“. Navedeno se, *mutatis mutandis*, odnosi i na stavak 8. kojim se propisuju aktivnosti za koje su nužna odobrenja iz stavka 7. Stoga bi, ako se ova odredba zadrži, značila potrebu dopune kaznenog djela iskorištavanja djece za pornografiju iz članka 163.

Predlažemo da se čl. 5.a izrijekom propiše kao ciljni delikt i to na način da se navede da su te pripremljene radnje kažnjive kada se čine radi počinjenja, odnosno u svrhu počinjenja taksativno navedenih kaznenih djela u Prijedlogu.

U odnosu na članak 6. Prijedloga direktive Mamljenje djece za seksualne potrebe, stavke 1. i 2. ukazujemo kako se odredbama predmetnog članka širi inkriminacija iz kaznenog djela Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba iz članka 161. Kaznenog zakona te se predmetno još analizira od strane nacionalnih tijela. Naime, članak 6. u stavku 1. predlaže propisati kažnjavanje namjernog postupanja koje počini odrasla osoba koja predloži, uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije, djetetu susret, putem interneta ili uživo, radi počinjenja kaznenog djela iz članka 3. stavaka 4., 5., 6. i 7. i članka 5. stavka 6., a taj prijedlog je popraćen i drugim materijalnim postupanjem koje vodi prema takvom susretu“. Inkriminacija se širi u odnosu na dijete žrtvu budući da se inkriminacija iz članka 161. Kaznenog zakona odnosi samo na osobu mlađu od petnaest godina, dok članak 6. Prijedloga inkriminira takvo postupanje u odnosu na dijete svake dobi. Inkriminacija se također širi i u odnosu na mjesto počinjenja budući da članak 6. Prijedloga propisuje inkriminaciju takvog ponašanja kad se susret događa „bilo putem interneta ili uživo“.

Stoga bi, ako predloženi članak bude prihvaćen u redovnom zakonodavnom postupku na razini Europske unije, isto značilo i proširenje kaznenog djela Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba iz članka 161. Kaznenog zakona.

U odnosu na stavak 3. kojim se predlaže propisati kažnjavanje pokušaja odrasle osobe da uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije počini kaznena djela iz članka 4. stavaka 2. i 5. time da navede dijete da sudjeluje u prikazivanju seksualnog zlostavljanja djece i u iskorištavanju u prostituciji, ukazujemo kako je isto usklađeno s odredbama Glave XVII. Kaznenog zakona kojom su propisana kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta. Naime, članak 4. stavak 2. propisuje kažnjavanje osobe koja namjerno „prouzroči sudjelovanje djeteta u prikazivanju seksualnog zlostavljanja djece ili ga na to potiče, ostvarujući zaradu na taj način ili na neki drugi način iskorištava dijete u te svrhe“, a koje je propisano u skladu s kaznenim djelom Iskorištavanje djece za pornografske predstave iz članka 164., a za koje je moguće kažnjavati i pokušaj. Članak 4. u stavku 5. propisuje kažnjavanje osobe koja „prouzroči sudjelovanje djeteta u iskorištavanju u prostituciji ili ga na to potiče, ostvarujući zaradu na taj način ili na neki drugi način iskorištava dijete u te svrhe“, a koje je propisano u skladu s kaznenim djelom Podvođenje djeteta iz članka 162. Kaznenog zakona, a za koje je moguće kažnjavati i pokušaj.

U odnosu na članak 7. Prijedloga direktive Mamljenje na seksualno zlostavljanje kojim se predlaže propisati kažnjavanje namjernog isplaćivanja ili obećavanja novca ili drugog oblika plaćanja ili naknade bilo kojoj osobi kako bi je se navelo na počinjenje bilo kojeg od kaznenih djela navedenih u članku 3. stavcima 4., 5., 6., 7. i 8., članku 4. stavcima 2. i 3. te članku 5. stavku 6. ukazujemo da ako predmetno ne bi bilo podvedivo pod opći institut poticanja značilo bi uvođenje novog kaznenog djela u Kazneni zakon ili dopunu postojeće inkriminacije.

U odnosu na članak 8. Prijedloga direktive Upravljanje internetskom uslugom u svrhu seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja djece kojim se predlaže propisati kažnjavanje namjernog pružanja usluge ili upravljanja uslugom informacijskog društva koja je osmišljena kako bi se olakšalo ili potaknulo počinjenje bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do 7., ukazujemo da bi predmetno, ukoliko bi bilo usvojeno, značilo uvođenje ovog novog kaznenog djela u Kazneni zakon. Republika Hrvatska može podržati uvođenje zasebnog kaznenog djela. U odnosu na članak 9. Prijedloga direktive Poticanje, pomaganje i pokušaj, u odnosu na stavak 1. ne protivimo se propisivanju kaznene odgovornosti za poticanje i pomaganje u odnosu na kaznena djela propisana Prijedlogom u člancima 3. do 6. budući da je isto kažnjivo i u Kaznenom zakonu.

U odnosu na članak 10. Prijedloga direktive Seksualne aktivnosti uz uzajamni pristanak kojim se predlaže propisati da svaka država članica može odlučiti hoće li članke Prijedloga kojima se propisuju kaznena djela primjenjivati i na seksualne aktivnosti između vršnjaka koje se odvijaju uz uzajamni pristanak, ukazujemo kako je ista odredba propisana fakultativno te kao takva ne obvezuje države članice na uspostavu minimalnih pravila u pogledu predloženih inkriminacija.

U odnosu na članak 11. Prijedloga direktive Otegotne okolnosti kojim se predlaže fakultativno propisati otegotne okolnosti relevantne za odmjeravanje kazni za kaznena djela predložena Prijedlogom, ukazujemo kako nacionalno zakonodavstvo kroz institut odmjeravanja kazne iz članka 47. Kaznenog zakona već sada prepoznaje predložene otegotne okolnosti.

U odnosu na članak 12. Prijedloga direktive Zabrana obavljanja određenih djelatnosti zbog osuda, u odnosu na stavak 1. kojim se propisuje obveza država članica da, kako bi se izbjegao rizik od ponavljanja kaznenih djela, poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da „fizička osoba, koja je bila osuđena zbog počinjenja bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do 9. privremeno ili trajno bude spriječena u obavljanju barem onih profesionalnih djelatnosti koje uključuju izravan i redovit doticaj s djecom“ ukazujemo kako Kazneni zakon u članku 71. propisuje sigurnosnu mjeru zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, koju će sud u odnosu na kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz glave XVII. Kaznenog zakona izreći počinitelju takvog djela i kad ova djela nisu počinjena u obavljanju dužnosti i djelatnosti, ako postoji opasnost da će zlouporabom te dužnosti ili djelatnosti ponovno počiniti ta kaznena djela, a može je izreći i doživotno. Ukazujemo da predložena odredba djelomično odgovara navedenoj sigurnosnoj mjeri, ali ne odgovara temeljnoj pretpostavci izricanja sigurnosnih mjera propisanoj u članku 67. Kaznenog zakona koji propisuje da sigurnosna mjera mora biti u razmjeru s težinom počinjenog kaznenog djela i kaznenih djela koja se mogu očekivati, kao i sa stupnjem počiniteljeve opasnosti. Predmetno ne odgovara niti svrsi izricanja sigurnosne mjere iz članka 66. Kaznenog zakona, a koja je otklanjanje okolnosti koje omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela.

Republika Hrvatska može prihvatiti čl.12. stavke 2. i 3.

U odnosu na članak 13. Prijedloga direktive Odgovornost pravnih osoba, a kojim se predlaže propisati kaznenu odgovornost pravnih osoba za kaznena djela propisana Prijedlogom direktive, ukazujemo kako Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine, broj: 151/03, 110/07, 45/11, 143/12, 114/22, 114/23) u članku 3. Temelj odgovornosti pravnih osoba propisuje kaznenu odgovornost pravne osobe za kazneno djelo odgovorne osobe ako se njime povređuje neka dužnost pravne osobe ili je njime pravna osoba ostvarila ili trebala ostvariti korist za sebe ili drugoga te je predmetni članak 13. Prijedloga u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

U odnosu na članak 14. Prijedloga direktive Sankcije pravnim osobama ukazujemo kako je preliminarna analiza članka 14. stavka 1. Prijedloga pokazala usklađenost sa Zakonom o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela.

Stavcima 2. i 3. predlaže se propisati visina novčane kazne koja se može izreći pravnoj osobi i to „za kaznena djela za koja je propisana najviša kazna zatvora u trajanju od najmanje jedne godine za fizičke osobe kažnjavaju novčanim kaznama čija najviša razina ne bi trebala biti manja od 1 % ukupnog globalnog prometa pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi

godini u kojoj je djelo počinjeno“ ili u poslovnoj godini koja prethodi godini izricanja kazne ili ne bi trebala biti manja od 8 milijuna eura, a za „kaznena djela za koja je propisana najviša kazna zatvora u trajanju od najmanje pet godina zatvora za fizičke osobe budu kažnjene novčanim kaznama čija najviša granica ne bi trebala biti manja od 5 % ukupnog globalnog prometa pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi godini kada je djelo počinjeno ili godini u kojoj je izrečena odluka o novčanoj kazni odnosno ne bi trebala biti manja od 40 milijuna eura“. Ukazujemo kako se o visini novčanih kazni raspravlja i u drugim zakonodavnim prijedlozima te je potrebno paziti na usklađenost s istima.

Republika Hrvatska može podržati novi izričaj st. 2. i 3., ali naglašavamo da treba nastaviti raspravu o visini predloženih kazni.

U odnosu na članak 15. Prijedloga direktive Izuzimanje od kaznenog progona ili neprimjenjivanje kazni na žrtve kojim se propisuje obveza država članica da, u skladu s temeljnim načelima svojih pravnih sustava, poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da nadležna nacionalna tijela imaju pravo na izuzimanje od kaznenog progona i nekažnjavanje djece žrtava seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja zbog umiješanosti u kažnjive radnje koje su bila primorana počinuti kao izravnu posljedicu činjenice da su bila žrtve bilo kojeg kaznenog djela iz članka 4. stavaka 2., 3., 5., 6. i 7., te članka 5. stavaka 4., 5. i 6. ukazujemo kako bi predmetno možebitno bilo pokriveno općim institutom krajnje nužde propisanim člankom 22. Kaznenog zakona, međutim ukoliko bi se inzistiralo na izričitom nekažnjavanju djeteta žrtve, ukazujemo da će isto zahtijevati dopunu postojećeg nacionalnog zakonodavstva.

Podržavamo trenutni izričaj članak 16. st. 1. U pogledu st. 2., predlažemo preuzimanje čl. 13. Direktive o zaštiti okoliša.

U odnosu na članak 16. stavak 4. Prijedloga direktive kojim se predlaže da države članice osiguraju dovoljno osoblja, stručnog znanja i učinkovitih istražnih alata za učinkovitu istragu i kazneni progon kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, prema Prijedlogu direktive ti alati, prema potrebi, uključuju posebne istražne alate, kao što su oni koji se upotrebljavaju u borbi protiv organiziranog kriminala ili drugih slučajeva teških kaznenih djela, kao što je mogućnost provođenja tajnih istraga, ukazujemo da je isto u skladu s člancima 332. i 334. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 130/20, 80/22, 36/24) (dalje u tekstu: ZKP), koji uređuju institut posebnih dokaznih radnji. Posebne dokazne radnje su mjere kojima se tijekom izvida privremeno ograničavaju ustavna prava građana radi prikupljanja dokaza koji su važni za vođenje kaznenog postupka i uključuju: 1) nadzor i tehničko snimanje telefonskih razgovora i drugih komunikacija na daljinu, 2) presretanje, prikupljanje i snimanje računalnih podataka, 3) ulazak u prostorije radi provođenja nadzora i tehničko snimanje prostorija, 4) tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta, 5) uporabu prikriivenih istražitelja i pouzdanika, 6) simuliranu prodaju i otkup predmeta te simulirano davanje potkupnine i simulirano primanje potkupnine, 7) pružanje simuliranih poslovnih usluga ili sklapanje simuliranih pravnih poslova, 8) nadzirani prijevoz i isporuku predmeta kaznenog djela. Nastavno, u članku 334. ZKP sadrži taksativno određen katalog kaznenih djela za čiji se progon mogu odrediti posebne dokazne radnje, a koji uključuje i kaznena djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece. Međutim, ako se direktivom propiše obligatorna obveza za države članice u pogledu propisivanja novih kaznenih djela iz nadležnosti direktive, upućuje se da će biti potrebna izmjena ZKP-a, u smislu da će biti potrebno proširiti katalog kaznenih djela za koja se mogu odrediti posebne dokazne radnje.

U odnosu na članak 16.a Prijedloga direktive - rokovi zastare -, u odnosu na zastarne rokove iz stavka 2. ukazujemo kako rokovi zastare kaznenog progona, kako su predloženi, nisu usklađeni s rokovima zastare kaznenog progona propisanih u članku 81. Kaznenog zakona koji su opći institut Kaznenog zakona i na taj način primjenjivi u odnosu na sva kaznena djela propisana Kaznenim zakonom i drugim posebnim propisima. Ako bi se predloženi stavak zadržao, isti bi značio potrebu izmjene rokova zastare kaznenog progona.

Ne protivimo se mirovanju zastare do punoljetnosti žrtve.

U odnosu na članak 17. stavak 3. Prijedloga direktive kojim se predlaže da države članice osiguraju da su barem stručnjaci koji rade u bliskom kontaktu s djecom u sektorima zaštite djece, obrazovanja, skrbi o djeci i zdravstvene skrbi u mogućnosti prijaviti nadležnim tijelima da imaju opravdane razloge vjerovati da je počinjeno, ili da će vjerojatno biti počinjeno kazneno djelo seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, što ne predstavlja povredu obveze povjerljivosti, ukazujemo kako je člankom 204. stavak 1. ZKP-a propisana opća odredba prema kojoj je svatko dužan prijaviti kazneno djelo za koje se postupak pokreće po službenoj dužnosti, koje mu je dojavljeno ili za koje je saznao. Tom odredbom ZKP ne predviđa dužnost prijavljivanja vjerojatnosti počinjenja kaznenog djela. Uvođenje takve obveze u nacionalno zakonodavstvo moglo bi dovesti do poteškoća prilikom provođenja iste u praksi. Konkretno, uvođenjem takve obveze u nacionalno zakonodavstvo uveo bi se, kao polazni, dokazni standard koji je nižeg stupnja od onog koji trenutno postoji kao osnova za postupanje tijela kaznenog postupka (osnove sumnje). S obzirom na navedeno predloženom odredbom bi se utjecalo na temeljne postavke nacionalnog kaznenog postupka. S obzirom na to da predmetna odredba Prijedloga direktive predstavlja obligatornu obvezu za države članice, ukazuje se potreba za izmjenama ZKP-a u cilju usklađenja s trenutnim zahtjevima koje postavlja Prijedlog direktive.

U odnosu na članak 17. stavak 4. Prijedloga direktive kojim se predlaže da države članice izuzimaju od obveze prijavljivanja kaznenih djela seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece stručnjake koji rade u zdravstvenom sektoru u kontekstu programa namijenjenih osobama koje su osuđene ili osobama koje se boje da bi mogle počinuti bilo koje kazneno djelo seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece. Ukazujemo kako ZKP sadrži opću odredbu u članku 204. stavku 1. prema kojoj je svatko dužan prijaviti kazneno djelo za koje se postupak pokreće po službenoj dužnosti, koje mu je dojavljeno ili za koje je saznao. S obzirom na sve navedeno ukazujemo kako navedena odredba članka 17. stavka 4. Prijedloga direktive nije u skladu s trenutnim nacionalnim zakonodavstvom.

Podržavamo usklađivanje članka 17. Prijedloga s čl. 14. st. 5. Direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Ističemo problematiku dijela odredbe koji se odnosi na prijavljivanje svake situacije u kojoj postoje osnove sumnje da bi dijete moglo postati žrtvom predmetnih kaznenih djela s obzirom na nacionalnu opću obvezu prijavljivanja ovakve vrste kaznenih djela. Stoga tražimo da se riječi „*or could become a victim*“ u st. 1. i 3. izbrišu.

U odnosu na članak 18. stavak 1. Prijedloga direktive kojim se predlaže da države članice osiguraju mogućnost da žrtva može nadležnim tijelima na jednostavan i lako dostupan način prijaviti kaznena djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, što uključuje mogućnost prijavljivanja tih kaznenih djela i podnošenja dokaza, ako je to izvedivo, uporabom lako dostupnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija prilagođenih korisnicima, ukazujemo da je u skladu s člancima 78. stavkom i 78a. ZKP-a, prema kojima je kaznena prijava podnesak koji se može podnijeti u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava.

U odnosu na članak 18. stavak 2. Prijedloga direktive kojim se predlaže da države članice osiguraju da su postupci prijavljivanja sigurni, povjerljivi i osmišljeni na način i na jeziku prilagođenima djeci, u skladu s njihovom dobi i zrelošću, predlaže se i dodatan zahtjev da se osigura da prijavljivanje nije uvjetovano pristankom roditelja, ukazujemo da je u skladu s člankom 44. stavkom 2. ZKP-a koji propisuje načelo najboljeg interesa djeteta, a prema kojem su sud, državno odvjetništvo, istražitelj i policija dužni prema djetetu kao žrtvi kaznenog djela postupati posebno obzirno, imajući na umu dob, ličnost i druge okolnosti kako bi se izbjegle štetne posljedice za odgoj i razvoj djeteta, također pri postupanju prema djetetu žrtvi nadležna tijela prvenstveno će se rukovoditi najboljim interesom djeteta.

U odnosu na članak 18. stavak 3. Prijedloga direktive kojim se predlaže da države članice osiguraju da se nadležnim tijelima koja dolaze u kontakt sa žrtvama koje prijavljuju kaznena djela seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja djece zabrani prijenos osobnih podataka koji se odnose na boravišni status tijelima za migracije, ukazujemo da je u skladu s člankom 43. stavkom 1. točkom 10. ZKP-a prema kojem žrtva kaznenog djela ima pravo na

tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost žrtvi bliskih osoba te je dodatna zaštita osigurana i 44. stavkom 1. točkom 2. ZKP-a. prema kojem dijete kao žrtva kaznenog djela ima i pravo na tajnost osobnih podataka.

U odnosu na članak 19. Prijedloga direktive Nadležnost i usklađivanje kaznenog progona, stavak 4. kojim se predlaže propisati da „prilikom progona kaznenih djela iz članka 3. stavaka 4., 5., 6., 7. i 8., članka 4. stavaka 2., 3., 5., 6. i 7., članka 5. stavka 6., članka 7. i članka 8. u vezi sa stavkom 1. točkom (b) ovog članka (kada je počinitelj njihov državljanin), koja su počinjena izvan državnog područja dotične države članice, njezina nadležnost ne bude ovisna o uvjetu da navedeni čini budu smatrani kaznenim djelima na mjestu gdje su počinjeni, ukazujemo kako se navedenim prijedlogom predlaže dopuna kataloga kaznenih djela za koja se ne traži postojanje identiteta norme u predloženim člancima. Mamljenje na seksualno zlostavljanje i 8. Upravljanje internetskom uslugom u svrhu seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja djece. Stoga, ako se nove inkriminacije usvoje, posljedično će trebati dopuna odredbe članka 14. Kaznenog zakona kojim se propisuje primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela koja izvan područja Republike Hrvatske počine njezini državljani.

U odnosu na članak 22. stavak 3. točku g. Prijedloga direktive kojim se predlaže da države članice poduzmu potrebne mjere kako bi u kaznenim istragama osigurale da su liječnički pregledi djeteta žrtve za potrebe kaznenog postupka ograničeni u najvećoj mogućoj mjeri, a provode ih stručnjaci osposobljeni za tu svrhu, ukazujemo da je u skladu s člankom 43. stavkom 1. točkom 7. prema kojem žrtva kaznenog djela ima pravo da se medicinski zahvati prema žrtvi poduzimaju u najmanjoj mjeri i samo ako su krajnje nužni za potrebe kaznenog postupka. HR je zatražila pojašnjenje izričaja „*child witness*“, s obzirom da je nejasan i neodređen.

U odnosu na članak 22. stavak 7. Prijedloga direktive prema kojem je sud u relevantnim sudskim postupcima obvezan uzeti u obzir dob i zrelost djeteta, ukazujemo da je isti u skladu s člankom 44. stavkom 2. ZKP-a koji propisuje načelo najboljeg interesa djeteta, a prema kojem su sud, državno odvjetništvo, istražitelj i policija dužni prema djetetu kao žrtvi kaznenog djela postupati posebno obzirno, imajući na umu dob, ličnost i druge okolnosti kako bi se izbjegle štetne posljedice za odgoj i razvoj djeteta, također pri postupanju prema djetetu žrtvi nadležna tijela prvenstveno će se rukovoditi najboljim interesom djeteta.

Možemo prihvatiti čl.23. stavak 1.

U odnosu na članak 23. stavak 2. Prijedloga direktive kojim se predlaže da žrtvama mora biti omogućeno da zatraže odštetu u okviru kaznenog i građanskog postupka za svu štetu koja im je prouzročena, ukazujemo kako je isti u skladu s člancima 153. i 158. ZKP-a prema kojima će se imovinskopravni zahtjev raspraviti u kaznenom postupku, ako se time ne bi znatno odugovlačio taj postupak, nastavno sud može u presudi kojom okrivljenika proglašava krivim oštećeniku dosuditi imovinskopravni zahtjev u cijelosti ili mu može imovinskopravni zahtjev dosuditi djelomično, a za ostatak ga uputiti u parnicu, dok će u slučaju kada podaci kaznenog postupka ne daju pouzdanu osnovu ni za potpuno niti za djelomično presuđenje, sud oštećenika s imovinskopravnim zahtjevom uputiti u parnicu.

U odnosu na članak 23. stavak 3. kojim se predlaže propisati duljinu trajanja razdoblja za koje žrtvama mora biti omogućeno da zatraže odštetu u okviru kaznenog i građanskog postupka za svu štetu koja im je prouzročena bilo kojim od kaznenih djela kažnjivih na temelju Prijedloga, razmjerno težini kaznenog djela, nakon što postanu punoljetne, ponavljamo očitovanje na članak 16. kojim se predlaže propisati istragu i kazneni progon te rokove zastare.

Predlažemo da se zatraži obrazloženje što se podrazumijeva da se „...prema potrebi, iz nacionalnih sustava odštete uspostavljenih u korist žrtava kaznenih djela može zatražiti odšteta.“ Smatramo kako bi trebalo pojasniti što se podrazumijeva pod „prema potrebi“ i je li predviđeno kako bi se uspostavili, odnosno financirali nacionalni sustavi odštete. Smatramo kako bi isto bilo korisno pojasniti barem u uvodnim izjavama.

U odnosu na članak 23. stavak 4. Prijedloga direktive kojim se predlaže da se, prilikom dosuđivanja dostatne odštete žrtvama kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja

djece, uzmu u obzir svi relevantni elementi, uključujući i elemente koje predmetni članak taksativno navodi, ukazujemo kako prema članku 158. stavku 2. ZKP-a sud može u presudi kojom okrivljenika proglašava krivim oštećeniku dosuditi imovinskopravni zahtjev u cijelosti ili mu može imovinskopravni zahtjev dosuditi djelomično, a za ostatak ga uputiti u parnicu, dok će u slučaju kada podaci kaznenog postupka ne daju pouzdanu osnovu ni za potpuno niti za djelomično presuđenje, sud oštećenika s imovinskopravnim zahtjevom uputiti u parnicu. U slučaju da je transponiranje predmetne odredbe Prijedloga direktive obligatorno, na način da svi elementi propisani u odredbi članka 23. stavak 4. točke a, b i c moraju biti ispunjeni u kaznenom postupku, ukazujemo kako bi došlo do odugovlačenja postupka, što se protivi cilju i svrsi kaznenog postupka.

Podržavamo prijedlog članka 26. kojim se propisuje obveza državama članicama na poduzimanje potrebnih mjera kako bi se spriječilo ili zabranilo širenje materijala u kojem se oglašava prilika za počinjenje kaznenih djela iz članaka 3. do 8., kao i organiziranje putovanja u komercijalne ili nekomercijalne svrhe u svrhu počinjenja kaznenih djela iz članaka 3., 4. i 5. Direktive te nemamo primjedbi ni prijedloga vezano uz predmetnu odredbu.

Kod članka 28. nejasno je jedino zašto su navedeni posebno samo suci obiteljskih sudova. Bilo bi dobro u tekst tog stavka unijeti formulaciju da se navedena odredba ne odnosi samo na tu grupu sudaca, jer bi i ostali suci, ali i tužitelji, trebali biti sposobni prepoznati i postupati s djecom žrtvama i potencijalnim žrtvama seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja (npr. upravni suci koji odlučuju u predmetima azila, suci za mladež, prekršajni suci, i sl.).

Predlažemo proširivanje djela odredbe članka 28. stavka 4 koja se odnosi na preventivne mjere koje su posebno usmjerene na zaštitu djece koja su posebno ranjiva, uključujući djecu s mentalnim ili tjelesnim invaliditetom na način da odredbom budu obuhvaćene sve vrste invaliditeta zaštićene Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine Međunarodni ugovori, broj 06/07, 03/08 i 05/08).

Navedena Konvencija razlikuje četiri vrste invaliditeta i to: tjelesni, mentalni, intelektualni i osjetilni invaliditet (gluhoća, sljepoća, gluhoslijepoća). Stajalište je Odbora Ujedinjenih naroda (Opći komentar br. 3 (2016.) o ženama i djevojkama s invaliditetom) da žene s invaliditetom, posebice one gluhe ili gluhoslijepe, te žene s intelektualnim teškoćama mogu biti izložene još većem riziku od nasilja i zlostavljanja zbog njihove izoliranosti, ovisnosti ili ugnjetavanja.

Navedeno se treba primjenjivati i na djecu s teškoćama u razvoju s naglaskom na djevojčice s teškoćama, osjetilnim i intelektualnim oštećenjem. Nasilje nad djecom s teškoćama u razvoju ozbiljan je društveni problem, pogotovo seksualno nasilje.

Vezano za važnost prevencije istaknuli bi kako je za provedbu preventivnih programa i mjera potreban individualan pristup svakom djetetu, ovisno o vrsti i težini invaliditeta, slijedom čega predlažemo da se u tekst Nacrta direktive unese konvencijski pojam „razumne prilagodbe“ kako bi se naglasila važnost uvažavanja specifičnih potreba koje proizlaze iz pojedine vrste invaliditeta.

Slijedom navedenog predlažemo da se članak 28. Nacrta direktive nadopuni, kako slijedi:

Preventivne mjere posebno se usmjeravaju na zaštitu djece s teškoćama u razvoju koje uključuju djecu s tjelesnim, intelektualnim, osjetilnim i mentalnim invaliditetom. Prilikom poduzimanja preventivnih mjera potrebno je poštivati specifične i individualne potrebe koje proizlaze iz svake vrste invaliditeta primjenom standarda razumne prilagodbe" i prilagodba u komunikaciji zajamčenih Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom kako bi se ostvarila svrha preventivnih programa.

Iako načelno podržavamo kvalitetniji opseg aktivnosti u svezi sprečavanja i progona predmetnih kaznenih djela ovim putem ukazujemo i na zaista realnu okolnost kontinuirane prenapučenosti kaznenih tijela u Republici Hrvatskoj, koja je zasigurno prisutna i u ostalim državama članicama EU-a u neposrednom okruženju.

Sukladno navedenom, razvidna je nužnost da se uz svako proširenje opsega kaznenih djela i trajanja kazne zatvora, kao i zahtjeva u svezi pojačane tretmanske aktivnosti (provođenje

programa i procjene) istodobno na razini cijele Europske unije osiguraju alati koji će izravno smanjiti prenapučenost, odnosno osigurati odgovarajuća financijska sredstva, kojima bi se mogli povećati sadašnji kapaciteti kaznenih tijela, a sve kako bi se osigurali i uvjeti za provođenje tretmanskih programa čije provođenje u uvjetima kontinuirane prenapučenosti nije moguće kvalitetno osigurati.

Ističemo da su u okviru hrvatskog zatvorskog sustava i probacije dostupni interventni programi za počinitelje radi sprječavanja ili smanjivanja rizika od ponavljanja kaznenog djela seksualne prirode, uključujući kaznena djela u kojima su žrtve djeca. Počinitelje se upoznaje s razlozima primjene interventnog programa, uključuje ih se samo uz njihov pristanak te ih se upoznaje s posljedicama odbijanja sudjelovanja u programu. U interventne programe se aktualno uključuju samo osobe koje su u kaznenom postupku pravomoćno osuđene zbog počinjenog kaznenog djela seksualne prirode. Postojeći interventni programi za počinitelje radi sprječavanja ili smanjivanja rizika od ponavljanja kaznenog djela seksualne prirode prilagođeni su za odrasle počinitelje.

U odnosu na članak 29. Prijedloga direktive o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, nemamo primjedbi, ali apeliramo da se prilikom prihvaćanja i preuzimanja novih obveza svakako vodi računa da se na razini cijele Europske unije prethodno osiguraju alati (izvori financiranja) koji će izravno smanjiti prenapučenost, a sve kako bi se osigurali i uvjeti za provođenje tretmanskih programa čije provođenje u uvjetima kontinuirane prenapučenosti nije moguće kvalitetno osigurati.

Zaključno, potrebno je obratiti pozornost na izričaj članka 31. o prikupljanju podataka kako se njime ne bi propisivale nove obveze države članice u odnosu na one već uspostavljene statističkim zakonodavstvom. Podržava se općenitiji tekst bez specificiranja obveza u smislu dinamike, metodologije i previše detaljne raščlambe.

Nadležno tijelo zadržava pravo da prilikom daljnje rasprave o Prijedlogu iznosi dodatne komentare.

Stajališta DČ, EP i EK:

Države članice su brojne predložene izmjene ocijenile nejasnima te ukazale na nerazmjernost u pogledu visine predloženih kazni.

Jedna država članica je u pogledu silovanja koje se kriminalizira čl. 3., podsjetila na problematiku pravne osnove koja se javila u okviru Direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. EK smatra da je pravna osnova dovoljna i u skladu sa sadržajem Prijedloga.

Vežano za čl.3. - pristanak nijedna od tri ponuđenih opcija (alternativni izričaj izvornog prijedloga EK, usklađivanje s Istambulskom konvencijom, prebacivanje teksta u uvodne izjave) ne uživa podršku većine.

Jednu državu članicu (Hrvatska) je zanimalo da li pojam „seksualne aktivnosti“ u st. 5. i 6. članka 3. obuhvaća samo bludne radnje ili i spolni odnos i s njim izjednačenu radnju. EK je navela da seksualne aktivnosti ne uključuju penetraciju te da se taj pojam, kojeg je potrebno tumačiti široko, već nalazi u važećoj Direktivi. Ne vidi potrebu za detaljnim preciziranjem pojma „seksualnih aktivnosti“ kako tekst ne bi postao suviše preskriptivan.

Države članice su razmijenile mišljenja o tome što bi sve trebalo potpasti pod definiciju dječje pornografije, odnosno realistične slike, reprodukcije ili prikaze djeteta. Države članice se slažu kako bi trebalo obuhvatiti *deepfake* slike i one nastale korištenjem umjetne inteligencije te ih ujednačiti sa slikama prave djece u smislu sankcija, no pojedine države članice su izrazile dvojbe u pogledu uvrštavanja dječjih seks-lutaka i djece seks-robotu s obzirom da ne uključuju stvarnu djecu ni pokušaj prikaza stvarne djece te možda mogu čak i djelovati preventivno. Jedna država članica (Hrvatska) smatra da bi trebalo zadržati definiciju iz izvornog prijedloga dvije članice, odnosno da bi definicija dječje pornografije trebala biti opisnog karaktera kako se nabrojanjem ne bi izostavila neka od mogućih vrsta zlouporaba te kako bi mogla biti prikladna u svjetlu budućeg razvoja tehnologije.

Jedna država članica smatra da izvorni prijedlog EK ide predaleko u pogledu rokova zastare, posebice za lakša kaznena djela. Naglasila je kako je, nakon tolikog proteka vremena, pojedina kaznena djela vrlo teško dokazati. Jedna država članica je također navela da su predloženi rokovi zastare predugi što je podržalo još osam država članica.

Podsjetila je kako se institut zastare regulira općim dijelom kaznenih zakona i primjenjuje na sva kaznena djela. Dodatno, poteškoće joj stvara i početak tijeka roka u odnosu na maloljetne osobe. Jedna država članica smatra da bi se početak tijeka roka od datuma na koji je žrtva postala punoljetna trebao primjenjivati samo na kaznena djela koja uključuju izravne žrtve, što u primjeru upravljanja internetskom uslugom iz čl. 8. nije slučaj što je podržalo još šest država članica. Jedna država članica je izvijestila kako ne poznaje zastaru. Potvrdila je da su žrtvama predmetnih kaznenih djela ponekad potrebna i desetljeća kako bi podnijele prijavu no, unatoč tome, dolazi do uspješnih slučajeva kaznenih progona. Stoga je predložila predvidjeti minimalni rok zastare sukladno pravu države članice koja trenutno predviđa najkraći rok zastare. Jedna država članica je podržala prijedlog predviđanja minimalnog roka zastare jer također ne poznaje zastaru, a ima učinkovit progon predmetnih kaznenih djela i nakon proteka dugog niza godina. Jedna država članica je općenito zatražila više fleksibilnosti. Jedna država članica je rekla da načelno podržava predmetni članak.

Europska komisija i dalje smatra da postoji opravdanje za tako duge rokove zastare, jer žrtva predmetnih kaznenih djela ima pravo tražiti pravdu kada na to bude spremna. Naglasila je kako je potrebno napraviti razliku između uspješne dokazivosti i prava žrtve na satisfakciju. Založila se za zadržavanje čitavog st. 4. u operativnom dijelu, kako bi mogao biti predmetom evaluacije prenošenja u nacionalno zakonodavstvo.

Države članice su zatražile veću razinu fleksibilnosti, naročito zbog poštovanja postojećih i funkcionalnih nacionalnih sustava i struktura, u pogledu prava žrtava djece na naknadu štete, nadležnih tijela te njihovih zadaća i međusobne koordinacije, preventivnih programa i prikupljanja statističkih podataka.

Države članice, uključujući RH, smatraju da bi materijale seksualnog zlostavljanja djece koji su generirani umjetnom inteligencijom (AI materijal) trebalo, u smislu razine sankcija, tretirati na jednak način kao i materijal na kojem se nalaze prava djeca.

U smislu načela *ultima ratio*, jedna država članica je ukazala kako treba razmotriti postavljanje granice kada nije došlo do stvarnog zlostavljanja budući da bi pojedini propisi mogli ograničiti osobne slobode.

Sporna/otvorena pitanja za RH:

Zastara kaznenog progona u Republici Hrvatskoj regulirana je kao institut opće naravi, koji se veže uz visinu propisane kazne za pojedino kazneno djelo, stoga zahtjevi u pogledu harmonizacije zastarnih rokova ne bi smjeli narušiti koherentnost nacionalnih sustava gradiranja propisanih kazni. Zbog horizontalnog pristupa u reguliranju instituta zastare u Kaznenom zakonu, držimo kako je potrebna daljnja rasprava o predloženim zastarnim rokovima. Pritom je potrebno povesti računa o realnim mogućnostima učinkovitog kaznenog progona počinitelja kaznenog djela u situaciji tako dugačkog vremenskog odmaka, pogotovo s obzirom da je riječ o kaznenim djelima za koje u velikom broju slučajeva nema svjedoka niti materijalnih dokaza. Stoga smatramo nužnim nastaviti raspravu o visini zastarnih rokova kaznenog progona za kaznena djela iz Prijedloga direktive. Ovo posebno imajući na umu da je riječ o harmonizaciji minimalnih zastarnih rokova kaznenog progona i da su države članice uvijek u mogućnosti propisati dulje zastarne rokove, pod uvjetom da im to nacionalni kaznenopravni sustavi dozvoljavaju uz istovremeno očuvanje koherentnosti sustava zapriječenih kazni i zastarnih rokova.

Sporna/otvorena pitanja za DČ i EK:

/

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja zakonodavnog akta:

Moguće su izmjene Kaznenog zakona i Zakona o kaznenom postupku Republike Hrvatske, odredaba navedenih u rubrici Stajalište RH.

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH:

Moguće povećanje broja kaznenih progona i istraga povezanih sa seksualnim zlostavljanjem djece koje bi moglo proizaći iz djelotvornijih istražnih alata i bolje koordinacije unutar država članica i među njima moglo bi dovesti do administrativnih troškova za države članice. Međutim, ono će donijeti i znatne koristi s obzirom na ograničavanje troškova za društvo zbog seksualnog zlostavljanja djece. Konkretno, očekuje se da će inicijativa znatno smanjiti troškove povezane sa seksualnim zlostavljanjem djece i ostvariti uštede u pogledu: i. počinitelja i žrtava (npr. sprečavanjem počinjenja kaznenog djela i uštedom troškova povezanih s kaznenim postupkom i kratkoročnom i dugoročnom pomoći žrtvama); i ii. društva u cjelini (npr. izbjegavanjem gubitka produktivnosti povezanog sa seksualnim zlostavljanjem djece i povezanom traumom).

U procjeni učinka zaključuje se da bi najpoželjnija opcija doista donijela administrativno opterećenje, ali da bi se to kompenziralo pozitivnim učinkom mjera na prevenciju i borbu protiv zlostavljanja djece te zaštitu žrtava tih kaznenih djela.

EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 6.2.2024.
COM(2024) 60 final

2024/0035 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (preinaka)

{SEC(2024) 57 final} - {SWD(2024) 32 final} - {SWD(2024) 33 final} -
{SWD(2024) 34 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Komisija je u srpnju 2020. predstavila Strategiju EU-a za učinkovitiju borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece (dalje u tekstu „Strategija”). U toj je strategiji navedeno osam inicijativa čiji je cilj potpuna provedba, a prema potrebi i poboljšanje pravnog okvira za borbu protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece. Cilj je bio i ojačati reakciju tijela kaznenog progona i potaknuti mjere većeg broja dionika u vezi s prevencijom i istragama te pomoći žrtvama i osobama koje su preživjele takvo zlostavljanje.

Konkretno, u strategiji je navedena potreba da se procijeni je li postojeći kaznenopravni okvir EU-a, odnosno Direktiva 2011/93/EU o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije (dalje u tekstu „Direktiva”), svrsishodan s obzirom na društvene i tehnološke promjene tijekom proteklog desetljeća. Direktiva je donesena kako bi se uspostavili minimalni standardi za prevenciju i borbu protiv tih posebno teških oblika kaznenih djela usmjerenih protiv djece, odnosno žrtava koje imaju pravo na posebnu zaštitu i skrb. U njoj su utvrđena minimalna pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija u području seksualnog iskorištavanja djece, kao i minimalni standardi za učinkovitu istragu i kazneni progon, pomoć i potporu žrtvama te prevenciju seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece.

Komisija je 2022. provela evaluaciju kako bi ocijenila provedbu Direktive, utvrđujući moguće zakonodavne nedostatke, najbolje prakse i prioritetne mjere na razini EU-a. Studija je pokazala da postoje mogućnosti za poboljšanje teksta: u njoj je istaknuta dvosmislenost određenih definicija utvrđenih u Direktivi i pitanja povezana s istragama i kaznenim progonom počinitelja. U studiji je izražena zabrinutost zbog eksponencijalnog rasta dijeljenja materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece na internetu i sve većih mogućnosti počinitelja da prikriju svoj identitet (i svoje nezakonite aktivnosti), prije svega na internetu, i tako izbjegnu istragu i kazneni progon. Zaključno, u studiji je utvrđeno da povećana prisutnost djece na internetu i najnovija tehnološka dostignuća otežavaju rad tijela za kazneni progon, a istodobno stvaraju nove mogućnosti za zlostavljanje koje nisu u potpunosti obuhvaćene postojećom Direktivom.

U studiji je zaključeno i da razlike u pravnim okvirima koji su na snazi u državama članicama u vezi s istragom i kaznenim progonom onemogućuju djelotvornu borbu protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece u EU-u, posebno zbog nedovoljne kriminalizacije kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece počinjenih upotrebom novih tehnologija i tehnologija u nastajanju. Naposljetku, istaknuto je da su mjere država članica za sprečavanje seksualnog zlostavljanja djece i pružanje pomoći žrtvama i dalje ograničene, nisu dovoljno usklađene te je upitna njihova djelotvornost. Kako bi uklonila nedostatke u provedbi, Komisija je poduzela provedbene mjere, a prema potrebi i pokrenula postupke zbog povrede. Evaluacija je istodobno jasno pokazala da je na razini EU-a potreban obnovljeni zakonodavni okvir.

U tom je kontekstu ciljana revizija Direktive potrebna kako bi se:

- zajamčila kriminalizacija svih oblika seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, uključujući one koje omogućuju ili olakšavaju tehnološka dostignuća;

- osiguralo da nacionalni propisi o istrazi i kaznenom progonu omogućuju djelotvornu borbu protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece uzimajući u obzir najnovija tehnološka dostignuća;
  - poboljšala prevencija i pomoć žrtvama; i
  - poticala bolja koordinacija u prevenciji i borbi protiv seksualnog zlostavljanja djece u svim državama članicama i, na nacionalnoj razini, među svim uključenim stranama.
- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

U ovom prijedlogu, predstavljenom u okviru Strategije EU-a iz 2020. za učinkovitiju borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece, dodatno se razrađuju postojeće odredbe Direktive.

Prijedlog dopunjuje druge inicijative EU-a koje se izravno ili neizravno bave problematikom kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece. Te inicijative uključuju:

- Direktivu 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela.
- Direktivu 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava
- Uredbu (EU) 2021/1232 o privremenom odstupanju od određenih odredbi Direktive 2002/58/EZ u pogledu tehnologija koje pružatelji brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga upotrebljavaju za obradu osobnih i drugih podataka u svrhu borbe protiv seksualnog zlostavljanja djece na internetu i nedavno donesen prijedlog o ograničenom produljenju tog privremenog odstupanja¹; i
- Prijedlog uredbe o utvrđivanju pravila za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece,

Potonjom bi se pružateljima internetskih usluga obvezalo da preuzmu odgovornost za zaštitu djece koja se koriste njihovim uslugama od seksualnog zlostavljanja djece na internetu. Za definiciju kaznenog djela predložena Uredba oslanja se na Direktivu jer je riječ o materijalu koji sadržava seksualno zlostavljanje djece i mamljenje djece. Direktiva je stup kaznenog prava na koji se oslanja predložena Uredba.

Ta bi se dva akta međusobno podupirala kako bi se zajednički pružio sveobuhvatniji odgovor na kazneno djelo seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, na internetu i izvan njega. Konkretno, u skladu s ovim prijedlogom EU-ov centar za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece, predviđen u predloženoj uredbi, imao bi važnu ulogu i u podupiranju mjera država članica u pogledu prevencije i pružanja pomoći žrtvama. Iako bi EU-ov centar podupirao tijela za izvršavanje zakonodavstva i pravosuđe u dostavljanju izvješća više kvalitete, ne bi utjecao na trenutačnu raspodjelu odgovornosti između Europolu, Eurojusta te nacionalnih tijela za kazneni progon i pravosudnih tijela.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Ovaj je prijedlog u skladu s povezanom politikom Unije, a posebno sa sljedećim:

---

¹ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1232 Europskog parlamenta i Vijeća o privremenom odstupanju od određenih odredaba Direktive 2002/58/EZ u svrhu borbe protiv seksualnog zlostavljanja djece na internetu, COM(2023) 777 final od 30.11.2023.

- on dopunjuje pravni okvir EU-a kojim se uređuju digitalne usluge, posebno nedavno doneseni Akt o digitalnim uslugama². Potonji se odnosi na odgovornost pružatelja internetskih usluga za nezakoniti sadržaj koji se širi njihovim uslugama. Ovim se prijedlogom osigurava ažuriranje definicije specifične vrste nezakonitog sadržaja, odnosno seksualnog zlostavljanja djece na internetu, kako bi se osiguralo učinkovito djelovanje u današnjem i budućem digitalnom svijetu, uz istodobno inzistiranje na informiranosti i obrazovanju. Prijedlog je u potpunosti komplementaran i sa strategijom EU-a za bolji internet za djecu (BIK+).
- Komplementaran je i usklađen s Prijedlogom direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Cilj je tog prijedloga uspostaviti minimalne standarde: definicije kaznenih djela i sankcija za nasilje nad ženama i nasilje u obitelji u cijelom EU-u; zaštite žrtava tih kaznenih djela i njihova pristupa pravosuđu; potpore žrtvama i prevencije; i koordinacije i suradnje među svim relevantnim dionicima.
- U skladu je s prijedlogom revizije Direktive o pravima žrtava u kojem se predviđaju ciljane izmjene kako bi se osiguralo da se žrtve mogu u potpunosti osloniti na svoja prava u EU-u.
- Usklađen je, posebno u komponentama informiranosti i obrazovanja, sa strategijom EU-a za mlade za razdoblje 2019. – 2027., u kojoj se prepoznaje da se mladi u EU-u suočavaju s posebnim izazovima i da je poboljšanje njihova položaja, među ostalim obrazovanjem, ključno kako bi im se pomoglo da se uspješno suoče s takvim izazovima.
- U skladu je i sa sveobuhvatnom strategijom EU-a o pravima djeteta, čijim je donošenjem 2021. uspostavljen sveobuhvatan okvir politike EU-a za prava i zaštitu djece. Komisija to namjerava dopuniti preporukom Komisije o integriranim sustavima za zaštitu djece.
- U skladu je i s europskim jamstvom za djecu, čiji je cilj spriječiti i suzbiti socijalnu isključenost tako da se djeci kojoj je potrebna pomoć (uključujući djecu koja dolaze iz nesigurnih, nasilnih i zlostavljачkih obiteljskih sredina) zajamči stvaran pristup nizu ključnih usluga, kao što su obrazovanje, zdravstvena skrb i stanovanje.
- U skladu je s načelom „ne nanosi bitnu štetu”, koje znači da se ne podupiru ili ne obavljaju gospodarske djelatnosti kojima se nanosi bitna šteta bilo kojem okolišnom cilju, ako je to relevantno, u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852³, jer Direktiva nema negativan učinak na te ciljeve. U skladu je i s ciljem klimatske neutralnosti utvrđenim u Europskom zakonu o klimi⁴.

---

² Uredba (EU) 2022/2065 o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama), SL L 277, 27.10.2022., str. 1.

³ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

⁴ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uređaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Ovim se prijedlogom preinačuje Direktiva 2011/93/EU. On se stoga temelji na članku 82. stavku 2. i članku 83. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, koji su pravna osnova Direktive 2011/93/EU. Te dvije pravne osnove omogućuju Europskom parlamentu i Vijeću da direktivama utvrde minimalna pravila potrebna za olakšavanje uzajamnog priznavanja presuda i sudskih odluka te policijske i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima s prekograničnom dimenzijom, kao i minimalna pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija u području seksualnog iskorištavanja djece.

• Prilagođeno teritorijalno važenje

U pogledu prilagođenog teritorijalnog važenja ovaj prijedlog slijedi sličan pristup kao i postojeća Direktiva.

U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Irska može obavijestiti da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Direktive.

U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ovog prijedloga te on za nju nije obvezujuć niti se na nju primjenjuje.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Prekogranična priroda kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, koja je bila razlog donošenja Direktive, postala je još izraženija u posljednjem desetljeću, s povećanom raširenošću upotrebe internetskih tehnologija koje omogućuju, olakšavaju i povećavaju učinak takvih kaznenih djela. Kako bi se osigurao djelotvoran kazneni progon počinitelja i zaštita žrtava u cijelom EU-u u ovom se prijedlogu utvrđuju zajednički minimalni standardi za definiranje kaznenih djela i razina sankcija, što je cilj koji države članice ne bi mogle postići same, nego ga se može postići samo djelovanjem na razini EU-a. Nadalje, s obzirom na internetsku dimenziju tih kaznenih djela, koja postaje sve istaknutija, države članice ne bi mogle, u nedostatku zajedničkih pravila, djelotvorno: i. sprečavati počinjenje kaznenih djela seksualnog zlostavljanja djece na njihovu državnom području; ii. istraživati i kazneno goniti kaznena djela seksualnog zlostavljanja djece s prekograničnom dimenzijom; iii. identificirati žrtve i pružiti im odgovarajuću pomoć. Prijedlog je stoga potpuno u skladu s načelom supsidijarnosti kako je utvrđeno u članku 5. stavku 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU).

• Proporcionalnost

Izmjene Direktive na temelju ovog prijedloga ograničene su i usmjerene na djelotvorno uklanjanje ključnih nedostataka utvrđenih u provedbi i evaluaciji te direktive. Prema procjeni učinka predložene su izmjene ograničene na one aspekte koje države članice ne mogu same ostvariti na zadovoljavajući način. Konkretno, definicije kaznenih djela potrebno je prilagoditi na razini EU-a kako bi se postigao cilj borbe protiv prekograničnog seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece. Izmjene koje se odnose na prevenciju, pomoć žrtvama, istrage i kazneni progon odgovor su na konkretne nedostatke i probleme koji su se pojavili tijekom praćenja provedbe Direktive 2011/93/EU u proteklom desetljeću. Svako dodatno administrativno opterećenje koje bi moglo proizaći iz tog ažuriranja smatra se razmjernim s obzirom na

dugoročne koristi, uključujući troškovne koristi, koje su povezane sa sprečavanjem i ranim otkrivanjem tih vrsta kaznenih djela za žrtve i društvo u cjelini. Osim toga, potpornom ulogom EU-ova centra u području prevencije i pomoći žrtvama svako takvo administrativno opterećenje bilo bi svedeno na najmanju moguću mjeru. S obzirom na navedeno, Prijedlog ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje navedenih ciljeva.

- **Odabir instrumenta**

Cilj ovog prijedloga je propisati ciljne izmjene Direktive o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece kako bi se uklonili nedostaci, nedosljednosti i manjkavosti utvrđeni u provedbi i evaluaciji Direktive. Budući da je ovaj prijedlog preinaka Direktive o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece, najprikladniji je isti pravni instrument.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Ex post evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Tijekom 2022., u skladu s najavama u strategiji iz 2020., Komisija je provela evaluacijsku studiju kako bi ocijenila provedbu Direktive o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece, u kojoj su utvrđeni zakonodavni nedostaci, najbolja praksa i prioritetne mjere na razini EU-a. U evaluacijskoj studiji⁵ zaključeno je da Direktiva nije mogla potpunosti riješiti pitanja koja proizlaze iz znatnih društvenih i tehnoloških promjena do kojih je došlo posljednjih desetljeća. Posebno je istaknula zabrinjavajuće pojave ekspanzije rasta dijeljenja na internetu, povećanih mogućnosti za počinitelje da skrivaju svoj identitet (i prikriju svoje nezakonite aktivnosti) i lakše kovanje urota među počiniteljima radi izbjegavanja odgovornosti i počinjenja novih kaznenih djela. U evaluacijskoj studiji istaknute su nejasnoće u određenim odredbama Direktive i ukazano je na stalne probleme u pogledu istraga i kaznenog progona počinitelja. Osim toga, zamijećeno je da je vrlo velik manevarski prostor koji je doveo do razlika među državama članicama u području prevencije i pomoći žrtvama doveo do poteškoća u provedbi i nezadovoljavajućih rezultata u brojnim državama članicama. Zaključeno je da čak ni potpuno i usklađeno prenošenje Direktive u njezinu sadašnjem obliku ne bi poslužilo niti bi bilo dostatno za rješavanje pitanja povezanih s prijavljivanjem, istragom i kaznenim progonom kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, a ne bi dovelo ni do donošenja dovoljno pouzdanih mjera za prevenciju i za pružanje pomoći žrtvama u cijelom EU-u.

- **Savjetovanja s dionicima**

Opsežno savjetovanje provedeno je u kontekstu usporedne evaluacije Direktive o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece i procjene učinka potencijalnih inicijativa za uklanjanje njezinih nedostataka utvrđenih u takvoj evaluaciji. To je uključivalo objavu kombiniranog plana evaluacije/početne procjene učinka na Komisijinu portalu „Iznesite svoje mišljenje” od 28. rujna do 26. listopada 2021., na koji je reagiralo 17 dionika. Ciljana savjetovanja, u kojima su postavljena tehnička pitanja o reviziji Direktive, održana su u prvoj polovini 2022., a Komisija ih je provela neovisno i u kontekstu studije naručene od vanjskog izvođača. Ključni dionici s kojima je provedeno savjetovanje bili su:

---

⁵ Studija kojom se podupire evaluacija i procjena učinka Direktive EU-a 2011/93/EU od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije te procjena učinka mogućih opcija za njezinu izmjenu (završna verzija 30. studenoga 2022.).

- nacionalna tijela država članica uključena u provedbu Direktive i njezino prenošenje (npr. tijela kaznenog progona; službe nadležne za zatvorski sustav i one nadležne za pritvor i uvjetni otpust; upravna tijela, tijela za zaštitu djece i pravosudna tijela) te regionalna i lokalna tijela;
- relevantne agencije EU-a (uključujući Europol, Eurojust i Agenciju za temeljna prava (FRA));
- relevantne organizacije u trećim zemljama, uključujući Nacionalni centar SAD-a za nestalu i iskorištavanu djecu (NCMEC) i Kanadski centar za zaštitu djece (C3P);
- relevantne međunarodne organizacije, uključujući Vijeće Europe;
- relevantne poslovne dionike;
- dežurne telefonske linije, uključujući mrežu INHOPE koju financira EU, i druge organizacije civilnog društva usmjerene na zaštitu djece, prava djece, prevenciju i privatnost; i
- istraživače i članove akademske zajednice koji se bave problemom seksualnog zlostavljanja i iskorištavanju djece.

Komisija je provela i otvoreno javno savjetovanje usmjereno na širu javnost s ciljem prikupljanja informacija, dokaza i stajališta o predmetnim pitanjima te njihova uključivanja u postupak evaluacije i procjene učinka. U kontekstu studije objavljen je upitnik na svim službenim jezicima EU-a o evaluaciji Direktive o seksualnom zlostavljanju djece, a preliminarna rasprava o ciljevima inicijative politike za njezino preispitivanje provedena je u razdoblju od 20. travnja 2022. do 13. srpnja 2022. korištenjem Komisijina alata EU Survey. Ukupno je zaprimljeno 49 odgovora dionika iz 23 zemlje, uključujući 18 država članica (AT, BE, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, MT, NL, PT, SE i SI). U tom je kontekstu Komisija, osim odgovora, primila i 21 pisani doprinos, uključujući 11 doprinosa organizacija civilnog društva, tri od predstavnika poslovnih organizacija, četiri od poduzeća koja se bave IKT-om, jedan od predstavnika nacionalnog ministarstva pravosuđa, jedan od pravnog stručnjaka i jedan od građanina EU-a.

Postupak savjetovanja općenito je pokazao da na djecu utječu nedostaci postojeće Direktive u odnosu na nove trendove koje omogućuje ili olakšava tehnološki razvoj te povećana prisutnost i djece i grabežljivaca na internetu. Potvrđeno je da su ti novi trendovi povezani s novim preprekama za istrage koje je potrebno ukloniti. Ukazalo je i na potrebu da se više uzme u obzir posebnost kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, uključujući prepreke s kojima se žrtve susreću pri prijavljivanju, potrebu za ciljanom prevencijom i pomoći žrtvama, i za rješavanjem poteškoća uzrokovanih pojavama kao što su putujući počinitelji kaznenih djela seksualnog zlostavljanja.

Glavni problemi utvrđeni u savjetovanjima uzeti su u obzir u prijedlogu i u njemu ih se nastoji riješiti.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Evaluacija i procjena učinka potkrijepljene su studijom koju je proveo vanjski izvođač. Nadalje, Komisija je od 17. siječnja 2018. do 6. rujna 2019. organizirala šest stručnih radionica kako bi prikupila informacije o izazovima i novim pitanjima u području seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece i provela raspravu o glavnim poteškoćama u provedbi Direktive, kao i o njezinoj relevantnosti s obzirom na nove i očekivane trendove i kretanja. Kako je detaljno objašnjeno u Prilogu 2. procjeni učinka priloženoj Prijedlogu direktive

(preinaka), dodatno vanjsko stručno znanje prikupljeno je korištenjem sljedećih metoda savjetovanja s dionicima: pripremni razgovori, uredsko istraživanje, internetska anketa, javno savjetovanje, ciljani razgovori, razgovori u okviru studija slučaja i radionice.

• Procjena učinka

U procjeni učinka provedenoj za pripremu prijedloga ocijenjene su tri opcije politike i predstavljen je niz sve ambicioznijih mjera politike namijenjenih odgovoru na tri pokretača problema:

- povećana prisutnost djece na internetu i najnovija tehnološka dostignuća problem su za tijela kaznenog progona, a istodobno otvaraju nove mogućnosti za zlostavljanje;
- različite pravne okvire koji su na snazi u državama članicama u pogledu istrage i kaznenog progona, koji onemogućuju djelotvornu borbu protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece; i
- nedostatke u nastojanjima država članica da spriječe seksualno zlostavljanje djece i pomognu žrtvama, odnosno ograničenu prirodu i upitnu djelotvornost tih nastojanja te nedostatak koordinacije među relevantnim dionicima.

Tri razmatrane opcije politike bile su sljedeće:

- Opcija A: ciljane zakonodavne prilagodbe kako bi se razjasnile nejasnoće postojećeg okvira, osigurala usklađenost s novim instrumentima te poboljšala količina i kvaliteta dostupnih informacija.
- Opcija B: Opcija A i dodatne zakonodavne izmjene koje mijenjaju definicije kaznenih djela kako bi se uzela u obzir trenutna i očekivana tehnološka dostignuća.
- Opcija C: Opcija B i dodatne zakonodavne izmjene kako bi se osigurala učinkovitija prevencija, pomoć žrtvama te istraga i kazneni progon, uzimajući u obzir prekograničnu dimenziju te pojave.

Na temelju procjene socijalnih i gospodarskih učinaka te djelotvornosti i učinkovitosti najpoželjnija je opcija politike C. Opcija kojoj se daje prednost sadržava veći skup mjera politike, od prevencije do kaznenog progona i pružanja pomoći žrtvama, čime bi se riješile inicijalne nejasnoće i nedostaci utvrđeni u Direktivi te potreba za njezinim ažuriranjem kako bi se držao korak s novim trendovima i trendovima u nastajanju uz istodobno osiguravanje učinkovitije prekogranične suradnje. U opciji C dodatno se pojednostavnjuju nacionalna pravila o istrazi i kaznenom progonu kako bi se, među ostalim, osigurala potpuna iskorištenost postojećih alata za sprečavanje počinitelja seksualnih kaznenih djela da ta kaznena djela počine u inozemstvu i dostupnost djelotvornih istražnih metoda u svim državama članicama. Naposljetku, bolje se utvrđuju prevencija i obveze pružanja pomoći žrtvama i poboljšava se koordinacija među državama članicama, među ostalim radom mreže nacionalnih tijela i oslanjanjem na EU-ov centar za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece.

Moguće povećanje broja kaznenih progona i istraga povezanih sa seksualnim zlostavljanjem djece koje bi moglo proizaći iz djelotvornijih istražnih alata i bolje koordinacije unutar država članica i među njima moglo bi dovesti do administrativnih troškova za države članice. Međutim, ono će donijeti i znatne koristi s obzirom na ograničavanje troškova za društvo zbog seksualnog zlostavljanja djece. Konkretno, očekuje se da će inicijativa znatno smanjiti troškove povezane sa seksualnim zlostavljanjem djece i ostvariti uštede u pogledu: i. počinitelja i žrtava (npr. sprečavanjem počinjenja kaznenog djela i uštedom troškova

povezanih s kaznenim postupkom i kratkoročnom i dugoročnom pomoći žrtvama); i ii. društva u cjelini (npr. izbjegavanjem gubitka produktivnosti povezanog sa seksualnim zlostavljanjem djece i povezanom traumom).

Inicijativa će pozitivno utjecati na temeljna prava djece, uključujući njihovo pravo na fizičko i mentalno zdravlje i pravo na zaštitu i skrb koja je potrebna za njihovu dobrobit. Inicijativa će pozitivno utjecati i na prava odraslih osoba koje su preživjele seksualno zlostavljanje djece poboljšanjem odštete, pomoći i potpore žrtvama.

Procjena učinka podnesena je 13. prosinca 2022. Odboru za nadzor regulative, koji je održao sastanak 18. siječnja 2023. Taj odbor je 20. siječnja 2023. donio pozitivno mišljenje sa zadržkama. Odbor je istaknuo niz aspekata procjene učinka koje je potrebno razmotriti. Konkretno, Odbor je zatražio dodatno pojašnjenje dinamičnog osnovnog scenarija opisanog kao polazna točka za procjenu različitih opcija, a posebno uloge koju u toj osnovi ima predložena uredba o utvrđivanju pravila za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece. Zatražio je da se dostavi više pojedinosti o analitičkoj metodi i pretpostavkama na kojima se temelji analiza troškova i koristi te o ulozi koju nacionalna tijela imaju u skladu s prijedlogom u odnosu na seksualno zlostavljanje djece. Naposljetku, zatražio je od Komisije da u konačnu verziju uključi detaljnije objašnjenje temeljnih kompromisa prema kojima se oblikuje kontekst opcija politike i sustavniji pregled stajališta različitih kategorija dionika.

Te i druge detaljnije primjedbe Odbora razmotrene su u konačnoj verziji procjene učinka. Konkretno, u njoj se na jasniji način opisuje interakcija s predloženom uredbom o utvrđivanju pravila za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece, daje se bolji pregled metodologije za procjenu troškova i koristi i više pojedinosti o opcijama politike i stajalištima dionika. Primjedbe Odbora uzete su u obzir i u predloženoj preinaci Direktive.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

U skladu s Komisijinim Programom za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT), pri svim inicijativama usmjerenima na reviziju postojećeg zakonodavstva EU-a trebalo bi nastojati pojednostavniti i smanjiti administrativno opterećenje država članica. U procjeni učinka zaključuje se da bi najpoželjnija opcija doista donijela administrativno opterećenje, ali da bi se to kompenziralo pozitivnim učinkom mjera na prevenciju i borbu protiv zlostavljanja djece te zaštitu žrtava tog kaznenog djela.

Cilj je ciljanih izmjena Direktive poboljšati kapacitete država članica za učinkovitu borbu protiv kriminala u vezi s prijetnjama i trendovima koji su se pojavili i razvili posljednjih godina ukorak s tehnološkim dostignućima. Očekuje se da će nova pravila koja se primjenjuju na države članice poboljšati prekograničnu suradnju u pogledu istraga i kaznenog progona te u pogledu pomoći i potpore žrtvama.

Inicijativom se dodatno pojašnjava pravno okruženje za borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece u državama članicama. Regulatorno opterećenje povezano s prijedlogom ograničenog je opsega jer se uglavnom sastoji od poboljšanja postojećih normi, a ne od potpuno novih obveza. Države članice već istražuju, kazneno gone i kažnjavaju postojeća kaznena djela povezana sa seksualnim zlostavljanjem djece. Prijedlog samo uvodi ograničen broj definicija i izdvojenih kaznenih djela povezanih sa seksualnim zlostavljanjem djece, što će uvelike utjecati na borbu protiv tog kaznenog djela; neke države članice, ali ne sve, već su ih uvele. Većina regulatornog i administrativnog opterećenja za države članice proizlazila bi iz obveza koordinacije, utvrđivanja jasnih zadanih ciljeva i izmjena u prikupljanju podataka. Međutim, čak i u tom pogledu države članice već prikupljaju podatke o zlostavljanju djece, a

prijedlogom se nastoji osigurati veća dosljednost i transparentnost postojećih postupaka te bolje izvješćivanje.

Ne očekuje se učinak na MSP-ove i konkurentnost. Sve razmatrane opcije politike dovele bi do troškova za javna tijela u državama članicama, a ne do troškova za građane i poduzeća u EU-u.

- **Temeljna prava**

Inicijativa je u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima. Pridonosi i jačanju posebnih temeljnih prava, konkretno: prava na ljudsko dostojanstvo (članak 1.), prava na integritet osobe (članak 3.); zabrane mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne (članak 4.), i prava djeteta (članak 24.);

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog ne utječe na proračun Europske unije.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Komisija će provjeriti je li Direktiva ispravno i djelotvorno prenesena u nacionalno zakonodavstvo svih država članica sudionica. Tijekom faze provedbe Komisija će organizirati redovite sastanke odbora za kontakt sa svim državama članicama. Komisija će periodično Europskom parlamentu i Vijeću podnositi izvješće u kojem ocjenjuje provedbu, funkcioniranje i učinak preinačene Direktive.

Kako bi se pratila i ocijenila pojava seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, potrebno je da države članice uspostave mehanizme za prikupljanje podataka ili kontaktne točke. Zbog toga je uključen članak 31. kojim se države članice obvezuju na uspostavu sustava za prikupljanje, razvoj, sastavljanje i diseminaciju statističkih podataka o kaznenim djelima iz članaka od 3. do 9. U skladu s Direktivom države članice dužne su svake tri godine provesti istraživanje među stanovništvom primjenjujući usklađenu metodologiju Komisije (Eurostata) za prikupljanje podataka o broju žrtava kaznenih djela. Na temelju toga moraju procijeniti raširenost i trendove svih kaznenih djela obuhvaćenih ovom Direktivom. Države članice dostavljaju podatke Komisiji (Eurostatu). Kako bi se osigurala usporedivost administrativnih podataka u cijelom EU-u, od država članica zahtijeva se da prikupljaju administrativne podatke na temelju zajedničkih kriterija razvrstavanja razvijenih u suradnji s EU-ovim centrom i da svake godine prenose te podatke EU-ovu centru. EU-ov centar podupirao bi države članice u prikupljanju podataka za kaznena djela obuhvaćena člancima od 3. do 9., među ostalim uspostavom zajedničkih standarda za jedinice brojenja, pravila brojenja, zajedničke kriterije razvrstavanja, formate za izvješćivanje i klasifikaciju kaznenih djela. Statistički podaci koje su prikupile države članice dostavljaju se EU-ovu centru i Komisiji, a prikupljeni statistički podaci stavljaju se na raspolaganje javnosti na godišnjoj osnovi. Naposljetku, države članice dužne su podupirati istraživanja temeljnih uzroka, učinaka, učestalosti, učinkovitih preventivnih mjera, učinkovitih mjera pomoći žrtvama i stopa osuda za oblike kaznenih djela obuhvaćenih prijedlogom.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

S obzirom na to da prijedlog sadržava veći broj pravnih obveza u usporedbi s postojećom Direktivom, obavijesti o mjerama za prenošenje bit će potrebno priložiti dokumente s

objašnjenjima, uključujući korelacijsku tablicu između nacionalnih odredaba i Direktive. Time se osigurava da su mjere za prenošenje koje su države članice dodale postojećem zakonodavstvu jasno prepoznatljive.

Mjere donesene radi prenošenja ovog prijedloga vjerojatno neće biti ograničene na jedan pravni tekst. Zbog toga je potrebno da države članice dostave dokument s objašnjenjima u kojem se Komisiji priopćava tekst odredaba donesenih u prenošenju ove Direktive. Također bi trebalo pokazati međusobnu povezanost tih odredbi s odredbama koje su već donesene radi prenošenja Direktive 2011/93/EU i s odredbama obuhvaćenima drugim relevantnim politikama EU-a.

Komisija priprema smjernice za provedbu obveza prevencije i pomoći žrtvama, koje će biti pravodobno dostupne državama članicama. Kako bi se državama članicama EU-a i drugim zemljama u širem smislu pružila potpora u uvođenju djelotvornih preventivskih inicijativa za osobe koje se boje da bi mogle počinuti kaznena djela protiv djece, Zajednički istraživački centar Europske komisije nedavno je objavio izvješće „Inicijativa za sprečavanje vrebanja i počinjenja kaznenih djela – seksualno zlostavljanje i iskorištavanje djece”⁶. To je temelj za korake prema razvoju informatičke platforme EU-a za sastavljanje inicijativa za sprečavanje seksualnog zlostavljanja djece, koja će podupirati države članice EU-a i druge dionike u osmišljavanju i provedbi prilagođenih politika prevencije u skladu s njihovim kulturnim i društvenim okruženjima i potrebama.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Terminologija korištena u cijeloj Direktivi usklađena je s priznatim međunarodnim standardima kao što su Smjernice za terminologiju za zaštitu djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, koje je 28. siječnja 2016. donijela međuagencijska radna skupina u Luxembourg⁷.

Predlažu se sljedeće izmjene:

članak 2.: pristup materijalu koji sadržava seksualno zlostavljanje djece često je prvi korak prema izravnom zlostavljanju, bez obzira na to prikazuje li stvarno ili realistično zlostavljanje i iskorištavanje⁸. Razvoj proširene, produljene i virtualne stvarnosti te mogućnost zlouporabe umjetne inteligencije za stvaranje uvjerljivo krivotvorenih materijala, tj. umjetno stvorenog realističnog materijala povezanog sa seksualnim zlostavljanjem djece, već je proširio definiciju pojma „slika” jer takvi materijali mogu koristiti avatare, uključujući povratne informacije za osjetila, npr. tako da se koriste uređaji koji omogućuju percepciju dodira. Izmjenama članka 2. stavka 3. točke (d) nastoji se osigurati da definicija materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece obuhvaća razvoj tehnologije na dovoljno tehnološki neutralan način, na koji buduće promjene neće moći utjecati. Osim toga, kruže priručnici koji pružaju savjete o tome kako pronaći, mamiti i zlostavljati djecu; o tome kako izbjeći identifikaciju, istragu i kazneni progon; i o tome kako najbolje sakriti materijale. Smanjivanjem prepreka i pružanjem potrebnog znanja i iskustva ti priručnici, poznati kao „pedofilski priručnici”, dodatno potiču počinitelje kaznenih djela i podupiru počinjenje

---

⁶ [Inicijative za sprečavanje vrebanja i počinjenja kaznenih djela – seksualno zlostavljanje i iskorištavanje djece](#), ISBN 978-92-76-60601-7, doi:10.2760/600662, JRC131323, 2023.

⁷ [Terminološke smjernice za zaštitu djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja](#), 2016.

⁸ Zaštita djece, korisnici materijala koji sadržavaju seksualno zlostavljanje djece na mračnoj mreži: Zaštita djece prevencijom), 2021.

seksualnog zlostavljanja te bi ih stoga trebalo kriminalizirati. Članak 2. uključuje i definiciju vršnjaka kao osoba, uključujući djecu i punoljetne osobe, koje su približno iste dobi i stupnja psihičkog i fizičkog razvoja ili zrelosti.

Članak 3.: izmjenama članka 3. nastoji se osigurati dosljednost između razine kazni predviđene prijedlogom s onima predviđenima za slična kaznena djela u Direktivi (EU).../... [*predložena Direktiva o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*]. To uključuje izmjenu kako bi se obuhvatio i čin navođenja djeteta koje nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos da sudjeluje u seksualnim aktivnostima s drugom osobom u situacijama izvan konteksta nagovaranja, prisile ili prijetnje.

Članak 4.: visina kazni za sudjelovanje u seksualnim aktivnostima s djetetom pri čemu se koristi dječja prostitucija (članak 4. stavak 7.) povećava se na osam godina ako je riječ o djetetu mlađem od dobi za pristanak na spolni odnos i na četiri godine ako je dijete starije od dobi za pristanak na spolni odnos. To je povećanje potrebno kako bi se osigurala dosljednost s nedavnom pravnom stečevinom, uključujući Direktivu (EU).../... [*predložena Direktiva o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*].

Članak 5.: postoji javni interes za podupiranje rada organizacija koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece, kao što su dežurne telefonske linije INHOPE, koje primaju prijave građana o materijalima koji sadržavaju seksualno zlostavljanje djece i olakšavaju uklanjanje takvih materijala i istragu kaznenog djela. Ako te organizacije, koje djeluju u javnom interesu, pregledavaju i analiziraju ili na drugi način obrađuju materijale koji čine slike ili videozapise seksualnog zlostavljanja djece u svrhu uklanjanja ili istrage, takvu obradu ne bi trebalo kriminalizirati. Stoga je potrebno na odgovarajući način ograničiti definiciju odgovarajućih kaznenih djela pojašnjenjem da se takva obrada ne smatra „protupravnom” ako su te organizacije dobile odobrenje nadležnih tijela države članice u kojoj imaju poslovni nastan.

Članak 6.: izmjenama članka 6. osigurava se da se svi oblici mamljenja na internetu, uključujući mamljenje s ciljem počinjenja kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece na internetu, kriminaliziraju u svim državama članicama.

Članak 7.: novim člankom 7. nastoji se osigurati da sve države članice kriminaliziraju kazneno djelo prijenosa seksualnog zlostavljanja djece uživo i osiguraju učinkovitu istragu i kazneni progon tog kaznenog djela. Ono se posljednjih godina znatno raširilo i te prouzročilo posebne probleme u istragama povezane s nepostojanošću prikaza zlostavljanja prenošenog uživo i posljedičnim nedostatkom dokaza dostupnih istražnim tijelima.

Članak 8.: novi članak 8. kriminalizacijom čina upravljanja internetskom infrastrukturom u svrhu omogućivanja ili poticanja seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja djece nastoji suzbiti ulogu koju ima mračna mreža u stvaranju zajednica počinitelja ili potencijalnih počinitelja i širenju materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece.

Članak 10.: izmjenama članka 10. nastoje se pojasniti postojeće nejasnoće u tekstu Direktive, među ostalim time što se osigurava da se izuzeće od kriminalizacije za seksualne aktivnosti uz pristanak pravilno tumači na način da se primjenjuje samo na materijal koji proizvode i posjeduju djeca ili vršnjaci među sobom, a ne između djeteta starijeg od dobi za pristanak na spolni odnos i odrasle osobe bilo koje dobi.

Članak 12.: izmjene članka 12. namijenjene su uklanjanju rizika da bi počinitelji kaznenih djela u okviru posla ili volonterskih aktivnosti mogli ponovno ostvariti pristup djeci. Uveden

je zahtjev da poslodavci koji zapošljavaju za profesionalne i dobrovoljne aktivnosti koje uključuju bliski kontakt s djecom i organizacije koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece moraju zatražiti kaznenu evidenciju osoba koje će biti zaposlene. Države članice se obvezuje da osiguraju što potpuniju kaznenu evidenciju kao odgovor na takve zahtjeve, koristeći se Europskim informacijskim sustavom kaznene evidencije kad god je to relevantno i bilo kojim drugim odgovarajućim izvorom informacija.

Članak 14.: ovaj članak kojim se uređuju sankcije koje se mogu izreći pravnim osobama izmijenjen je kako bi ga se uskladilo s nedavnom pravnom stečevinom, i to proširenjem popisa primjera mogućih sankcija kako bi se uključilo izričito upućivanje na isključenje iz pristupa javnom financiranju i uključivanjem usklađene metodologije za izračun minimalnih novčanih kazni. Konkretno, države članice trebale bi poduzeti potrebne mjere kako bi osigurale da se pravne osobe koje imaju koristi od počinjenja kaznenih djela koja su počinili drugi, čime se krše Unijine mjere ograničavanja, kažnjavaju novčanim kaznama, čija bi najviša granica trebala biti određena u odnosu na težinu kaznenog djela kako je definirano najnižom razinom najviše kazne, na najmanje 1 odnosno 5 % ukupnog globalnog prometa pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi odluci o novčanoj kazni. Odgovornost pravnih osoba ne isključuje mogućnost kaznenih postupaka protiv fizičkih osoba koje su počinitelji kaznenih djela navedenih u ovoj Direktivi.

Članak 15.: uvedenim izmjenama dopunjuju se i pojašnjavaju situacije u kojima države članice imaju pravo na izuzimanje od kaznenog progona i nekažnjavanje djece žrtava seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja zbog umiješanosti u kažnjive radnje koje su bila primorana počinuti, uključujući distribuciju, ponudu, nabavljanje ili stavljanje na raspolaganje materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece. Odgovarajuća uvodna izjava izmijenjena je kako bi se pojasnilo da bi pojam „primorana” trebalo tumačiti i na način da obuhvaća i mamljenje, bez sile ili prisile.

Članak 16.: cilj je izmjena članka 16. stavka 2. osigurati da rok zastare ne može početi teći prije nego što žrtva postane punoljetna i utvrditi minimalne rokove zastare kako bi se žrtvi djelotvorno omogućilo da zatraži pravdu. Izmjenama se uvode sljedeći minimalni standardi u pogledu trajanja zastare:

- Za kaznena djela kažnjiva na temelju ove Direktive s najvišom kaznom u trajanju od najmanje tri godine rok zastare iznosi najmanje 20 godina. Počevši od punoljetnosti to znači da zastara ne istječe sve dok žrtva ne navrši najmanje 38 godina.
- Za kaznena djela kažnjiva na temelju ove Direktive s najvišom kaznom u trajanju od najmanje pet godina rok zastare iznosi najmanje 25 godina. Počevši od punoljetnosti to znači da zastara ne istječe sve dok žrtva ne navrši najmanje 43 godine.
- Za kaznena djela kažnjiva na temelju ove Direktive s najvišom kaznom u trajanju od najmanje osam godina rok zastare iznosi najmanje 30 godina. Počevši od punoljetnosti to znači da zastara ne istječe sve dok žrtva ne navrši najmanje 48 godina.

Predloženi pristup roku zastare temelji se na sljedećem:

- istraživanja su pokazala da žrtve seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece često ne mogu prijaviti kazneno djelo nekoliko desetljeća nakon počinjenja zlostavljanja. Potreba za prevladavanjem srama, krivnje i samookrivljavanja, koji mogu biti povezani, među ostalim, s društvenom i kulturnom stigmatizacijom seksualnog zlostavljanja, tajnošću u kojoj se zlostavljanje odvija, situacijama kad počinitelj

prijeti žrtvi ili je okrivljava za svoje ponašanje i/ili traumom, dovodi do toga da većina žrtava desetljećima ne može govoriti o kaznenom djelu, a kamoli ga prijaviti nadležnom tijelu⁹.

- Aktualna studija pokazuje da u prosjeku prođe između 17,2 i 21,4 godine prije nego što osobe koje su preživjele seksualno zlostavljanje djece obavijeste nekoga o tome što su proživjele. Oko 60 – 70 % osoba koje su preživjele takvo zlostavljanje ne otkriva ništa prije svoje punoljetnosti, a 27,8 % preživjelih nikada¹⁰. Dob i spol pouzdani su pokazatelji za odgađanje otkrivanja ili odustanak od njega, a trendovi pokazuju manje otkrivanje među mlađom djecom i dječacima¹¹.
- Trenutačno se propisi o zastari znatno razlikuju među državama članicama. Neke od njih u potpunosti su ukinule rokove zastare za sva ili većinu kaznenih djela obuhvaćenih Direktivom. Neke druge imaju vrlo kratke rokove zastare, koji istječu prije nego što žrtva navrši 40 godina za sva ili većinu kaznenih djela obuhvaćenih ovom Direktivom. Međutim, treća skupina država članica zadržava propise o zastari koja istječe nakon što žrtva navrši 40 godina za sva ili većinu kaznenih djela obuhvaćenih Direktivom.
- Te razlike među državama članicama dovode do nejednakog pristupa pravosuđu za žrtve u EU-u u pogledu mogućnosti kaznenog progona relevantnih kaznenih djela i dobivanja odštete. Osim toga, počinitelji bi mogli zloupotrijebiti sustav i izbjeći kazneni progon preseljenjem tamo gdje su rokovi zastare kraći i stoga su istekli. Ta situacija stvara rizik od toga da potencijalni počinitelji kaznenih djela mogu izbjeći kazneni progon, a da i dalje predstavljaju opasnost za djecu još nekoliko desetljeća.
- S obzirom na navedeno, jasno je da se učinkovita istraga i kazneni progon kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece te odgovarajuća pomoć i potpora žrtvama mogu pružiti samo ako se na temelju zakona o zastari omogućuje žrtvama da prijave kazneno djelo sve do kasnije životne dobi, umjesto da im se zabrani pokretanje istrage.

Izmjene članka 16. stavaka od 3. do 5. namijenjene su rješavanju problema u istragama, posebno onih povezanih s upotrebom internetskih tehnologija, koji su se pojavili u kontekstu evaluacije Direktive i povezanih savjetovanja s dionicima. U skladu s njima se od država članica zahtijeva da osiguraju da osobe, jedinice ili službe koje istražuju i kazneno gone kaznena djela iz članaka od 3. do 9. imaju dovoljno osoblja, stručnog znanja i učinkovitih istražnih alata, uključujući mogućnost provođenja tajnih istraga na mračnoj mreži.

Članak 17.: nedovoljno prijavljivanje seksualnog zlostavljanja djece i dalje je velik problem u nastojanjima da se zaustavi seksualno zlostavljanje djece i spriječi daljnje seksualno zlostavljanje, među ostalim zato što obrazovno osoblje i pružatelji zdravstvene skrbi, kao i drugi stručnjaci koji rade u bliskom kontaktu s djecom, mogu oklijevati s optužbama da je netko, potencijalno kolega ili vršnjak, počinio seksualno zlostavljanje djece. Članak 17.

---

⁹ Vidjeti, primjerice: McElvaney i dr., Otkrivanje seksualnog zlostavljanja djece: je li dob bitna?, *Child Abuse & Neglect*, 2020, Vol. 99 (2020), str. 6.; Australaska kraljevska komisija za institucionalne odgovore na seksualno zlostavljanje djece, *Završno izvješće, svezak 4. – Utvrđivanje i otkrivanje seksualnog zlostavljanja djece*, 2017., str. 77.

¹⁰ J.E. Halvorsen, E. Tvedt Solberg i S. Hjelen Stige, „Reći to naglas znači ubiti vlastito djetinjstvo.” – Perspektiva prepreka otkrivanju seksualnog zlostavljanje djece iz prvog lica, *Children and Youth Services Review* Vol. 113 (2020.), str. 2.

¹¹ R. Alaggia, D. Collin-Vézin i R. Lateef, Poticaji i prepreke otkrivanju seksualnog zlostavljanja djece: Novija istraživanja (2000.–2016.), *Trauma, Violence & Abuse* 2019., Vol. 2 (2020.), str. 276.

stavak 3. izmijenjen je kako bi se uvela obveza prijavljivanja i time takvim stručnjacima pružila pravna sigurnost, dok se člankom 17. stavkom 4. osigurava da stručnjaci u zdravstvenom sektoru koji rade s počiniteljima kaznenih djela ili osobe koje se boje da bi mogli počinuti kazneno djelo budu isključeni iz takve obveze prijavljivanja.

Članak 18.: ovaj se članak nadovezuje na prava žrtava iz članka 5. i 5.a Direktive (EU) 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava (Direktiva o pravima žrtava) [kako je izmijenjena predloženom direktivom o izmjeni Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava] kad je riječ o prijavljivanju kaznenih djela kako bi se osigurali lako dostupni kanali za prijavljivanje prilagođeni djeci.

Članak 21.: ovim se člankom proširuje dostupnost pomoći i potpore za žrtve u skladu s Direktivom o pravima žrtava [kako je izmijenjena predloženom Direktivom o izmjeni Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava] kako bi se osiguralo da djeca dobiju potrebnu skrb prilagođenu svojoj dobi. Kako bi se podržao razvoj i širenje najbolje prakse među državama članicama, EU-ov centar, nakon osnivanja, podupirao bi napore država članica prikupljanjem informacija o dostupnim mjerama i programima i osiguravanjem njihove javne dostupnosti.

Članak 22.: ovaj se članak mijenja kako bi se osiguralo da su liječnički pregledi djeteta žrtve za potrebe kaznenog postupka, kojima bi se dijete moglo ponovno traumatizirati, ograničeni na nužno potrebne i da ih provode odgovarajuće osposobljeni stručnjaci.

Članak 23.: tim se novim člankom jača položaj žrtava seksualnog zlostavljanja djece i osoba koje su preživjele seksualno zlostavljanje djece time što se jača njihovo pravo na traženje odštete za svu štetu pretrpljenu u vezi s kaznenim djelima seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, uključujući štetu prouzročenu širenjem materijala koji sadržava zlostavljanje na internetu. Time se jačaju minimalni standardi EU-a u odnosu na vremenski okvir za traženje odštete i elemente koje treba uzeti u obzir pri utvrđivanju iznosa naknade. Povezano s minimalnim standardima EU-a u skladu s Direktivom o pravima žrtava, proširuje se i broj osoba i subjekata koji se moraju smatrati odgovornima za davanje takve odštete, uključujući pravne osobe i, prema potrebi, iz nacionalnih sustava odštete uspostavljenih u korist žrtava kaznenih djela.

Članak 24.: tim se novim člankom rješavaju problemi povezani s nedostatkom koordinacije nacionalnih mjera za sprečavanje i borbu protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece tako što se od svih država članica zahtijeva da uspostave nacionalna tijela zadužena za takvu koordinaciju i prikupljanje podataka.

Članak 25.: tim se novim člankom države članice obvezuju da uspostave potrebne mehanizme kako bi se osigurala suradnja i koordinacija više agencija i više dionika na nacionalnoj razini u kojoj sudjeluju sve relevantne strane uključene u razvoj i provedbu mjera za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece, na internetu i izvan njega.

Članak 26.: naslov ovog članka i uvodne izjave uz ovaj članak ažurirani su kako bi se upotrijebila terminologija preporučena u Smjernicama za terminologiju za zaštitu djece od

seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja¹² u odnosu na prethodno korišteni pojam „dječji seksualni turizam”.

Članak 27.: izmjenama u prvom stavku pojašnjava se da bi programi prevencije za osobe koje se boje da bi mogle počiniti kazneno djelo trebali biti namijenjeni toj skupini osoba i da bi im države članice trebale omogućiti da pristupe tim programima. Novim stavkom 2. nastoji se osigurati pristupačnost tih programa, a posebno u skladu s nacionalnim standardima u području zdravstvene skrbi.

Članak 28.: cilj tih izmjena je dodatno pojasniti vrste programa prevencije za koje bi se moglo smatrati da smanjuju vjerojatnost da dijete postane žrtva (stavak 1.) i da osoba počini kazneno djelo (stavak 2.). Dodatni primjeri dodani su odgovarajućim uvodnim izjavama. Člankom se od država članica zahtijeva da promiču redovito osposobljavanje ne samo policijskih službenika na terenu koji će vjerojatno doći u kontakt s djecom žrtvama seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja, nego i sudaca i drugih relevantnih stručnjaka, kako bi se osigurala prilagođenost pravosuđa djeci. Države članice obvezuju se da rade na sprečavanju seksualnog zlostavljanja djece na internetu i izvan njega i da donesu posebne programe prevencije u zajednici namijenjene djeci, s obzirom na njihovu posebnu ranjivost. Naposljetku, izmjenama se budućem EU-ovu centru dodjeljuje ključna uloga koordinacijskog centra i centra znanja u tom pogledu.

Članak 31.: tim se novim člankom države članice obvezuju periodično prikupljati statističke podatke o kaznenim djelima obuhvaćenima Direktivom na temelju zajedničke metodologije razvijene u suradnji s EU-ovim centrom, dijeliti te statističke podatke s EU-ovim centrom i Komisijom i objavljivati ih. EU-ov centar trebao bi sakupiti sve primljene statističke podatke i objaviti njihovu zbirku.

Članak 32.: ovim novim člankom o izvješćivanju zamjenjuje se prethodni članak i utvrđuju zahtjevi za Komisiju da svakih pet godina izvješćuje Europski parlament i Vijeće EU-a o primjeni Direktive.

Članak 33.: izmjenama u ovom članku pojašnjavaju se odredbe koje države članice trebaju prenijeti u nacionalno zakonodavstvo, tj. one koje su izmijenjene u usporedbi s Direktivom 2011/93.

Članak 34.: tim novim člankom stavlja se izvan snage Direktiva 2011/93/EU i pojašnjavaju obveze prenošenja predložene direktive u odnosu na Direktivu 2011/93/EU.

Članak 35.: tim novim člankom utvrđuju se datumi stupanja na snagu Direktive. Utvrđuje se i datum početka primjene većine Direktive i datum početka primjene odredaba koje se odnose na EU-ov centar, koji ovisi o datumu osnivanja EU-ova centra, o čemu se trenutačno raspravlja u međuinstitucijskim pregovorima o Prijedlogu uredbe o utvrđivanju pravila za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece.

Članak 36.: izmjena u ovom članku ograničena je na to da se mjesto i datum donošenja, koji će se odrediti u kasnijoj fazi, ostave otvorenima.

---

¹² [Terminološke smjernice za zaštitu djece od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja](#) koje je donijela međuaģencijska radna skupina u Luxembourgu 28. siječnja 2016.

↓ novo

2024/0035 (COD)

↓ 2011/93/EU

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (preinaka)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 82. stavak 2. i članak 83. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

↓ novo

(1) Potreban je veći broj izmjena Direktive 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹³. Radi jasnoće tu bi direktivu trebalo preinačiti.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 1. (prilagođeno)

(2) Seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje djece, uključujući ~~dječju pornografiju~~ materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece , predstavljaju teška kršenja temeljnih prava, posebno prava djece na zaštitu i brigu za

---

¹³ Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (SL L 335, 17.12.2011., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj1>, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj>).

njihovu dobrobit, kako je to predviđeno Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djece iz 1989. i Poveljom Europske unije o temeljnim pravima Europske unije¹⁴.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 2.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (3) Unija, u skladu s člankom 6. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, priznaje prava, slobode i načela iz Povelje o temeljnim pravima Europske unije, kojom je u članku 24. stavku 2. određeno da se prilikom svih djelovanja tijela javne uprave ili privatnih institucija koja se odnose na djecu, moraju uzeti u obzir prije svega najbolji interesi djece. Osim toga, u ~~Stockholmskom programu — otvorena i sigurna Europa koja služi državljanima i štiti ih~~ (4) ⇒ Strategiji EU-a za učinkovitiju borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece¹⁵ ⇐ daje se izrazita prednost jačanju borbe protiv suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i ~~dječje pornografije~~ ⇒ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece, uključujući mjere za kontinuiranu učinkovitost postojećeg zakonodavstva Unije, prema potrebi njegovim ažuriranjem. To podržava i strategija EU-a o pravima djeteta čiji je cilj borba protiv nasilja nad djecom i omogućivanje pravosuđa prilagođenog djeci ⇐ .

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 3.
(prilagođeno)

- (4) ~~Dječja pornografija~~ Materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece i ~~od drugih posebno teških oblika~~ seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece u porastu ~~je su~~ i šire se uporabom novih tehnologija i interneta.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 4.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (5) ~~Okvirnom odlukom Vijeća 2004/68/PUP od 22. prosinca 2003. o suzbijanju seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije~~ (5) usklađuju se zakonodavstva država članica, kako bi se inkriminirali najteži oblici seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i proširila nacionalna sudska nadležnost i osigurala minimalna razina pomoći žrtvama. U Okvirnoj odluci Vijeća 2001/220/PUP od 15. ožujka 2001. o položaju žrtava u kaznenom postupku određuju se prava žrtava u kaznenom postupku, uključujući pravo na zaštitu i odštetu. ⇒ Direktivom 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶ utvrđuje se skup prava žrtava za sve žrtve svih kaznenih djela, uključujući djecu žrtve seksualnog zlostavljanja. Ta prava uključuju pravo na informacije, prava na potporu i zaštitu u skladu s individualnim

¹⁴ SL C 364, 18.12.2000., str. 1.

¹⁵ COM(2020) 607 od 24. srpnja 2020.

¹⁶ Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela (SL L 315, 14.11.2012., str. 57.).

potrebama žrtava, skup postupovnih prava i pravo na odluku o odšteti od strane počinitelja. Prijedlog revizije Direktive o pravima žrtava dodatno jača prava žrtava kaznenih djela u EU-u, uključujući jačanje prava na potporu i zaštitu djece žrtava kaznenih djela¹⁷. Ova se Direktiva temelji na Direktivi o pravima žrtava i primjenjuje se uz nju. ⇐Nadalje, provedbom Okvirne odluke Vijeća 2009/948/PUP ~~od 30. studenoga 2009. o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima~~¹⁸ olakšano je usklađivanje progona slučajeva seksualnog zlostavljanja, i seksualnog iskorištavanja djece i ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece . ⇨ Ako je kazneni progon takvih slučajeva u nadležnosti više država članica, predmetne države članice trebale bi surađivati kako bi odredile koja je država članica najbolji izbor za kazneni progon. Ako nadležna tijela predmetnih država članica odluče, nakon suradnje ili izravnih savjetovanja na temelju Okvirne odluke Vijeća 2009/948/PUP¹⁹, centralizirati kazneni postupak u jednoj državi članici prijenosom kaznenog postupka, takav prijenos trebalo bi provesti u skladu s Uredbom (EU) .../... [Prijedlog uredbe o prijenosu postupaka u kaznenim stvarima]²⁰. ⇐

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 5.

- (6) U skladu s člankom 34. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djece, države članice obvezane su na zaštitu djece od svih oblika seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja. Izborni protokol Ujedinjenih naroda, uz Konvenciju iz 2000. o pravima djece, o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji te posebno Konvencija Vijeća Europe iz 2007. o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja ~~su~~ ključni su instrumenti u postupku jačanja međunarodne suradnje u tom području.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 6. (prilagođeno)

⇒ novo

- (7) Teška kaznena djela, kao što su seksualno iskorištavanje djece i ~~dječja pornografija~~ materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece zahtijevaju cjelovit pristup, uključujući progon počinitelja, zaštitu djece žrtava i sprečavanje takvih pojava ⇨, ali i njihov najnoviji i predvidivi razvoj i trendove, koji sve više uključuju upotrebu internetskih tehnologija. U tu je svrhu potrebno ažurirati postojeći pravni okvir kako bi ostao djelotvoran ⇐. Prilikom provođenja mjera za suzbijanje takvih kaznenih djela treba, u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djece, voditi računa prije svega o

¹⁷ COM(2023) 424 final od 12. srpnja 2023.

¹⁸ Okvirna odluka Vijeća 2009/948/PUP od 30. studenog 2009. o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima (SL L 328, 15.12.2009., str. 42., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj.

¹⁹ Okvirna odluka Vijeća 2009/948/PUP od 30. studenog 2009. o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima (SL L 328, 15.12.2009., str. 42., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj.

²⁰ COM(2023) 185 final.

najboljim interesima djece. ~~Okvirnu odluku 2004/68/PUP trebalo bi zamijeniti novim instrumentom, koji osigurava takav cjelovit pravni okvir za postizanje navedene svrhe.~~

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 7.
(prilagođeno)

- (8) Ova bi Direktiva trebala biti u cijelosti usklađena s Direktivom 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ~~od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njezinih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP²¹~~, budući da su neke žrtve trgovanja ljudima bila i djeca žrtve seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja.
-

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 8.
(prilagođeno)

- (9) U pogledu kažnjivosti djela koja su povezana s ~~pornografskim predstavama~~ prikazivanjima koja sadržavaju seksualno zlostavljanje djece , u ~~toj ovoj~~ Direktivi upućuje se na djela koja se sastoje ~~u od~~ organiziranom ~~g~~ prikazivanju djece za publiku uživo, ali pritom je isključena osobna i dragovoljna komunikacija licem u lice između vršnjaka i između djece koja su dosegla dob za pristanak na spolni odnos te njihovih partnera.
-

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 9.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (10) ~~Dječja pornografija~~ Materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece često uključuje slike odraslih koji seksualno zlostavljaju djecu. Može uključivati i slike djece u spolnom činu ili slike spolnih organa djece, kada su takve slike napravljene ili korištene prvotno u seksualne svrhe, a mogu biti iskorištavane sa znanjem ili bez znanja djeteta. Osim toga, pojam ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece obuhvaća i realistične slike djeteta u spolnom činu, odnosno djeteta prikazanog kao da se nalazi u spolnom činu, a prije svega u seksualne svrhe ⇒ , kao i takozvane „pedofilske priručnike” ⇐.
-

↓ novo

- (11) Istraživanja su pokazala da ograničavanje širenja materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece nije ključno samo za sprečavanje ponovnog zlostavljanja žrtava zbog kruženja slika i videozapisa zlostavljanja, nego i kao oblik prevencije za počinitelje jer je pristup materijalu koji sadržava seksualno zlostavljanje djece često

---

²¹ Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15.4.2011., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj>)

prvi korak prema izravnom zlostavljanju, bez obzira prikazuje li se na tom materijalu stvarno ili samo realistično zlostavljanje i iskorištavanje. Imajući u vidu aktualni razvoj aplikacija umjetne inteligencije koje mogu generirati realistične slike koje se ne mogu razlikovati od stvarnih slika, očekuje se da će broj takozvanih uvjerljivih krivotvorenih slika i videozapisa koji prikazuju seksualno zlostavljanje djece sljedećih godina eksponencijalno rasti. Osim toga, postojeća definicija ne obuhvaća razvoj proširene, produljene i virtualne stvarnosti u kojoj se upotrebljavaju avatari koji uključuju povratne informacije za osjetila, npr. tako da se koriste uređaji koji omogućuju percepciju dodira. Uključivanjem izričitog upućivanja na „reprodukcije i prikaze” trebalo bi osigurati da definicija materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece obuhvaća ta i buduća tehnološka dostignuća na dovoljno tehnološki neutralan način da na njih neće utjecati promjene u budućnosti.

- (12) Kako bi se spriječila kaznena djela seksualnog zlostavljanja djece, definicija materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece trebala bi uključivati takozvane „pedofilske priručnike”. Pedofilski priručnici pružaju savjete o tome kako pronaći, mamiti i zlostavljati djecu i pritom izbjeći svoju identifikaciju i kazneni progon. Umanjivanjem prepreka i pružanjem potrebnog znanja i iskustva dodatno potiču počinitelje i podupiru počinjenje seksualnog zlostavljanja. Njihovo širenje na internetu već je navelo određene države članice da izmijene svoje kazneno pravo i izričito kriminaliziraju posjedovanje i distribuciju takvih priručnika. Nedostatak usklađenosti dovodi do nejednake razine zaštite u EU-u.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 10.

- (13) Invalidnost sama po sebi automatski ne znači da osoba ne može pristati na spolne odnose. Međutim, zloraba invalidnosti radi sudjelovanja u seksualnim aktivnostima s djetetom trebala bi biti kazneno djelo.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 11.
(prilagođeno)

- (14) U donošenju zakonodavstva u području kaznenog materijalnog prava Unija bi trebala osigurati usklađenost takvog zakonodavstva, posebno u pogledu visine kazni. ~~§ obzirom na Ugovor iz Lisabona, trebalo bi imati na umu Odluku Vijeća od 24. i 25. travnja 2002. o pristupu koji bi se trebao primjenjivati za usklađivanje kazni, u kojima su opisane četiri visine kazni.~~ Budući da ova Direktiva sadrži iznimno velik broj različitih kaznenih djela, potrebno je, kako bi se odrazili različiti stupnjevi težine, odrediti različite visine mogućih kazni, čime se ide dalje od onoga što je obično određeno pravnim instrumentima Unije.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 12.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (15) Teški oblici seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece trebali bi podlijevati učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznama. To posebno

uključuje različite oblike seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece koji su olakšani uporabom informacijskih i komunikacijskih tehnologija, kao što je to mamljenje djece u seksualne svrhe putem društvenih mreža i ~~mrežnih foruma internetskih brbljonica~~. Definicija ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece trebala bi biti pojašnjena i približena definiciji istoga pojma u međunarodnim instrumentima. ⇒ U širem smislu, terminologija iz ove Direktive trebala bi biti usklađena s priznatim međunarodnim standardima kao što su Terminološke smjernice za zaštitu djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja koje je donijela Međuagencijska radna skupina u Luksemburgu 28. siječnja 2016. ⇐

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 13.

- (16) Najviša kazna zatvora predviđena za kaznena djela iz ove Direktive trebala bi se izreći barem za najteže oblike takvih kaznenih djela.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 14.
(prilagođeno)

- (17) Kako bi se dosegla najviša kazna zatvora predviđena za kaznena djela seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece iz ove Direktive, države članice mogu kombinirati, uzimajući u obzir nacionalno pravo, kaznu zatvora predviđenu za ta kaznena djela u nacionalnom zakonodavstvu.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 15.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (18) Ovom ~~su~~ Direktivom ⇒ trebalo bi ⇐ države članice obvezane ~~ti~~ da u nacionalnom zakonodavstvu predvide kazne kojima poštuju odredbe zakonodavstva Unije o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece . Ovom Direktivom ~~se~~ ne ⇒ bi se trebale ⇐ stvarati obveze u pogledu primjene takvih kazni, ni nekog drugog raspoloživog sustava kaznenog progona u pojedinim slučajevima.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 16.

- (19) Države članice ~~se~~ pozivaju se da razmotre mogućnost da se osim kazne zatvora predvide i novčane kazne, posebno u slučajevima kada se kaznena djela iz ove Direktive počine u svrhu stjecanja dobiti.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 17.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (20) Državama članicama izraz ~~☒~~ ne smatra se počinjenim ~~☒~~ „protupravno” u vezi s ~~dječjom pornografijom~~ ~~☒~~ materijalom koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ~~☒~~ omogućuje da izuzmu zakonita postupanja s ~~pornografskim~~ materijalom ~~☒~~ koji bi mogao biti materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ~~☒~~ za medicinske, znanstvene i slične potrebe. Jednako tako su dopuštena postupanja domaćih pravosudnih tijela, kao što je zakonito posjedovanje ~~dječje pornografije~~ ~~☒~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ~~☒~~ od strane tijela kaznenog progona za potrebe kaznenih postupaka ili za sprečavanje, otkrivanje ili istraživanje kaznenih djela ~~☒~~ ili aktivnosti organizacija koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece, ako su te organizacije ovlastila nadležna tijela države članice u kojoj imaju poslovni nastan. Te aktivnosti posebno uključuju primanje, analizu i izradu prijava materijala za koji se sumnja da sadržava seksualno zlostavljanje djece, uključujući utvrđivanje lokacije na kojoj je materijal iz prijava smješten na poslužitelju, koje im podnose internetski korisnici ili druge organizacije koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece, kao i provedbu pretraživanja radi otkrivanja širenja materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece. ~~☒~~ Osim toga, ~~☒~~ pojmom „protupravno” ~~☒~~ nije isključena mogućnost prava na obranu ili primjenu sličnih odgovarajućih načela, u skladu s kojima su osobe u posebnim okolnostima izuzete od odgovornosti ~~—, na primjer kada uz pomoć otvorenog telefona ili mrežnih vrućih linija vrše aktivnosti u potporu otkrivanja slučajeva zlostavljanja.~~
-

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 18.
(prilagođeno)

- (21) Svjestan pristup ~~dječjoj pornografiji~~ ~~☒~~ materijalu koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ~~☒~~ ~~posredstvom~~ uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije trebao bi biti kazneno djelo. Osoba je odgovorna ako namjerno pristupa ~~☒~~ internetskoj lokaciji ~~☒~~ ~~internetskim stranicama~~ s ~~☒~~ materijalom koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ~~☒~~ ~~dječjom pornografijom~~ i zna da se takav ~~slike~~ ~~☒~~ materijal ~~☒~~ tamo ~~može~~ pronaći. Kazne se ne bi trebale izricati osobama koje su internetskim ~~stranicama~~ ~~☒~~ lokacijama ~~☒~~ s ~~dječjom pornografijom~~ ~~☒~~ materijalom koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ~~☒~~ pristupile slučajno. Namjeravana narav kaznenog djela može se izvesti posebno iz činjenice da je ponovljeno ili počinjeno posredstvom plaćene usluge.
-

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 19.

⇒ novo

- (22) Mamljenje djece u seksualne svrhe predstavlja prijetnju koja u kontekstu interneta ima posebna svojstva, budući da internet omogućuje besprimjernu anonimnost, a s tim i mogućnost prikrivanja identiteta i osobnih obilježja, kao što je recimo dob. ~~☒~~ U posljednjem desetljeću upotreba informacijskih i komunikacijskih tehnologija

počiniteljima kaznenih djela omogućuje sve lakši pristup djeci, pri čemu kontakt često počinje s počiniteljem koji mami dijete u kompromitirajuće situacije, primjerice pretvaranjem da je vršnjak ili drugim obmanjujućim ili laskavim ponašanjem. Zbog toga povećanog pristupa djeci sve su češće pojave kao što su „seksualna iznuda” (tj. prijetnje dijeljenjem intimnog materijala koji prikazuje žrtvu radi dobivanja novca, materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ili bilo koje druge koristi), koje pogađaju djecu mlađu i stariju od dobi za pristanak na spolni odnos. Posljednjih je godina došlo do porasta broja slučajeva financijski motivirane seksualne iznude kojom se bave organizirane kriminalne skupine, a posebno su usmjerene na dječake tinejdžere, što je rezultiralo nizom samoubojstava te djece. Stoga je neophodno da sve te pojave budu primjereno obuhvaćene pravom država članica. ⇐ Države članice istodobno priznaju važnost suzbijanja mamljenja djece izvan okvira interneta, posebno kada se to ne vrši uporabom informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Države članice ~~se~~ potiču se da kao kazneno djelo odrede mamljenje djece za seksualne potrebe s počiniteljem u prisutnosti ili blizini djeteta, na primjer u obliku posebno pripremljenog kaznenog djela, pokušaja počinjenja kaznenog djela iz ove Direktive ili u obliku seksualnog zlostavljanja. Neovisno o tome kakva pravna rješenja se izaberu za određivanje mamljenja djece izvan interneta kao kaznenog djela, države članice bi trebale osigurati progon počinitelja takvih kaznenih djela.

↓ novo

- (23) S obzirom na nedavna tehnološka dostignuća, a posebno okruženja proširene, produljene i virtualne stvarnosti, kriminalizacija mamljenja djece ne bi trebala biti ograničena na govornu komunikaciju, komunikaciju tekstualnim porukama ili e-porukama, nego bi trebala uključivati i kontakte ili razmjene u proširenoj, produljenoj ili virtualnoj stvarnosti, kao i mamljenje djece u velikim razmjerima upotrebom razgovornih robota pripremljenih za tu svrhu, s obzirom na to da se zbog predvidljivog razvoja aplikacija umjetne inteligencije očekuje veća učestalost te pojave. Stoga bi izraz „uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije” trebalo tumačiti dovoljno široko da se obuhvati cjelokupni razvoj te tehnologije.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 20.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (24) Ovom se Direktivom ne uređuju politike država članica u vezi sa seksualnim aktivnostima uz uzajamni pristanak, u koje mogu biti uključena i djeca i koje se mogu smatrati kao uobičajeno upoznavanje spolnosti u okviru ljudskog razvoja, vodeći računa o različitim kulturnim i pravnim tradicijama kao i o novim oblicima uspostavljanja i održavanja odnosa između djece i mladih, uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije. ~~Te politike ne spadaju u područje primjene ove Direktive.~~ Države članice koje koriste mogućnosti iz ove Direktive izvršavaju vlastite nadležnosti. ⇨ Konkretno, države članice trebale bi moći izuzeti od kriminalizacije seksualne aktivnosti uz uzajamni pristanak koje uključuju isključivo djecu stariju od dobi za pristanak na spolni odnos, kao i seksualne aktivnosti uz uzajamni pristanak koje uključuju vršnjake. Izmjenama tog članka nastoji se pojasniti područje primjene odstupanja jer se čini da su neke države članice preširoko protumačile njegov izvorni

tekst (npr. izuzimanjem od kriminalizacije aktivnosti uz uzajamni pristanak između maloljetnika starijih od dobi za pristanak i odraslih osoba bilo koje dobi, koje su se unatoč znatnoj razlici u dobi smatrale njihovim „vršnjacima”). ↩

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 21.

- (25) Države članice u svojim nacionalnim propisima trebale bi predvidjeti odredbe o otegotnim okolnostima, u skladu s odredbama važećih pravnih propisa svojeg pravnog sustava o otegotnim okolnostima. One bi trebale osigurati da te otegotne okolnosti budu dostupne sucima ~~za~~ razmatranje prilikom izricanja kazni počiniteljima kaznenih djela, iako suci nisu obvezni uzeti u obzir te otegotne okolnosti. Kada te otegotne okolnosti, zbog naravi dotičnog kaznenog djela, nisu važne, države članice ih u svom zakonodavstvu ne trebaju predvidjeti. Na nacionalnoj razini bi trebala biti donesena ocjena o tome jesu li otegotne okolnosti koje su predviđene u ovoj Direktivi važne za svako kazneno djelo iz ove Direktive.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 22.

- (26) Tjelesnu i duševnu nesposobnost iz ove Direktive treba razumjeti tako da uključuje i stanje tjelesne ili duševne nesposobnosti koju izazove utjecaj droga i alkohola.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 23.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (27) U suzbijanju seksualnog iskorištavanja djece trebalo bi u cijelosti iskoristiti postojeće instrumente za privremeno oduzimanje i pljenidbu imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima, kao što su to Konvencija Ujedinjenih naroda protiv međunarodnog organiziranog kriminala²² i njezini protokoli, Konvencija Vijeća Europe iz 1990. o pranju, istrazi, privremenom oduzimanju i pljenidbi imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima²³, i Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine ostvarene kaznenim djelima²⁴ ⇒, i Direktiva [.../.../...] Europskog parlamenta i Vijeća²⁵ ↩. Treba poticati uporabu oduzetih i zaplijenjenih sredstava i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelima iz ove Direktive za potporu u pomaganju i zaštiti žrtava.

²² SL L 261, 6.8.2004., str. 70.

²³ Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5.7.2001., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2001/500/oj).

²⁴ Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom (SL L 68, 15.3.2005., str. 49., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2005/212/oj).

²⁵ COM(2022) 245 od 25. svibnja 2022.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 24.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (28) Trebalo bi izbjegavati sekundarnu viktimizaciju žrtava kaznenih djela iz ove Direktive. ⇒ Na primjer, bez utjecaja na zaštitne mjere predviđene Direktivom (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća²⁶, u ~~u~~ državama članicama u kojima su u skladu s nacionalnim kaznenim pravom, prostitucija ili sudjelovanje u pornografiji kaznena djela trebalo bi omogućiti da se, u skladu s tim pravom, dotično dijete kazneno ne progoni i ne kažnjava, ako je ta djela počinilo kao žrtva seksualnog iskorištavanja ili ako je bilo primorano sudjelovati u ~~dječjoj pornografiji~~ ⇒ materijalu koji sadržava seksualno iskorištavanje djece. Izraz „primorano” u ovom slučaju trebalo bi tumačiti tako da obuhvaća i situacije u kojima je dijete namamljeno na čin, bez prisile ili prinude, uz situacije u kojima je dijete sudjelovalo u činu uz prisilu ili prinudu. ⇐

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 25.

- (29) Ova Direktiva kao instrument usklađivanja kaznenog prava predviđa visine kazni koje bi se trebale primjenjivati, ne dovodeći u pitanje konkretne kaznene politike država članica u vezi s ~~maloljetnim~~ počiniteljima kaznenih djela na štetu djeteta.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 26.

- (30) Istrage kaznenih djela i podizanje optužnica u kaznenim postupcima trebalo bi pojednostaviti, tako da se uzme u obzir poteškoća koju za djecu žrtve predstavlja objava seksualnog zlostavljanja i anonimnost počinitelja kaznenih djela na internetu. Kako bi se osigurali uspješna istraga i progon kaznenih djela iz ove Direktive, njihovo pokretanje u načelu ne bi trebalo ovisiti o tome je li žrtva odnosno njezin zastupnik kazneno djelo objavio ni o tome je li počinitelj kaznenog djela bio okrivljen. ~~Dovoljnu duljinu razdoblja kaznenog progona treba odrediti u skladu s nacionalnim pravom.~~

↓ novo

31. Žrtve seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece često zbog srama, krivnje i samookrivljavanja ne mogu prijaviti to kazneno djelo više desetljeća nakon njegova počinjenja, što može biti povezano, među ostalim, s društvenom i kulturnom stigmatizacijom seksualnog zlostavljanja, tajnošću u kojoj se zlostavljanje odvija, time da počinitelj prijeti žrtvi ili je okrivljava za svoje ponašanje i/ili traumom. Počinitelji seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, za razliku od počinitelja drugih nasilnih kaznenih djela, obično ostaju aktivni do starosti te su i dalje prijetnja

---

²⁶ Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21.5.2016., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/800/oj>).

djeci. S obzirom na to, učinkovita istraga i kazneni progon kaznenih djela koja uključuju seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje djece, kao i odgovarajuća pomoć i potpora žrtvama, mogući su samo ako propisi o zastari omoguće žrtvama da prijave kazneno djelo u znatno duljem roku.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 27.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (32) Osobama odgovornima za istragu i progon kaznenih djela iz ove Direktive trebalo bi staviti na raspolaganje učinkovite istražne alate. Ti bi alati mogli obuhvaćati presretanje komunikacije, prikriveno nadziranje, uključujući elektronički nadzor, praćenje bankovnih računa i druge financijske istrage, vodeći računa, između ostalog, o načelu razmjernosti i o naravi i težini kaznenih djela koja su pod istragom. ~~Kada je to primjenjivo i u~~ U skladu s nacionalnim pravom, ti bi alati trebali uključivati i mogućnost upotrebe prikriivenog identiteta na internetu od strane tijela kaznenog progona ⇒ i distribucije, pod sudskim nadzorom, materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece. Zahtijevanje od država članica da omoguće primjenu tih istražnih tehnika neophodno je za učinkovite istrage i kazneni progon kaznenih djela koja uključuju seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje djece. Budući da njih u većini slučajeva olakšavaju ili omogućuju internetski alati pa su stoga sama po sebi prekogranična, tajne operacije i upotreba takozvanih „mamaca” pokazale su se posebno učinkovitim istražnim alatima u vezi s kaznenim djelima seksualnog zlostavljanja djece i seksualnog iskorištavanja djece. Kako bi se osigurala učinkovita istraga i kazneni progon, nadležna tijela država članica trebala bi surađivati i preko Europolu i Eurojusta i s njima, u okviru svojih nadležnosti i u skladu s primjenjivim pravnim okvirom. Ta bi nadležna tijela ujedno trebala razmjenjivati informacije međusobno i s Komisijom o pitanjima na koja se naišlo u istragama i kaznenom progonu. ↩

↓ novo

- (33) Neki oblici seksualnog zlostavljanja djece na internetu, kao što je prijenos zlostavljanja djece uživo, koje često fizički počinjavaju osobe koje se nalaze u trećim zemljama na zahtjev počinitelja u EU-u koji im plaćaju za to, posebno su problematični za istrage jer iza zlostavljanja koje se prenosi na internetu obično ne ostanu slike ni snimljeni tragovi. Suradnja s financijskim uslugama definiranim u članku 2. točki (b) Direktive 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²⁷ i drugim relevantnim pružateljima usluga može biti ključna za prevladavanje izazova u istrazi i kaznenom progonu takvih kaznenih djela. Stoga bi za učinkovitu istragu i kazneni progon države članice trebale razmotriti uvođenje okvira za blisku suradnju financijskih usluga s drugim relevantnim pružateljima usluga kao što su pružatelji

²⁷ Direktiva 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. o trgovanju na daljinu financijskim uslugama koje su namijenjene potrošačima i o izmjeni Direktive Vijeća 90/619/EEZ i direktiva 97/7/EZ i 98/27/EZ (SL L 271, 9.10.2002., str. 16., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/65/oj>).

usluga prijenosa uživo. To bi smanjilo nekažnjivost i osiguralo da se sva kaznena djela obuhvaćena ovom Direktivom mogu učinkovito istražiti upotrebom ciljanih i odgovarajućih alata i resursa.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 28.

⇒ novo

- (34) Države članice trebaju potaknuti osobe koje znaju za ili sumnjaju na seksualno zlostavljanje ili seksualno iskorištavanje djece na prijavu nadležnim službama. ⇒ Konkretno, države članice trebale bi djeci staviti na raspolaganje informacije o mogućnosti da prijave zlostavljanje, među ostalim putem telefonskih linija za pomoć. ⇐ Svaka država članica je odgovorna je za određivanje nadležnih tijela kojima se takve sumnje mogu prijaviti. Ta nadležna tijela ne bi trebale biti samo službe za zaštitu djece ili relevantne socijalne službe. ~~Zahtijevajući~~ Zahtjevom da sumnja bude utemeljena „u dobroj vjeri” trebalo bi se spriječiti da se navedena odredba iskoristi za podnošenje zlonamjernih prijava temeljenih na posve izmišljenim ili netočnim činjenicama.
-

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 29.
(prilagođeno)

- (35) Pravila o nadležnosti trebalo bi izmijeniti da bi se osiguralo da počiniteljima seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja djece iz Unije prijeti kazneni progon, čak i ako kaznena djela počine izvan Unije, a posebno u okviru takozvanog seksualnog turizma. ☒ Seksualno iskorištavanje djece na putovanjima i u turizmu ☒ ~~Dječji seksualni turizam~~ trebalo bi smatrati ~~podrazumijevati~~ seksualnim iskorištavanjem djece od strane jedne ili više osoba koje iz svog uobičajenog okruženja putuju u inozemno odredište, gdje imaju seksualni kontakt s djecom. Kada se ~~dječji seksualni turizam~~ ☒ seksualno iskorištavanje djece na putovanjima i u turizmu ☒ događa izvan Unije, države članice ~~se ohrabruju~~ potiče se da radi suzbijanja seksualnog turizma putem raspoloživih nacionalnih i međunarodnih instrumenata, uključujući bilateralne ili multilateralne ugovore o izručenju, pojačaju uzajamnu pomoć ili prebacivanje postupaka, te suradnju s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama. Države članice trebale bi poticati otvoren dijalog i komunikaciju sa zemljama izvan Unije, kako bi, u skladu s relevantnim nacionalnim zakonodavstvom, bile sposobne kazneno progoniti počinitelje kaznenih djela, koji radi ☒ seksualnog iskorištavanja djece na putovanjima i u turizmu ☒ ~~dječjeg seksualnog turizma~~ putuju preko granica Unije.
-

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 30.

⇒ novo

- (36) Mjere za cjelovitu zaštitu djece žrtava trebalo bi ~~usvojiti~~ donijeti u njihovom najboljem interesu, vodeći računa o njihovim potrebama. Učinkovita zaštita djece zahtijeva pristup koji obuhvaća cijelo društvo. Sva relevantna tijela i službe trebali bi surađivati kako bi zaštitili i podupirali dijete i radili u najboljem interesu djeteta.

⇒ Model „Barnahus” koji osigurava okruženje prilagođeno djeci sa stručnjacima iz svih relevantnih disciplina trenutačno je najnapredniji primjer pristupa pravosuđu prilagođenog djeci i izbjegavanja ponovne viktimizacije. Odgovarajuće odredbe ove Direktive temelje se na načelima tog modela. Cilj je tog modela da se svoj djeci uključenoj u istrage zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja pruže visokokvalitetna procjena u okruženjima prilagođenima djeci, odgovarajuća psihosocijalna potpora i pomoć službi za zaštitu djece. Ovom se Direktivom nastoji osigurati da sve države članice poštuju ta načela, iako se njome od država članica ne zahtijeva da slijede model Barnahus kao takav. Ako su za potrebe kaznenih istraga nužni liječnički pregledi djeteta, na primjer radi prikupljanja dokaza o zlostavljanju, oni bi trebali biti ograničeni na strogo potrebne kako bi se ograničila ponovna traumatizacija. Zbog te obveze ne bi se smjeli uskratiti drugi liječnički pregledi potrebni za dobrobit djeteta. ⇐ Djeca žrtve trebala bi imati jednostavan pristup ⇐ pravosuđu prilagođenom djeci, ⇐ pravnim sredstvima i mjerama za rješavanje sukoba interesa kada do seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja dođe unutar obitelji. Kada tijekom kaznene istrage ili kaznenog postupka treba biti imenovan posebni predstavnik, ulogu posebnog predstavnika može vršiti pravna osoba, institucija ili tijelo. Osim toga, djecu žrtve koja o svom slučaju obavijeste nadležna tijela trebalo bi zaštititi od kažnjavanja, na primjer na temelju nacionalnog zakonodavstva o prostituciji. Potrebno je nadalje izbjeći, koliko je to moguće, da se djeci zbog sudjelovanja u kaznenom postupku, saslušavanja ili vizualnog doticaja s počiniteljima prouzroče nove traume. ⇒ Sva tijela uključena u postupak trebala bi biti osposobljena za rad u pravosuđu prilagođenom djeci. ⇐ Dobro razumijevanje djece i njihovog ponašanja u trenucima kada su suočena s traumatskim iskustvima bit će od pomoći da se osigura visoka kvaliteta dokazivanja i smanjivanje stresa kojem su djeca izložena prilikom izvršavanja potrebnih mjera. ⇒ Ako djeca žrtve sudjeluju u kaznenom postupku, sud bi u vođenju postupka trebao u potpunosti uzeti u obzir njihovu dob i zrelost te osigurati da je postupak dostupan i razumljiv djetetu. ⇐

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 31.

⇒ novo

- (37) Države članice trebale bi ~~razmotriti pružanje~~ ⇐ pružiti prilagođenu i sveobuhvatnu ⇐ kratkoročnu i dugoročnu pomoć djeci žrtvama. Svaka šteta prouzročena seksualnim zlostavljanjem i seksualnim iskorištavanjem djece je znatna i treba joj se posvetiti ⇐ što prije nakon prvog kontakta žrtve s tijelima. Neposredna pomoć žrtvama prije i tijekom kaznenih istraga i postupaka neophodna je za ograničavanje posljedica dugotrajne traume povezane sa zlostavljanjem. Kako bi se olakšalo brzo pružanje pomoći, uključujući utvrđivanje relevantnih službi za potporu, države članice trebale bi izdati smjernice i protokole za stručnjake u zdravstvu, obrazovanju i socijalnim službama, uključujući osoblje na telefonskim linijama za pomoć ⇐. Zbog naravi štete prouzročene seksualnim zlostavljanjem i seksualnim iskorištavanjem s takvom pomoći treba nastaviti sve dok je to potrebno za fizički i psihološki oporavak djeteta te se može protegnuti i u odraslu dob, ako je to potrebno. Potrebno je razmotriti potrebu da se pomoć i savjetovanje osiguraju za roditelje ⇐, pružatelje skrbi ⇐ ili skrbnike djece žrtava, ako oni nisu obuhvaćeni sumnjom za dotično kazneno djelo, kako bi im se pomoglo u davanju potpore djeci žrtvama tijekom postupka.

↓ novo

- (38) Traume uzrokovane seksualnim zlostavljanjem i seksualnim iskorištavanjem djece često traju duboko u odraslu dob, što ostavlja dugoročne posljedice koje često godinama ili čak desetljećima onemogućuju žrtvama da prijave kazneno djelo i zatraže pomoć i potporu. Stoga bi države članice trebale pružati prilagođenu i sveobuhvatnu kratkoročnu i dugoročnu pomoć ne samo djeci žrtvama, nego i odraslim osobama koje su u djetinjstvu preživjele seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 32.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (39) ~~Okvirnom odlukom 2001/220/PUP~~ Direktivom 2012/29/EU određuje se skup prava žrtava u kaznenom postupku, uključujući pravo na zaštitu i pravo na odluku o odšteti od strane počinitelja . Prijedlogom revizije Direktive o pravima žrtava predviđene su ciljane izmjene svih prava žrtava. Osim ~~toga~~, prava uvrđenih tom direktivom djeci žrtvama seksualnog zlostavljanja, seksualnog iskorištavanja i ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece treba osigurati pristup pravnom savjetovanju i, u skladu s ulogom žrtve u relevantnim pravosudnim sustavima, pravnom zastupanju, pa i u svrhu potraživanja odštete. Takvo pravno savjetovanje i zastupanje ~~bi~~ mogla ~~bi~~ osigurati nadležna tijela s ciljem potraživanja odštete od države. Svrha pravnog savjetovanja je omogućiti žrtvama da budu obaviještene i da dobiju savjet o različitim mogućnostima koje imaju na raspolaganju ~~se otvaraju~~. Pravno savjetovanje ~~bi~~ trebala ~~bi~~ pružati osoba koja ne mora nužno biti pravnik, ali koja je prošla kroz odgovarajuće pravno osposobljavanje. Pravno savjetovanje i, u skladu s ulogom žrtve u relevantnom pravosudnom sustavu, pravno zastupanje morali bi biti besplatni barem u slučaju kada žrtva nema dovoljno financijskih sredstava i na način koji je u skladu s unutarnjim postupcima država članica.

↓ novo

- (40) EU-ov centar za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece („EU-ov centar”), osnovan Uredbom [...]/EU o utvrđivanju pravila za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece²⁸, trebao bi podupirati države članice u poduzimanju mjera za prevenciju i pomoć te u ispunjavanju njihovih obveza na temelju ove Direktive. Također bi trebao olakšati razmjenu najbolje prakse u Uniji i izvan nje. EU-ov centar trebao bi poticati dijalog među svim relevantnim dionicima kako bi pomogao u razvoju najsuvremenijih programa prevencije. Nadalje, svojom suradnjom s državama članicama i svojim doprinosom standardizaciji prikupljanja podataka o seksualnom zlostavljanju i seksualnom iskorištavanju djece u cijeloj Uniji EU-ov centar trebao bi biti vrlo koristan u oblikovanju politike prevencije koja se temelji na dokazima i pružanju pomoći žrtvama. Države članice trebale bi osnovati

²⁸ COM(2022) 209 of 11.5.2022.

nacionalna tijela ili ekvivalentne subjekte koje smatraju najprikladnijima s obzirom na njihov unutarnji ustroj, uzimajući u obzir potrebu za minimalnom strukturom s definiranim zadaćama, koja bi bila sposobna za procjenu trendova u pogledu seksualnog zlostavljanja djece, prikupljanje statističkih podataka, vrednovanje rezultata mjera za prevenciju i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece te redovito izvješćivanje o tim trendovima, statističkim podacima i rezultatima. Takva nacionalna tijela trebala bi služiti kao nacionalne kontaktne točke i imati integralan pristup radu uz uključivanje više dionika. Osim toga, države članice trebale bi uspostaviti potrebne mehanizme na nacionalnoj razini za učinkovitu koordinaciju i suradnju u izradi i provedbi mjera za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece i seksualnog iskorištavanja djece, na internetu i izvan njega, među svim relevantnim javnim i privatnim akterima, te za poticanje suradnje s EU-ovim centrom i Komisijom.

↓ novo

- (41) Države članice mogu odlučiti imenovati postojeća tijela ili subjekte, kao što su nacionalna koordinacijska tijela koja su već imenovana u skladu s Uredbom [.../.../EU predložena uredba o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece], kao nacionalna tijela ili jednakovrijedne mehanizme u skladu s ovom Direktivom, u mjeri u kojoj je to u skladu s potrebom da se osigura učinkovito i potpuno obavljanje zadaća koje su im dodijeljene na temelju ove Direktive.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 33.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (42) Države članice trebale bi poduzeti ~~djelovanje~~ mjere za sprečavanje ili zabranu djelatnosti koje su povezane s promicanjem seksualnog zlostavljanja djece i ~~seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece na putovanjima i u turizmu~~ ~~☒ dječjim seksualnim turizmom~~. Mogle bi se razmotriti različite preventivne mjere, kao što su oblikovanje i poticanje kodeksa ponašanja i regulativnih mehanizama u turističkoj industriji, uspostavljanje etičkog kodeksa ili oznake kvalitete ⇒ ili uvođenje jasne politike ⇐ za turističke organizacije ~~koje da~~ djeluju na suzbijanju ~~seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece na putovanjima i u turizmu~~ ~~☒ child sex tourism~~. ⇒ Države članice trebale bi iskoristiti alate koji su im na raspolaganju u skladu s pravom EU-a, nacionalnim pravom i međunarodnim sporazumima za sprečavanje seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece na putovanjima i u turizmu preko svojeg državnog područja ili prema njemu, posebno tako da poduzmu odgovarajuće mjere nakon primitka relevantnih informacija iz trećih zemalja, uključujući daljnje provjere ili odbijanje ulaska u kontekstu Uredbe (EU) 2018/1861 o uspostavi, radu i upotrebi Schengenskog informacijskog sustava (SIS) u području granične kontrole²⁹. ⇐

²⁹ Uredba (EU) 2018/1861 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenoga 2018. o uspostavi, radu i upotrebi Schengenskog informacijskog sustava (SIS) u području granične kontrole i o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma te o izmjeni i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1987/2006, SL L 312, 7.12.2018., str. 14., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1861/oj>.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 34.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (43) Države članice trebaju oblikovati odnosno pojačati politike za sprečavanje seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, uključujući i mjere za odvratanje i smanjivanje potražnje koja potiče sve oblike seksualnog iskorištavanja djece, te mjere kojima se smanjuje rizik da djeca postanu žrtve i to putem ~~djelatnosti obavješćivanja i podizanja svijesti~~ informativne kampanje i kampanje za širenje svijesti ⇒, među ostalim za roditelje i pružatelje skrbi i društvo u cjelini, ⇐ te putem istraživačkih i obrazovnih programa. U takvim bi inicijativama države članice trebale zauzeti pristup koji se temelji na pravima djece. Posebnu pozornost treba posvetiti osiguravanju da kampanje za ~~podizanje širenje~~ svijesti koje su namijenjene djecu budu primjerene i dostatno razumljive ⇒ te prilagođene posebnim potrebama različitih dobrih skupina, uključujući predškolsku djecu. Preventivne mjere trebale bi se temeljiti na holističkom pristupu pojavi seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece tako što će uzeti u obzir njegovu prisutnost na internetu i izvan njega te mobilizirati sve relevantne dionike. Posebno kad je riječ o internetu, mjere bi trebale uključivati razvoj vještina digitalne pismenosti, uključujući kritičku interakciju s digitalnim svijetom, kako bi se korisnicima pomoglo da prepoznaju i reagiraju na pokušaje seksualnog zlostavljanja djece na internetu, traže potporu i spriječe njegovo počinjenje. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti sprečavanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece o kojoj se skrbi u skupini unutar ustanove, a ne u okviru obiteljske skrbi ⇐. ☒ Ako već ne postoje, ☒ Potrebno je razmotriti mogućnost uspostavljanja ⇒ namjenskih ⇐ otvorenih telefonskih linija ili linija za pomoć.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 35.
(prilagođeno)

- (44) U pogledu sustava za prijavljivanje seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece te za pomoć djeci u nevolji trebalo bi promicati otvorene telefonske linije i to broj 116 000 za nestalu djecu, broj 116 006 za žrtve kaznenih djela i broj 116 111 za telefonske linije za pomoć djeci kako je to odlučeno Odlukom Komisije 2007/116/EZ ~~od 15. veljače 2007. o rezerviranju nacionalnog numeracijskog raspona koji počinje brojem 116 za usklađene brojeve za usklađene usluge od društvene značaja~~³⁰, a trebalo bi voditi računa o iskustvu koje se stekne uporabom tih telefona.

↓ novo

- (45) Organizacije koje djeluju u javnom interesu u borbi protiv seksualnog zlostavljanja djece, kao što su članovi mreže dežurnih telefonskih linija INHOPE, već su godinama

---

³⁰ Odluka Komisije 2007/116/EZ od 15. veljače 2007. o rezerviranju nacionalnog numeracijskog raspona koji počinje brojem „116” za usklađene brojeve za usklađene usluge od društvenog značaja (SL L 49, 17.2.2007., str. 30., ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116(1)/oj)).

aktivne u više država članica i surađuju s tijelima kaznenog progona i pružateljima usluga u pojednostavnjivanju postupka uklanjanja i prijavljivanja internetskog materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece. Time se sprečava ponovno zlostavljanje žrtava jer se širenje nezakonitog materijala na internetu ograničava, a tijelima kaznenog progona pružaju dokazi o počinjenim kaznenim djelima. Međutim, pravni okvir u kojem djeluju znatno se razlikuje među državama članicama i u mnogim je slučajevima nedostatan u pogledu utvrđivanja zadaća koje te organizacije mogu zakonito obavljati, kao i relevantnih uvjeta. Države članice trebale bi imati mogućnost dati tim organizacijama odobrenje za obavljanje relevantnih zadaća, posebice obrade materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece, a u tom slučaju obrada se ne bi trebala smatrati „protupravnom”. Takva se odobrenja potiču jer jačaju pravnu sigurnost, maksimalno povećavaju sinergije između nacionalnih tijela i drugih aktera uključenih u borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece i štite prava žrtava uklanjanjem materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece iz javne digitalne sfere.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 36.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (46) Stručnjaci za koje je vjerojatno da će doći u doticaj s djecom žrtvama seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja trebaju biti odgovarajuće osposobljeni za prepoznavanje takvih žrtava i za postupanje s njima. ⇒ Kako bi se osiguralo pravosuđe prilagođeno djeci tijekom istrage i kaznenog progona slučajeva seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, ~~⇐ Kada postoji vjerojatnost da će se susresti s djecom žrtvama,~~ trebalo bi promicati osposobljavanje sljedećih kategorija kad postoji vjerojatnost da će se susresti s djecom žrtvama: policijski službenici, javni tužitelji, odvjetnici, suci i sudski službenici, osoblje koje skrbi za djecu i njihovo zdravlje, ⇒ stručnjaci u obrazovnom sektoru, među ostalim u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, socijalne službe, pružatelji potpore žrtvama i službe za popravljivanje štete, ⇐ ali mogu biti obuhvaćene i druge skupine osoba za koje je vjerojatno da će se u svom radu susresti s djecom žrtvama seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 37.

- (47) Kako bi se spriječilo seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje djece, počiniteljima seksualnog delikta trebalo bi predložiti sudjelovanje u interventnim programima ili mjerama. Ti interventni programi ili mjere trebali bi biti široko postavljeni i prilagodljivi, te usredotočeni na zdravstvene i psiho-socijalne vidove aspekte, ali ne bi bili obavezni. Ti interventni programi ili mjere ne dovode u pitanje interventne programe ili mjere koje uvode nadležna pravosudna tijela.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 38.

⇒ novo

- (48) ~~Interventni programi ili mjere nisu određeni kao automatsko pravo.~~ Država članica odlučuje o tome koji interventni programi ili mjere su primjereni. ⇒ U slučaju osoba koje se boje da bi mogle počiniti kazneno djelo ti bi programi ili mjere trebali biti dostupni u skladu s nacionalnim standardima za zdravstvenu zaštitu. ⇐
-

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 39.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (49) Kako bi se spriječila i smanjila mogućnost ponavljanja kaznenog djela, trebalo bi počinitelje kaznenih djela ocijeniti s obzirom na opasnost koju predstavljaju i s obzirom na mogući rizik ponavljanja kaznenog djela protiv seksualne nedodirljivosti djece. Dogovori u vezi s tom ocjenom, kao što je vrsta tijela koje je nadležno naručiti i izvršiti ocjenu, ili trenutak tijekom ili nakon kaznenog postupka ~~ili nakon njega~~, kada ocjenu treba izvršiti, kao i dogovori u vezi učinkovitim interventnim programima ili mjerama koji se osiguravaju nakon te ocjene, trebali bi biti u skladu s unutarnjim postupcima država članica. S istim ciljem sprečavanja i smanjenja mogućnosti ponavljanja kaznenog djela počiniteljima kaznenih djela treba omogućiti dobrovoljno sudjelovanje u učinkovitim interventnim programima ili mjerama. Ti interventni programi ili mjere ne bi se smjeli preklapati s nacionalnim programima za liječenje osoba koje boluju od duševnih ~~poremećaja~~ ⇒ zdravstvenih problema i trebali bi biti dostupni i cjenovno pristupačni u skladu s nacionalnim standardima za zdravstvenu zaštitu, na primjer u pogledu prihvatljivosti za naknadu troškova u okviru zdravstvenih programa država članica ⇐.
-

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 40.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (50) Kada je to primjereno s obzirom na opasnost koju počinitelji kaznenih djela predstavljaju i s obzirom na moguće ponavljanje kaznenog djela, trebalo bi osuđene počinitelje kaznenih djela privremeno ili trajno spriječiti da obavljaju barem one stručne djelatnosti koje uključuju izravan i redovit doticaj s djecom ⇒ ili djelatnosti u organizacijama za djecu ili organizacijama koje djeluju u javnom interesu u borbi protiv seksualnog zlostavljanja djece ⇐. Poslodavci prilikom zapošljavanja na radna mjesta koja uključuju izravan i redovit doticaj s djecom ~~imaju pravo biti obaviješteni~~ ⇒ trebali bi zahtijevati informacije ⇐ o postojećim osudama za seksualna kaznena djela protiv djece, koje su upisane u kaznenu evidenciju, ili o postojećim zabranama obavljanja određenih djelatnosti. Za potrebe ove Direktive, izraz „poslodavac” trebao bi obuhvaćati i osobe koje vode volonterske organizacije u području supervizije ~~ili~~ skrbi za djecu, koje u radu izravno i redovito dolaze u doticaj s djecom ⇒, među ostalim u zajednicama kao što su škole, bolnice, službe socijalne skrbi, sportski klubovi ili vjerske zajednice ⇐. Način na koji se takve informacije dostavljaju, kao što

je to na primjer pristup preko dotične osobe i točan sadržaj informacija, smisao organiziranih volonterskih djelatnosti te pojam izravnog i redovitog doticaja s djecom trebalo bi odrediti u skladu s nacionalnim pravom. ⇒ Međutim, informacije koje jedno nadležno tijelo prenosi drugom trebale bi sadržavati barem sve relevantne podatke koje je država članica pohranila u nacionalnim kaznenim evidencijama i sve relevantne podatke koji se mogu lako dobiti od trećih zemalja, kao što su informacije koje se mogu dobiti od Ujedinjene Kraljevine putem kanala uspostavljenog u skladu s dijelom trećim glavom IX. Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane³¹. ⇐

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 41.

⇒ novo

- (51) ⇒ U području seksualnog zlostavljanja djece posebno je raširena i zabrinjavajuća pojava da počinitelji nakon osude ili zabrane obavljanja djelatnosti ponovno mogu prići djeci ako se presele u drugu jurisdikciju. Stoga je nužno poduzeti sve potrebne mjere da se to spriječi. ⇐ Uz poštovanje prema različitim pravnim tradicijama država članica, ovom se Direktivom vodi računa o činjenici da je pristup kaznenim evidencijama dopušten samo nadležnim tijelima ili dotičnim osobama. Ovom se Direktivom ne uspostavlja obveza mijenjanja nacionalnih sustava kojima se uređuju kaznene evidencije ni način pristupanja njima.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 42.

⇒ novo

- (52) ⇒ Kad je riječ o informacijama koje nisu ili još nisu dostupne u ECRIS-u, na primjer informacije o državljanima trećih zemalja koji su počinili kazneno djelo prije potpune provedbe Uredbe 2019/816 Europskog parlamenta i Vijeća³², države članice trebale bi upotrebljavati druge kanale kako bi poslodavcima koji zapošljavaju radnike na radno mjesto koje uključuje izravan i redovit kontakt s djecom pružile sve relevantne informacije. ⇐ Cilj ove Direktive nije usklađivanje pravila o pristanku dotične osobe prilikom razmjene informacija iz kaznenih evidencija, npr. treba li pristanak te osobe tražiti ili ne. Neovisno o tome treba li ili ne u skladu s nacionalnim zakonodavstvom tražiti pristanak, ovom se Direktivom ne uspostavljaju nikakve nove obveze mijenjanja s tim povezanog nacionalnog prava ni nacionalnih postupaka.

³¹ SL L 149, 30.4.2021., str. 10.,

ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689(1)/oj)[http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689(1)/oj).

³² Uredba (EU) 2019/816 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o uspostavi centraliziranog sustava za utvrđivanje država članica koje imaju podatke o osuđujućim presudama protiv državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva (sustav ECRIS-TCN) za dopunu Europskog informacijskog sustava kaznene evidencije te o izmjeni Uredbe (EU) 2018/1726 (SL L 135, 22.5.2019., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/816/oj>).

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 43.

- (53) Države članice mogu razmotriti mogućnost ~~usvajanja~~ usvajanje donošenja upravnih mjera za počinitelje kaznenih djela iz ove Direktive, kao što je to mjera registriranja u evidenciji počinitelja seksualnih kaznenih djela. Za pristupanje tim evidencijama trebala bi vrijediti ograničenja u skladu s nacionalnim ustavnim načelima i važećim standardima za zaštitu podataka, na primjer, ograničavanje pristupa na pravosudna tijela ~~ili~~ na tijela kaznenog progona.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 44.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (54) Države članice ~~se ohrabruju~~ ⇒ trebale bi poduzeti potrebne mjere ⇐ da u suradnji s civilnim društvom oblikuju mehanizme za prikupljanje podataka ~~ili žarišne točke~~, na nacionalnoj, lokalnoj ili regionalnoj razini, za potrebe promatranja i ocjenjivanja pojava seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece ⇒, ~~nadovezujući se~~, među ostalim, na šire obveze prikupljanja podataka iz Direktive [.../...] [Direktiva o pravima žrtava, preinaka] i Uredbe (EU) [Uredba o sprečavanju i suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece] ⇐. Kako bi se ispravno ocijenili rezultati djelovanja za suzbijanje seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece , Unija bi trebala nastaviti s razvijanjem svog rada na temelju metodologija i metoda prikupljanja podataka koje bi omogućile usporedive statističke podatke. ⇒ EU-ov centar, kao središnji centar znanja o seksualnom zlostavljanju djece u Uniji, trebao bi u tome imati ključnu ulogu. ⇐

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 45.

- (55) Države članice trebaju poduzeti odgovarajuće djelovanje za osnivanje informacijskih službi, koje bi pružale informacije o tome kako prepoznati znakove seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 46.
(prilagođeno)

- (56) ~~Dječja pornografija koja se sastoji od slika seksualnog iskorištavanja djeteta~~ Materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece predstavlja posebnu vrstu sadržaja koji se ne može tumačiti kao izražavanje mišljenja. Za njegovo suzbijanje ~~dječje pornografije~~ potrebno je smanjiti kruženje materijala koji sadrži seksualno zlostavljanje djece tako da se počiniteljima kaznenih djela oteža postavljanje takvog sadržaja na javno dostupne internetske stranice. Stoga je potrebno djelovanje za uklanjanje takvog sadržaja i hvatanje onih koji su krivi za izradu, distribuciju ili preuzimanje materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ~~slika seksualnog zlostavljanja djece~~. S ciljem potpore naporima Unije u suzbijanju ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje

djece ☒ države članice trebaju dati sve od sebe u suradnji s trećim zemljama u nastojanju da ~~se~~ takav sadržaj ukloni~~e~~ s poslužitelja na ~~svom~~ njihovu državnom području.

↓ novo

- (57) Nastojanja država članica da smanje širenje materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece, među ostalim suradnjom s trećim zemljama na temelju ove Direktive, ne bi trebala utjecati na Uredbu (EU) 2022/2065, Uredbu (EU) 2021/1232 i [.../.../ Uredbu o utvrđivanju pravila za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece]. Internetski sadržaj koji je kazneno djelo ili omogućuje počinjenje kaznenih djela iz ove Direktive podlijegat će mjerama u skladu s Uredbom (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća³³ u pogledu nezakonitog sadržaja.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 47.
(prilagođeno)

⇒ novo

- (58) Usprkos tim naporima ☒ država članica ☒, uklanjanje ~~sadržaja dječje pornografije~~ ☒ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ☒ na samom izvoru ipak nije moguće kada se izvorni materijali ne nalaze u Uniji ili zato što zemlja u kojoj se poslužitelji nalaze nije voljna surađivati ili zato što je postupak uklanjanja materijala u dotičnoj zemlji posebno dugotrajan. Zato bi bilo moguće uspostaviti mehanizme za sprečavanje pristupa s područja Unije internetskim stranicama za koje je utvrđeno da sadrže ili šire ~~dječju pornografiju~~ ☒ materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ☒. Mjere koje države članice poduzmu u skladu s ovom Direktivom za uklanjanje ~~dječje pornografije~~ ili, prema potrebi, za sprečavanje pristupa internetskim stranicama ~~koje sadrže dječju pornografiju~~ ☒ s materijalom koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ☒ mogle bi se temeljiti na različitim vrstama javnog djelovanja, kao što je to zakonodavno, ~~ne~~ zakonodavno, pravosudno ili drugo djelovanje. U tom smislu, ovom se Direktivom ne dovodi u pitanje dobrovoljno djelovanje koje poduzme internetska industrija za sprečavanje zlouporabe vlastitih usluga ili u potporu djelovanju koje poduzmu države članice. Neovisno o temelju za djelovanje ili metode, države članice ~~bi~~ trebale ~~bi~~ osigurati odgovarajuću razinu pravne sigurnosti i predvidivosti za korisnike i pružatelje usluga. Potrebno je uspostaviti i ojačati suradnju među tijelima javne uprave, kako radi uklanjanja sadržaja zlostavljanja djece, teko i radi sprečavanja pristupa tim sadržajima, a posebno kako bi se osigurala što je moguće veća potpunost nacionalnih popisa mrežnih stranica ~~koje sadrže dječju pornografiju~~ ☒ s materijalom koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ☒ kako bi se izbjeglo udvostručavanje rada. Prilikom poduzimanja svih tih mjera mora se voditi računa o pravima konačnih korisnika i pridržavati se postojećih pravnih i pravosudnih postupaka te Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Povelje Europske unije o temeljnim pravima Europske unije. ~~U okviru Programa za~~

³³ Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama), (SL L 277, 27.10.2022., str. 1.).

~~sigurniji internet uspostavljena je mreža otvorenih telefonskih linija, čija je svrha prikupljati informacije i osiguravati pokrivenost i razmjenu izvješća o glavnim vrstama nezakonitih mrežnih sadržaja.~~ ⇨ Mreža otvorenih telefonskih linija koju sufinancira EU³⁴ obrađuje prijave navodnog materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece koje je anonimno primila od javnosti i surađuje s tijelima kaznenog progona i industrijom na nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini kako bi se brzo uklonila ta vrsta sadržaja. ⇐

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 48.

~~48. Cilj ove Direktive je izmijeniti i proširiti područja primjene odredbi Okvirne odluke 2004/68/PUP. Budući da su izmjene bitne i brojne, trebalo bi za države članice koje sudjeluju u donošenju ove Direktive zbog jasnoće navedenu Okvirnu odluku u cijelosti zamijeniti.~~

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 49.
(prilagođeno)

(59) ~~Budući da~~ S obzirom na to da cilj ove Direktive, naime suzbijanje seksualnog zlostavljanja, seksualnog iskorištavanja djece i ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece , ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ~~ga~~ se, zbog opsega i učinaka djelovanja , ~~može on~~ na bolji način ~~može~~ ostvariti na razini Unije, Unija može ~~usvojiti~~ donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti ~~iz istoga članka~~ utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ~~navedenog~~ tog cilja.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 50.

(60) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata posebno Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, a posebno pravo na zaštitu ljudskog dostojanstva, zabranu mučenja i nehumanog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, prava djeteta, pravo na slobodu i sigurnost, pravo na slobodu izražavanja i informiranja, pravo na zaštitu osobnih podataka, pravo na učinkovito pravno sredstvo i pošteno suđenje te načela zakonitosti i razmjernosti kaznenih djela i kazni. Ovom se Direktivom nastoji osigurati puno poštovanje navedenih prava i načela i mora se na odgovarajući način provoditi.

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 51.

~~51. U skladu s člankom 3. Protokola (br. 21) o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde koji je priložen uz Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije, Ujedinjena Kraljevina i Irska obavijestile su o svojoj želji sudjelovanja u donošenju i primjeni ove Direktive.~~

³⁴ Trenutačno u okviru programa Digitalna Europa.

↓ novo

(61) [U skladu s člankom 3. i člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije Irska je [dopisom od ...] obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Direktive.]

ILI

[U skladu s člancima 1. i 2. te člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, i ne dovodeći u pitanje članak 4. navedenog protokola, Irska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.]

↓ 2011/93/EU uvodna izjava 52.

(62) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

↓ novo

(63) Obvezu prenošenja ove Direktive u nacionalno pravo trebalo bi ograničiti na one odredbe koje predstavljaju suštinsku izmjenu u usporedbi s prijašnjom direktivom. Obveza prenošenja nepromijenjenih odredaba proizlazi iz prijašnje direktive.

↓ novo

(64) Ovom Direktivom ne bi se trebale dovoditi u pitanje obveze država članica u pogledu roka za prenošenje u nacionalno pravo direktive, koji je naveden u Prilogu I.,

---

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila za određivanje kaznenih djela i sankcija u području seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece i mamljenja djece za seksualne potrebe. Njome se također uvode odredbe za jačanje sprečavanja takvih kaznenih djela i za zaštitu žrtava tih djela.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „dijete” znači osoba mlađa od 18 godina;
- (2) „dob za pristanak na spolni odnos” znači dob ispod koje je, u skladu s nacionalnim pravom, zabranjeno stupanje u seksualne aktivnosti s djetetom;
- (3) „~~dječja pornografija~~ materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece - (a) materijal koji vizualno prikazuje dijete u stvarnom ili simuliranom seksualnom činu;
- (b) prikazivanje spolnih organa djeteta prije svega za seksualne potrebe;
- (c) materijal koji vizualno prikazuje bilo koju osobu koja izgleda kao dijete u stvarnom ili simuliranom seksualnom činu, ili prikazivanje spolnih organa osobe koja izgleda kao dijete, prije svega za seksualne potrebe; ~~##~~
- (d) realistične slike , reprodukcije ili prikaze djeteta u seksualnom činu ili ~~realistične slike~~ spolnih organa djeteta, prije svega za seksualne potrebe;

↓ novo

- (e) materijal, bez obzira na oblik, namijenjen pružanju savjeta, smjernica ili uputa o tome kako počinuti seksualno zlostavljanje ili seksualno iskorištavanje ili mamljenje djece;

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

- (4) „~~dječja prostitucija~~ iskorištavanje djece u prostituciji prikazivanje seksualnog zlostavljanja djece - (a) djeteta koje sudjeluje u stvarnom ili simuliranom seksualnom činu; ili
- (b) spolnih organa djeteta prije svega za seksualne potrebe;

- (6) „pravna osoba” znači subjekt koji, u skladu s pravom koje se primjenjuje, ima pravnu osobnost, osim državnih tijela ili tijela javne uprave koja izvršavaju državne ovlasti te javnih međunarodnih organizacija;³⁵

↓ novo

- (7) „usluga informacijskog društva” znači usluga kako je definirana u članku 1. točki (b) Direktive (EU) 2015/1535³⁵;
- (8) „vršnjaci” znači osobe koje su približno iste dobi i istog stupnja psihičkog i fizičkog razvoja ili zrelosti.

↓ 2011/93/EU

⇒ novo

Članak 3.

Kaznena djela seksualnog zlostavljanja

1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da postupanje iz stavaka od 2. do ~~6~~ ⇒ 8 ⇐ bude kažnjivo.
2. Osoba koja prouzroči da dijete, koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos, za seksualne potrebe bude svjedok seksualnih aktivnosti, čak i ako u njima ne sudjeluje, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje godinu dana zatvora.
3. Osoba koja prouzroči da dijete, koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos, za seksualne potrebe, bude svjedok seksualnog zlostavljanja, čak i ako u njemu ne sudjeluje, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje dvije godine zatvora.
4. Osoba koja sudjeluje u ~~spolnim seksualnim~~ aktivnostima s djetetom koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos ⇒ ili navede dijete na sudjelovanje u seksualnim aktivnostima s drugom osobom ⇐ kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje ~~pet~~ ⇒ osam ⇐ godina zatvora.
5. Osoba koja sudjeluje u seksualnim aktivnostima s djetetom³⁵ zbog:
  - (a) zlorabe priznatog položaja povjerenja, autoriteta ili utjecaja nad djetetom, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje ~~osam~~ ⇒ 10 ⇐ godina ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i u

³⁵ Direktiva (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (kodificirani tekst), SL L 241, 17.9.2015., str. 1.

trajanju od najmanje ~~tri~~ ⇒ šest ⇐ godina zatvora ako je dijete doseglo tu dob; ili

- (b) zlorabe posebno osjetljivog stanja djeteta, posebno zbog poteškoća u duševnom ili tjelesnom razvoju ili stanjea ovisnosti o drugima, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje ~~osam~~ ⇒ 10 ⇐ godina ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i u trajanju od najmanje ~~tri~~ ⇒ šest ⇐ godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob; ili
- (c) uporabe prisile, sile ili prijetnje kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje ~~deset~~ ⇒ 12 ⇐ godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i u trajanju od najmanje ~~pet~~ ⇒ sedam ⇐ godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

6. Osoba koja dijete sili ili prisili na seksualnu aktivnost s trećom osobom ili mu u tu svrhu prijeti, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje ~~deset~~ ⇒ 12 ⇐ godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i u trajanju od najmanje ~~pet~~ ⇒ sedam ⇐ godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

↓ novo

7. Sljedeće namjerno postupanje kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje 12 godina:

- (a) upuštanje u bilo koji čin vaginalne, analne ili oralne penetracije seksualne naravi bilo kojim dijelom tijela ili predmetom s djetetom mlađim od dobi za pristanak na spolni odnos;
- (b) navođenje djeteta mlađeg od dobi za pristanak na spolni odnos na upuštanje s drugom osobom u bilo koji čin vaginalne, analne ili oralne penetracije seksualne naravi bilo kojim dijelom tijela ili predmetom.

8. Ako je dijete starije od dobi za pristanak na spolni odnos i ne pristaje na čin, države članice osiguravaju kažnjivost postupanja iz stavka 7. najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje 10 godina.

9. Za potrebe stavka 8. države članice osiguravaju:

- (a) čin bez pristanka smatra se činom koji se obavlja bez dobrovoljnog pristanka djeteta, kao rezultat njegove slobodne volje koja se procjenjuje u kontekstu okolnosti slučaja ili ako dijete ne može izraziti slobodnu volju zbog okolnosti iz stavka 5. ili zbog drugih okolnosti, uključujući djetetovo tjelesno ili duševno stanje, kao što je stanje nesvjesnosti, opijenosti, smrznutosti, bolesti ili tjelesne ozljede;
- (b) pristanak može biti povučen u bilo kojem trenutku prije i tijekom čina;

(c) izostanak pristanka ne može se opovrgnuti isključivo djetetovom šutnjom, nepružanjem verbalnog ili tjelesnog otpora ili seksualnim ponašanjem u prošlosti.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 4.

Kaznena djela seksualnog iskorištavanja

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da namjerno postupanje iz stavaka od 2. do 7. bude kažnjivo.
2. Osoba koja prouzroči sudjelovanje djeteta u ~~pornografskoj predstavi~~ prikazivanju seksualnog zlostavljanja djece ili ga na to potiče, ostvarujući zaradu na taj način ili na neki drugi način iskorištava dijete u te svrhe, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje pet godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i u trajanju od najmanje dvije godine zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.
3. Osoba koja dijete sili ili prisili na sudjelovanje u ~~pornografskim predstavama~~ prikazivanju seksualnog zlostavljanja djece ili mu u te svrhe prijeti, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje osam godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i u trajanju od najmanje pet godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.
4. Osoba koja svjesno posjećuje ~~pornografske predstave~~ prikazivanja seksualnog zlostavljanja djece u kojima sudjeluju djeca, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje dvije godine zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i u trajanju od najmanje godinu dana zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.
5. Osoba koja prouzroči sudjelovanje djeteta u ~~dječjoj~~ iskorištavanju u prostituciji ili ga na to potiče, ostvarujući zaradu na taj način ili na neki drugi način iskorištava dijete u te svrhe, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje osam godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i u trajanju od najmanje pet godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.
6. Osoba koja dijete sili ili prisili na ~~dječju~~ iskorištavanje u prostituciji ili mu u te svrhe prijeti, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje deset godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i u trajanju od najmanje pet godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.
7. Osoba koja sudjeluje u seksualnim aktivnostima s djetetom, koristeći se ~~dječjom prostitucijom~~ iskorištavanjem u prostituciji , kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje ~~pet~~ osam godina zatvora ako dijete još nije

dosegnulo dob za pristanak na spolni odnos i u trajanju od najmanje ~~dvije~~ ⇨ četiri ⇩ godina~~e~~ zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

Članak 5.

Kaznena djela u vezi s ~~dječjoj pornografijom~~ materijalom koji sadržava seksualno zlostavljanje djece

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da namjerno počinjeno protupravno postupanje iz stavaka od 2. do 6. bude kažnjivo.
2. Osoba koja nabavi ili posjeduje ~~dječju pornografiju~~ materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje godinu dana zatvora.
3. Osoba koja svjesno dobije pristup ~~dječjoj pornografiji~~ materijalu koji sadržava seksualno zlostavljanje djece uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje godinu dana zatvora.
4. Osoba koja distribuira, širi ili posreduje ~~dječju pornografiju~~ materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje dvije godine zatvora.
5. Osoba koja nudi, dobavlja ili čini raspoloživom ~~dječju pornografiju~~ materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje dvije godine zatvora.
6. Osoba koja proizvede ~~dječju pornografiju~~ materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje tri godine zatvora.

↓ novo

7. Za potrebe stavka 1. ne smatra se da su postupanja iz stavaka 2., 3. i 4. počinjena protupravno, posebice ako ih provodi organizacija s poslovnim nastanom u državi članici koja djeluje u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece ili ako se ta postupanja provode u njezino ime i pod njezinom odgovornošću, pod uvjetom da ta organizacija ima odobrenje nadležnih tijela te države članice i da su takve radnje provedene u skladu s uvjetima utvrđenima u takvom odobrenju.

Ti uvjeti mogu uključivati zahtjev da organizacije koje dobiju takva odobrenja imaju potrebno stručno znanje i neovisnost, da postoje odgovarajući mehanizmi izvješćivanja i nadzora kako bi se osiguralo da organizacije djeluju brzo, s dužnom

pažnjom i u javnom interesu te da se za provedbu mjera obuhvaćenih odobrenjem služe sigurnim komunikacijskim kanalima.

8. Države članice osiguravaju da odobrenja iz stavka 7. organizacijama koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece omogućuju neke ili sve sljedeće aktivnosti:
- a. da primaju i analiziraju prijave materijala koji sadržava moguće seksualno zlostavljanje djece, a koje su prijavile žrtve, korisnici na internetu ili druge organizacije koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece;
  - b. da odmah obavješćuju relevantno tijelo kaznenog progona države članice u kojoj je materijal smješten o prijavljenom nezakonitom sadržaju;
  - c. da surađuju s organizacijama koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece i koje imaju odobrenje za primanje prijava materijala koji sadržava moguće seksualno zlostavljanje djece u skladu s točkom (a) u državi članici ili trećoj zemlji u kojoj je materijal smješten na poslužitelju
  - d. da provode pretraživanja javno dostupnog materijala na uslugama smještaja na poslužitelju kako bi se otkrilo širenje materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece, koristeći se prijavama materijala koji sadržava moguće seksualno zlostavljanje djece iz točke (a) ili na zahtjev žrtve.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

9. Svaka država članica može odlučiti, hoće li se ovaj članak primjenjivati i na slučajeve ~~dječje pornografije~~ ☒ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ☒ iz članka 2.☒, točke (3)(c) ☒(e) ~~podtočke iii.~~, u kojima je osoba koja izgleda kao dijete u trenutku prikazivanja u stvari bila stara 18 godina ili još i starija.
10. ~~Svaka država članica može odlučiti hoće li se stavci od 2. do 6. primjenjivati i na slučajeve u kojima je utvrđeno da onaj tko je proizveo pornografski materijal iz članka 2. točke (c) podtočke iv. taj materijal posjeduje isključivo za svoju privatnu uporabu i pod uvjetom da za proizvodnju nije koristio pornografski materijal iz članka 2. točke (c) podtočaka i., ii. ili iii. te da taj čin ne uključuje rizik od širenja tog materijala.~~

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 6.

Mamljenje djece za seksualne potrebe

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da sljedeće namjerno postupanje koje počini odrasla osoba bude kažnjivo kako slijedi :

- (a) ~~odrasla osoba koja~~ predlaganje uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije ~~predlaže~~ djetetu koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos susreta , bilo putem interneta ili uživo, radi počinjenja kaznenog djela ~~iz članka~~ iz članka 3. stavaka 4. , 5., 6. i 7. i članka 5. stavka 6., a taj prijedlog je popraćen i drugim materijalnim postupanjem koje vodi prema takvom susretu, kažnjava se najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje godinu dana zatvora.

↓ novo

- (b) Postupanje iz prvog podstavka kažnjivo je najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje dvije godine zatvora u slučaju primjene prisile, sile ili prijetnji.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pokušaj počinjenja kaznenog djela iz članka 5. stavaka 2. i 3. u kojem odrasla osoba uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije mami dijete ~~koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos~~, radi osiguravanja ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ~~u kojoj bi to dijete bilo prikazano~~, bude kažnjiv najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci zatvora .

↓ novo

Postupanje iz prvog podstavka kažnjivo je najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje godinu dana zatvora u slučaju primjene prisile, sile ili prijetnji.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da je pokušaj odrasle osobe da uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije počini kaznena djela iz članka 4. stavaka 2. i 5. time da navede dijete da sudjeluje u prikazivanju

seksualnog zlostavljanja djece i u iskorištavanju u prostituciji kažnjiv najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci zatvora.

Postupanje iz prvog podstavka kažnjivo je najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje godinu dana zatvora u slučaju primjene prisile, sile ili prijetnji.

↓ novo

Članak 7.

Mamljenje na seksualno zlostavljanje

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da je namjerno isplaćivanje ili obećavanje novca ili drugog oblika plaćanja ili naknade bilo kojoj osobi kako bi je se navelo na počinjenje bilo kojeg od kaznenih djela navedenih u članku 3. stavcima 4., 5., 6., 7. i 8., članku 4. stavcima 2. i 3. te članku 5. stavku 6. kažnjivo najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje tri godine.

↓ novo

Članak 8.

Upravljanje internetskom uslugom u svrhu seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja djece

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da je namjerno pružanje usluge ili upravljanje uslugom informacijskog društva koja je osmišljena kako bi se olakšalo ili potaknulo počinjenje bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do 7. kažnjivo najvišom kaznom zatvora u trajanju od najmanje godinu dana.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 9.

Poticanje, pomaganje i pokušaj

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da poticanje na počinjenje kaznenih djela iz članaka od 3. do ~~6.~~ ⇒ 8. ~~9.~~, kao i pomaganje u njihovu počinjenju, budu kažnjivi.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pokušaj počinjenja kaznenih djela iz članka 3. stavaka 4., 5. ~~☒~~ , ~~☒~~ i 6., ~~⇒~~ 7. i 8., ~~⇐~~ članka 4. stavaka 2., 3., 5., 6. i 7., ~~⇐~~ članka 5. stavaka 4., 5. i 6., ~~⇒~~ , članka 7. i članka 8. ~~⇐~~ bude kažnjiv.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 10.

Seksualne aktivnosti uz uzajamni pristanak

1. Svaka država članica može odlučiti hoće li se članak 3. stavci 2. i 4. primjenjivati na seksualne aktivnosti uz uzajamni pristanak između vršnjaka ~~koji su približno iste dobi i približno istog stupnja psihičkog i fizičkog razvoja ili zrelosti~~, pod uvjetom da te aktivnosti ne uključuju zlouporabu.
2. Svaka država članica može odlučiti hoće li se članak 4. stavak 4. primjenjivati na ~~pornografske predstave~~ prikazivanja u okviru odnosa uz uzajamni pristanak, kada je dijete doseglo dob za pristanak na spolni odnos ili između vršnjaka ~~koji su približno iste dobi i približno istog psihičkog i fizičkog razvoja i zrelosti~~, pod uvjetom da ti čini ne uključuju zlostavljanje ili iskorištavanje, te da za ~~tu pornografsku predstavu~~ to prikazivanje nije bilo plaćeno novcem ni drugim oblikom naknade.
3. Svaka država članica može odlučiti hoće li se članak 5. stavci 2. ~~⇒~~ , 3., 4. ~~⇐~~ i 6. primjenjivati na proizvodnju, nabavu ili posjedovanje materijala ~~⇒ odnosno pristup materijalu ⇐ dječje pornografije u koji su uključena ⇒ koji isključivo uključuje: ⇐~~
  - ☒ (a) ~~☒~~ djecu koja su dosegla dob za pristanak na spolni odnos ~~☒~~ , ili ~~☒~~
  - ⇒ (b) djecu koja su dosegla dob za pristanak na spolni odnos i njihove vršnjake, ~~⇐~~kada je taj materijal proizveden i kada ga se posjeduje uz pristanak ~~⇐~~ ~~☒~~ uključene ~~☒~~ djece i samo za privatnu uporabu uključenih osoba, pod uvjetom da ti čini ne uključuju zlouporabu.

↓ novo

4. Države članice samostalno odlučuju primjenjuje li se članak 6. na prijedloge, razgovore, kontakte ili razmjene među vršnjacima.
5. Za potrebe stavaka od 1. do 4. može se smatrati da je dijete koje je navršilo dob za pristanak na spolni odnos pristalo na aktivnost samo ako je pristanak dan

dobrovoljno, kao rezultat njegove slobodne volje koja se procjenjuje u kontekstu okolnosti slučaja.

Pristanak se može povući u bilo kojem trenutku.

Izostanak pristanka ne može se opovrgnuti isključivo djetetovom šutnjom, nepružanjem verbalnog ili tjelesnog otpora ili ponašanjem u prošlosti.

6. Dijeljenje intimnih slika ili videozapisa uz uzajamni pristanak ne može se tumačiti kao pristanak na daljnje dijeljenje ili širenje istih slika ili videozapisa.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 11.

Otegotne okolnosti

Ako sljedeće okolnosti nisu već elementi kaznenih djela iz članaka od 3. do ⇒ 9. ⇐ 7., države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se sljedeće okolnosti, u skladu s relevantnim odredbama nacionalnog prava, mogu uzeti kao otegotne okolnosti, u odnosu na relevantna kaznena djela iz članaka od 3. do ⇒ 9. ⇐ 7.:

- (a) kazneno djelo je počinjeno nad djetetom koje se nalazi u posebno osjetljivom stanju, kao što je to dijete s poteškoćama u duševnom ili tjelesnom razvoju, u stanju ovisnosti o drugima ili stanju duševne ili tjelesne nesposobnosti;
- (b) kazneno djelo počinio je član obitelji djeteta, osoba koja zajedno stanuje s djetetom ili osoba koja je zlorabila svoj priznati položaj povjerenja ⊗, ⊗~~ii~~ autoritet ⇒ ili utjecaj ⇐ na dijete;
- (c) kazneno djelo je počinilo nekoliko osoba nastupajući zajedno;
- (d) kazneno djelo je počinjeno u okviru kriminalne organizacije u smislu Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP, ~~od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala~~³⁶;
- (e) počinitelj je prethodno već osuđivan za kaznena djela iste vrste;
- (f) počinitelj je namjerno ili nesmotreno ugrozio život djeteta;~~ii~~
- (g) kazneno djelo je uključivalo teško nasilje ili je djetetu prouzročilo ozbiljnu štetu ⊗ ; ⊗ =

↓ novo

- (h) kazneno djelo počinjeno je u više navrata;

³⁶ Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.)

- (i) kazneno djelo počinjeno je uz uporabu oružja ili uz prijetnju uporabom oružja; ili
- (j) kazneno djelo počinjeno je navođenjem žrtve da uzme, konzumira ili bude pod utjecajem droge, alkohola ili drugih opojnih tvari.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 12.

Zabrana obavljanja određenih djelatnosti zbog osuda

1. Kako bi se izbjegao rizik od ponavljanja kaznenih djela države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da fizička osoba, koja je bila osuđena zbog počinjenja bilo kojeg kaznenog djela iz članka od 3. do ~~9.~~ ~~7.~~ privremeno ili trajno bude spriječena u obavljanju barem onih profesionalnih djelatnosti koje uključuju izravan i redovit doticaj s djecom.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da poslodavci prilikom zapošljavanja osobe za obavljanje profesionalnih ili dobrovoljnih djelatnosti koje uključuju izravne i redovite doticaje s djecom ~~⇒ i organizacije koje djeluju u javnom interesu protiv seksualnog zlostavljanja djece, prilikom zapošljavanja osoblja,~~ ~~⇒ imaju pravo~~ ~~⇒ moraju~~ ~~⇒~~, u skladu s nacionalnim pravom i na odgovarajući način, primjerice pristupom na zahtjev ili od dotične osobe, tražiti informacije o postojanju kaznenih osuda za kaznena djela iz članka od 3. do ~~9.~~ ~~7.~~, koje su unesene u kaznenu evidenciju, ili o postojanju bilo kakve zabrane obavljanja djelatnosti koje uključuju izravne i redovite doticaje s djecom, koja proizlazi iz tih kaznenih osuda.
3. Radi primjene stavaka 1. i 2. ovog članka, ~~Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi~~ ~~⇒~~, na zahtjev nadležnih tijela, ~~⇒ osigurale prijenos da se, radi primjene stavaka 1. i 2. ovog članka, informacije~~ o postojanju kaznenih osuda za bilo koje kazneno djelo iz članka od 3. do ~~7.~~ ~~⇒ 9.~~ ~~⇒~~ ili o bilo kakvoj zabrani obavljanja djelatnosti koje uključuju izravne i redovite doticaje s djecom, koja proizlazi iz tih kaznenih osuda, ~~dostavljaju u skladu u skladu s postupcima koji su određeni u Okvirnoj odluci Vijeća 2009/315/PUP od 26. veljače 2009. o organizaciji i sadržaju razmjene podataka iz kaznene evidencije između država članica (2), kada se, uz pristanak dotične osobe, navedene informacije traže u skladu s člankom 6. navedene Okvirne odluke.~~ ~~⇒ i da su prosljeđene informacije što potpunije, a uključuju barem informacije o kaznenim osudama ili zabranama koje proizlaze iz kaznenih osuda koje pohranjuje bilo koja država članica. U tu se svrhu takve informacije prenose putem ECRIS-a ili mehanizma za razmjenu informacija iz kaznene evidencije uspostavljenog s trećim zemljama.~~ ~~⇒~~

↓ 2011/93/EU

~~Članak 11.~~

~~Privremeno oduzimanje i pljenidba~~

~~Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da njihova nadležna tijela imaju pravo privremeno oduzeti i zaplijeniti sredstva i imovinsku korist od kaznenih djela iz članaka 3., 4. i 5.~~

↓ 2011/93/EU

⇒ novo

Članak 13.

Odgovornost pravnih osoba

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravne osobe može smatrati odgovornima za bilo koje kazneno djelo iz članaka od 3. do ⇒ 9. ⇐ ~~7~~ koja u njihovu korist počini bilo koja fizička osoba, djelujući samostalno ili kao dio tijela pravne osobe, a koja je unutar pravne osobe na vodećem položaju, kao:
    - (a) zastupnik pravne osobe;
    - (b) osoba ovlaštena za odlučivanje u ime pravne osobe; ili
    - (c) osoba ovlaštena vršiti kontrolu unutar pravne osobe.
  2. Države članice također poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravne osobe može smatrati odgovornima za ono što učini njima podređena osoba, kada joj zbog pomanjkanja nadzora ili kontrole osobe iz stavka 1. bude omogućeno počinjenje bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do ⇒ 9. ⇐ ~~7~~ u korist te pravne osobe.
  3. Odgovornost pravnih osoba na temelju stavaka 1. i 2. ne dovodi u pitanje kaznene postupke protiv fizičkih osoba koje su počinitelji, poticatelji ili pomagači kaznenih djela iz članaka od 3. do ⇒ 9. ⇐ ~~7~~.
-

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 14.

Sankcije pravnim osobama

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravna osoba odgovorna na temelju članka ~~12~~ 13. ~~12. stavka 1.~~ bude kažnjena učinkovitim, razmjernim i odvraćajućim sankcijama, koje uključuju kaznene i ne-kaznene novčane kazne, a mogu obuhvaćati i druge sankcije, kao što su:
  - (a) isključivanje iz prava na državne naknade ili pomoć;

- (b) ⇒ isključenje iz pristupa javnom financiranju, uključujući postupke javnog nadmetanja, bespovratna sredstva i koncesije; ⇐
- (c) privremena ili trajna zabrana obavljanja poslovnih djelatnosti;
- (d) stavljanje pod sudski nadzor;
- (e) sudska likvidacija; ili
- (f) privremeno ili trajno zatvaranje objekata koji su bili upotrijebljeni za počinjenje kaznenog djela.

2. ~~Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravna osoba odgovorna na temelju članka 12. stavka 2. bude kažnjena sankcijama ili mjerama koje su učinkovite, razmjerne i odvraćajuće.~~

↓ novo

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravne osobe koje se smatraju odgovornima u skladu s člankom 13. za kaznena djela za koja je propisana najviša kazna zatvora u trajanju od najmanje dvije godine za fizičke osobe kažnjavaju novčanim kaznama čija najviša razina ne bi trebala biti manja od 1 % ukupnog globalnog prometa pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi odluci o novčanoj kazni.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravne osobe odgovorne na temelju članka 13. za kaznena djela za koja je propisana najviša kazna zatvora u trajanju od najmanje tri godine zatvora za fizičke osobe budu kažnjene novčanim kaznama čija najviša granica ne bi trebala biti manja od 5 % ukupnog globalnog prometa pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi odluci o novčanoj kazni.

↓ 2011/93/EU

⇒ novo

Članak 15.

Izuzimanje od kaznenog progona ili neprimjenjivanje kazni na žrtve

Države članice, u skladu s temeljnim načelima svojih pravnih sustava, poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da nadležna nacionalna tijela imaju pravo na izuzimanje od kaznenog progona i nekažnjavanje djece žrtava seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja zbog umiješanosti u kažnjive radnje koje su bila primorana počiniti kao izravnu posljedicu činjenice da su bila žrtve bilo kojeg kaznenog djela iz članka 4. stavaka 2., 3., 5. i 6., te članka 5. stavaka ⇒ 4., 5. i ⇐ 6.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 16.

Istraga i kazneni progon ⇒ te rokovi zastare ⇐

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da istraga ili progon kaznenih djela iz članka od 3. do ~~7.~~ ⇒ 9. ⇐ ne ovise o prijavi ili tužbi koje podnese sama žrtva ili njezin zastupnik te da se s kaznenim postupkom može nastaviti čak i ako žrtva ili njezin zastupnik povuku svoje izjave.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale mogućnost progona bilo kojeg kaznenog djela iz članka 3., članka 4. stavaka 2., 3., 5., 6. i 7. ~~+~~ , bilo kojeg teškog kaznenog djela iz članka 5. stavka 6., zbog korištenja ~~dječje pornografije~~ materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece iz članka 2. točke 3. podtočaka (a) i (b) ~~(e)(i) and (ii)~~ ⇒ i bilo kojeg kaznenog djela iz članka 7. i 8. ⇐ tijekom dovoljno dugog razdoblja nakon što je žrtva dosegnula punoljetnost postala punoljetna, razmjerno težini dotičnog kaznenog djela.

↓ novo

Razdoblje iz prvog podstavka je:

- (a) najmanje 20 godina od datuma na koji je žrtva postala punoljetna za kaznena djela kažnjiva na temelju ove Direktive najvišom kaznom u trajanju od najmanje tri godine zatvora;
- (b) najmanje 25 godina od datuma na koji je žrtva postala punoljetna za kaznena djela kažnjiva na temelju ove Direktive najvišom kaznom u trajanju od najmanje pet godina zatvora;
- (c) najmanje 30 godina od datuma na koji je žrtva postala punoljetna za kaznena djela kažnjiva na temelju ove Direktive najvišom kaznom u trajanju od najmanje osam godina zatvora;

↓ 2011/93/EU

⇒ novo

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da osobe, jedinice ili službe su nadležne za istragu i progon kaznenih djela iz članka od 3. do ~~7.~~ ⇒ 9. ⇐ na raspolaganju imaju učinkovite istražne alate, kao što su alati koji se koriste kada je riječ o organiziranom kriminalu ili o drugim slučajevima teških kaznenih djela.

↓ novo

4. Države članice osiguravaju da osobe, jedinice ili službe koje istražuju i kazneno gone kaznena djela iz članaka od 3. do 9. imaju dovoljno osoblja, stručnog znanja i učinkovitih istražnih alata za učinkovitu istragu i kazneni progon takvih kaznenih djela, uključujući ona počinjena uporabom informacijskih i komunikacijskih tehnologija, u skladu s primjenjivim pravilima prava Unije i nacionalnog prava. Prema potrebi, ti alati uključuju posebne istražne alate, kao što su oni koji se upotrebljavaju u borbi protiv organiziranog kriminala ili drugih slučajeva teških kaznenih djela, kao što je mogućnost provođenja tajnih istraga.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile istražnim jedinicama i službama pokušaj identifikacije žrtve kaznenih djela iz članaka od 3. do 7. ⇒ 9. ⇐, posebno analizirajući materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece dječje pomoćnike, kao što su to fotografije i audiovizualne snimke, koji se prenosi ili čini dostupnim uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije.

↓ 2011/93/EU

⇒ novo

Članak 17.

Prijavljivanje sumnji na seksualno zlostavljanje ili seksualno iskorištavanje djece

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravila nacionalnog prava o povjerljivosti koja vrijede za stručnjake čija je glavna zadaća rad s djecom ne budu smetnja mogućnosti da ti stručnjaci službama nadležnim³⁷ za zaštitu djece prijavljuju sve okolnosti u kojima postoje opravdani razlozi za sumnju da je dijete žrtva kaznenih djela iz članaka od 3. do 7. ⇒ 9. ⇐
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi ohrabrile sve osobe, koje u dobroj vjeri znaju ili sumnjaju da su počinjena kaznena djela iz članaka od 3. do 7. ⇒ 9. ⇐ da o tome obavijeste nadležne službe ⇒, ne dovodeći u pitanje članak 18. Uredbe (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća³⁷ i članak 12. Uredbe (EU) .../...³⁸ [o utvrđivanju pravila za sprečavanje i suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece]. ⇐

---

³⁷ Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama), (SL L 277, 27.10.2022., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

³⁸ Uredba (EU)

↓ novo

3. Države članice osiguravaju da su barem stručnjaci koji rade u bliskom kontaktu s djecom u sektorima zaštite djece, obrazovanja, skrbi o djeci i zdravstvene skrbi obvezni prijaviti nadležnim tijelima da imaju opravdane razloge vjerovati da je počinjeno ili da će vjerojatno biti počinjeno kazneno djelo kažnjivo na temelju ove Direktive.
  4. Države članice izuzimaju stručnjake koji rade u zdravstvenom sektoru u kontekstu programa namijenjenih osobama koje su osuđene za kazneno djelo kažnjivo na temelju ove Direktive ili osobama koje se boje da bi mogle počinuti bilo koje od kaznenih djela kažnjivih na temelju ove Direktive od obveze prijavljivanja propisane u stavku 3.
  5. Države članice, uz potporu EU-ova centra nakon njegova osnivanja, pružaju smjernice osobama iz stavka 3. za utvrđivanje je li kazneno djelo kažnjivo na temelju ove Direktive počinjeno ili je vjerojatno da će biti počinjeno te o podnošenju prijave nadležnim tijelima. U tim se smjernicama navodi i kako odgovoriti na posebne potrebe žrtava.
-

↓ novo

Članak 18.

Prijavljivanje seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja djece

1. Uz prava žrtava pri podnošenju prijave na temelju članka 5. Direktive 2012/29/EU i članka 5.a Direktive (EU) .../... [predložena direktiva o izmjeni Direktive 2012/29 o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela], države članice osiguravaju da žrtve mogu nadležnim tijelima na jednostavan i lako dostupan način prijaviti kaznena djela iz članaka od 3. do 9. ove Direktive. To uključuje mogućnost prijavljivanja tih kaznenih djela i podnošenja dokaza, ako je to izvedivo, uporabom lako dostupnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija prilagođenih korisnicima.
2. Države članice osiguravaju da su postupci prijavljivanja iz stavka 1. sigurni, povjerljivi i osmišljeni na način i na jeziku prilagođenima djeci, u skladu s njihovom dobi i zrelošću. Države članice osiguravaju da prijavljivanje nije uvjetovano pristankom roditelja.
3. Države članice osiguravaju da se nadležnim tijelima koja dolaze u kontakt sa žrtvama koje prijavljuju kaznena djela seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja djece zabrani prijenos osobnih podataka koji se odnose na boravišni status žrtve tijelima nadležnima za migracije barem do dovršetka prve pojedinačne procjene potreba žrtava za zaštitom provedene u skladu s člankom 22. Direktive 2012/29/EU.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 19.

Nadležnost i usklađivanje kaznenog progona

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi uspostavile svoju nadležnost nad kaznenim djelima iz članaka od 3. do ~~7.~~ ⇒ 9. ⇐ u slučajevima kada je:
  - (a) kazneno djelo u cijelosti ili djelomično počinjeno na njihovom ~~om~~ državnom području; ili
  - (b) počinitelj njihov državljanin.
2. Država članica koja odluči uspostaviti dodatnu nadležnost za kaznena djela iz članaka od 3. do ~~7.~~ ⇒ 9. ⇐ koja nisu počinjena na njezinom ~~om~~ državnom području o tome obavješćuje Komisiju između ostalog u slučajevima kada:
  - (a) kazneno djelo je počinjeno protiv njezinog ~~oga~~ državljanina ili protiv osobe koja uobičajeno boravi na njezinu državnom području;
  - (b) kazneno djelo je počinjeno u korist pravne osobe koja je osnovana na njezinom ~~om~~ državnom području; ili
  - (c) počinitelj kaznenog djela uobičajeno boravi na njezinu državnom području.
3. Države članice osiguravaju da u njihovu nadležnost spadaju kaznena djela iz članaka 5. i ~~6.~~ ⇐, ~~6.~~ ⇒ i 8. ⇐, te, ako je to potrebno, iz članaka ~~od 3. do~~ ⇒ , 4., ⇐ 7. ⇒ i 9. ⇐, koja su počinjena uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije s mogućnošću pristupa s njihova državnog područja, neovisno o tome nalaze li se same tehnologije na njihovom ~~om~~ državnom području ili ne.
4. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da prilikom progona kaznenih djela iz članka 3. stavaka 4., 5. ~~6.~~ ⇐, ~~6.~~ ⇒ 7., i 8., ⇐ članka 4. stavaka 2., 3., 5., 6. i 7. ~~te~~ ⇐, ⇐ članka 5. stavka 6. ⇒, članka 7. i članka 8. ⇐ u vezi sa stavkom 1. ⇐ točkom ⇐ (b) ovog članka, koja su počinjena izvan državnog područja dotične države članice, njezina nadležnost ne bude ovisna o uvjetu da navedeni čini budu smatrani kaznenim djelima na mjestu gdje su počinjeni.
5. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da prilikom progona kaznenih djela iz članaka od 3. do ~~7.~~ ⇒ 9. ⇐ u vezi sa stavkom 1. ⇐, točkom ⇐ (b) ovog članka, koja su počinjena izvan državnog područja dotične države članice, njezina nadležnost ne bude ovisna o uvjetu da kazneni progon može početi samo na temelju prijave žrtve kaznenog djela u mjestu gdje je počinjeno ili na temelju prijave države u kojoj je kazneno djelo počinjeno.

↓ novo

6. Ako je kazneno djelo iz članaka od 3. do 9. u nadležnosti više država članica, te države članice surađuju kako bi utvrdile koja država članica treba provesti kazneni postupak. Predmet se prema potrebi i u skladu s člankom 12. Okvirne odluke 2009/948/PUP upućuje Eurojustu.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 20.

Opće odredbe o mjerama za pomoć i potporu djeci žrtvama te za njihovu zaštitu

1. Djeci žrtvama kaznenih djela iz članaka od 3. do ~~7.~~ ⇒ 9. ⇐ osigurava se pomoć, potpora i zaštita u skladu s člancima ~~19. i 20.~~ ☒ 21. i 22. ☒ , vodeći računa o najboljim interesima djeteta.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se djetetu osigura pomoć i potpora čim nadležna tijela opravdano posumnjaju da je protiv djeteta vjerojatno bilo počinjeno kazneno djelo iz članaka od 3. do ⇒ 9. ⇐ ~~7.~~
3. Države članice osiguravaju da se sa žrtvom kaznenog djela iz članaka od 3. do ~~7.~~ ⇒ 9. ⇐, čija dob nije sa sigurnošću utvrđena i za koju se opravdano pretpostavlja da je dijete, postupa kao da je dijete te da joj se odmah omogući pomoć, potpora i zaštita u skladu s člancima ~~19. i 20.~~ ☒ 21. i 22. ☒

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 21.

Pomoć i potpora žrtvama

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se žrtvama osigura pomoć i ⇒ specijalizirana i primjerena ⇐ potpora prije kaznenog postupka, za vrijeme tog postupka i odgovarajuće vrijeme nakon zaključivanja toga postupka, kako bi im se omogućilo ostvarivanje prava iz ~~Okvirne odluke 2001/220/PUP~~ ☒ Direktive 2012/29/EU ☒ , ⇒ Direktive (EU) .../... [predložena direktiva o izmjeni Direktive 2012/29 o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela] ⇐ i iz ove Direktive. ⇒ Države članice posebno osiguravaju da žrtve kaznenih djela iz članaka od 3. do 9. imaju pristup službama za ciljanu i integriranu potporu za djecu u skladu s člankom 9.a Direktive (EU) .../... [predložena direktiva o izmjeni Direktive 2012/29 o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela]. ⇐ Države članice posebno poduzimaju potrebne korake kako bi osigurale zaštitu onoj djeci koja prijave slučajeve zlostavljanja unutar svoje obitelji.

↓ novo

2. Žrtvama se pruža koordinirana zdravstvena skrb prilagođena njihovoj dobi, emocionalna, psihosocijalna i psihološka potpora te potpora u području obrazovanja, kao i svaka druga odgovarajuća potpora posebno prilagođena situacijama seksualnog zlostavljanja.

3. Ako je potrebno osigurati privremeni smještaj, djeca se prioritetno smještaju kod drugih članova obitelji, prema potrebi u privremeni ili trajni stambeni prostor, uz dostupnost službi za potporu.
4. Žrtve kaznenih djela kažnjivih na temelju ove Direktive imaju pristup referentnim centrima osnovanima u skladu s člankom 28. Direktive [.../.../EU predložena Direktiva o suzbijanju nasilja nad ženama]³⁹.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

5. ~~2.~~ Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pomoć i potpora djetetu žrtvi nisu uvjetovani njegovom spremnošću na suradnju u kaznenoj istrazi, prilikom progona ili sudskog postupka.
6. ~~3.~~ Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se, nakon ocjene posebnih okolnosti svakog pojedinog slučaja djeteta žrtve, ⇒ provedene u skladu s člankom 22. Direktive (EU) .../... [predložena Direktiva o izmjeni Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela] ⇐, ~~osigura usvajanje donesu posebnih mjera~~ za pomoć i potporu djeci žrtvama u ostvarivanju njihovih prava iz ove Direktive, ujedno vodeći računa o stajalištima, potrebama i interesima djeteta.
7. ~~4.~~ Djeca žrtve bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do ~~7.~~ ⇒ 9. ⇐ smatraju se posebno osjetljivim žrtvama u skladu s ~~člankom 2. stavkom 2., člankom 8. stavkom 4. i člankom 14. stavkom 1. Okvirne odluke 2001/220/PUP~~ ⇒ člankom 22. stavkom 2. Direktive 2012/29/EU i Direktive (EU) .../... [predložena Direktiva o izmjeni Direktive 2012/29 o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela] ⇐.
8. ~~5.~~ Države članice poduzimaju mjere, kada je to primjereno i moguće, kako bi osigurale pomoć i potporu obitelji djeteta žrtve u ostvarivanju prava iz ove Direktive, ako se obitelj nalazi na državnom području država članica. Države članice, kada je to primjereno i moguće, na obitelj djeteta žrtve posebno primjenjuju članak 4. ~~Okvirne odluke 2001/220/PUP~~ ⊗ Direktive 2012/29/EU ⊗ ⇒ i Direktive (EU) .../... [predložena Direktiva o izmjeni Direktive 2012/29 o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela] ⇐.

↓ novo

9. Nakon što se osnuje, EU-ov centar proaktivno podupire mjere država članica u pružanju pomoći žrtvama tako što:
  - (a) poziva druge institucije, tijela, urede i agencije Unije, kao i relevantna tijela ili agencije država članica, da s EU-ovim centrom razmjenjuju informacije o pomoći žrtvama seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece kad god je to primjereno, a barem jednom godišnje;

³⁹ COM(2022) 105 od 8.3.2022.

- (b) prikuplja informacije na vlastitu inicijativu o mjerama i programima u području pomoći žrtvama seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, uključujući mjere i programe koji se provode u trećim zemljama;
- (c) olakšava razmjenu najbolje prakse među državama članicama te između država članica i trećih zemalja vođenjem javne baze podataka o mjerama i programima za pomoć žrtvama koji se provode u svakoj državi članici, kao i u trećim zemljama; ta baza podataka ne smije sadržavati osobne podatke;
- (d) olakšava izrađivanje smjernica i protokola iz stavka 10.

10. Države članice, uz potporu EU-ova centra nakon njegova osnivanja, izdaju smjernice za stručnjake u zdravstvu, obrazovanju i socijalnim službama o pružanju odgovarajuće potpore žrtvama seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja djece, među ostalim o upućivanju žrtava relevantnim službama za potporu i pojašnjavanju uloga i odgovornosti. U tim se smjernicama navodi i kako odgovoriti na posebne potrebe žrtava.

↓ 2011/93/EU

⇒ novo

Članak 22.

Zaštita djece žrtava u kaznenim istragama i postupcima

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da u kaznenim istragama i postupcima, u skladu s ulogom žrtava u relevantnom pravosudnom sustavu, nadležna tijela imenuju posebnog predstavnika za dijete žrtvu, ako su na temelju nacionalnog prava nositelji roditeljske odgovornosti isključeni od zastupanja djeteta zbog sukoba interesa između roditelja i djeteta žrtve ili ako dijete nema pratnju ili je odvojeno od svoje obitelji.
2. Države članice osiguravaju da djeca žrtve bez ~~odlaganja~~~~odgode~~ imaju pristup pravnom savjetovanju i, u skladu s ulogom žrtava u relevantnom pravosudnom sustavu, na pravno zastupanje, pa i radi potraživanja odštete. Pravno savjetovanje i pravno zastupanje su besplatni, ako žrtva nema dovoljno financijskih sredstava.
3. Ne dovodeći u pitanje prava obrane, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi u kaznenim istragama koje se odnose na kaznena djela iz članka od 3. do ~~7.~~ ⇒ 9. ⇐ osigurale:
  - (a) da se saslušanja s djetetom žrtvom izvedu bez neopravdanog ~~odlaganja~~~~odgode~~, nakon što su nadležna tijela obaviještena o činjenicama;
  - (b) da se saslušanja djeteta žrtve izvode u prostorijama koje su za tu svrhu namijenjene ili prilagođene;
  - (c) da saslušanja djeteta žrtve obavljaju u tu svrhu osposobljeni stručnjaci ili da se ta saslušanja obavljaju uz njihovu pomoć;
  - (d) da sva saslušanja djeteta žrtve provode iste osobe, ako je to moguće i kada je to primjereno;
  - (e) da broj saslušanja bude što manji i da se obavljaju samo ako su nužna za potrebe kaznenih istraga ili kaznenih postupaka;

(f) da dijete žrtva može biti u pratnji ~~njegovog ili njezinog~~ svojeg pravnog zastupnika ili, kada je to primjereno, odrasle osobe koju ~~on ili ona~~ odabere, osim ako je u odnosu na tu osobu donesena obrazložena odluka koja je s tim u suprotnosti;

⇒ (g) da su liječnički pregledi djeteta žrtve za potrebe kaznenog postupka ograničeni u najvećoj mogućoj mjeri, a provode ih stručnjaci osposobljeni za tu svrhu. ⇐

4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da u kaznenim istragama bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do ~~7~~ ⇒ 9. ⇐ sva saslušanja djeteta žrtve ili, prema potrebi, djeteta svjedoka, mogu biti audiovizualno snimljena te da takve audiovizualne snimke saslušanja mogu biti upotrijebljene kao dokaz u kaznenim postupcima, u skladu s pravilima iz nacionalnog prava.
5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da u kaznenim postupcima u vezi s bilo kojim kaznenim djelom iz članaka od 3. do ~~7~~ ⇒ 9. ⇐ može biti naloženo:
  - (a) isključivanje javnosti sa saslušanja;
  - (b) saslušanje u sudnici djeteta žrtve u odsutnosti, posebno uporabom odgovarajuće komunikacijske tehnologije.
6. Države članice poduzimaju potrebne mjere, ako je to u interesu djece žrtava i vodeći računa o drugim prevladavajućim interesima, da zaštite privatnost, identitet i sliku djece žrtava te da spriječe javnu ~~diseminaciju~~ širenje bilo koje informacije koja bi mogla ~~od~~vesti do njihove identifikacije.

↓ novo

7. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da u slučajevima kad je potrebno sudjelovanje djeteta u kaznenom postupku zbog bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do 9. sud u relevantnim sudskim postupcima uzima u obzir dob i zrelost djeteta.

↓ novo

Članak 23.

Pravo žrtve na odštetu

1. Države članice osiguravaju da žrtve kaznenih djela iz članaka od 3. do 9. ove Direktive imaju pravo na odštetu za svaku pretrpljenu štetu. Države članice osiguravaju da se od počinitelja bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do 9., od pravnih osoba odgovornih za takva kaznena djela u skladu s člancima 13. i 14. te, prema potrebi, iz nacionalnih sustava odštete uspostavljenih u korist žrtava kaznenih djela može zatražiti odštetu.
2. Uz njihova prava iz članka 16.a Direktive (EU) .../... [*predložena Direktiva o izmjeni Direktive 2012/29 o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela*] žrtvama mora biti omogućeno da zatraže odštetu u okviru kaznenog i građanskog postupka za svu štetu koja im je prouzročena bilo

kojim od kaznenih djela kažnjivih na temelju ove Direktive, tijekom dovoljno dugog razdoblja, razmjerno težini kaznenog djela, nakon što postanu punoljetne.

3. Razdoblje iz prvog podstavka je:

- (a) najmanje 20 godina od datuma na koji je žrtva postala punoljetna za kaznena djela kažnjiva na temelju ove Direktive najvišom kaznom u trajanju od najmanje tri godine zatvora;
- (b) najmanje 25 godina od datuma na koji je žrtva postala punoljetna za kaznena djela kažnjiva na temelju ove Direktive najvišom kaznom u trajanju od najmanje pet godina zatvora;
- (c) najmanje 30 godina od datuma na koji je žrtva postala punoljetna za kaznena djela kažnjiva na temelju ove Direktive najvišom kaznom u trajanju od najmanje osam godina zatvora.

4. Kako bi se osigurala dostatna odšteta žrtvama kaznenih djela kažnjivih na temelju ove Direktive, države članice osiguravaju da se u obzir uzmu svi relevantni elementi, uključujući:

- (a) svaku tjelesnu ili duševnu bol i patnju prouzročenu kaznenim djelom, uključujući bol i patnju povezanu s distribucijom materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece na internetu, a odnosi se na dotičnu žrtvu;
- (b) sve troškove skrbi povezane s oporavkom od takve boli i patnje, uključujući troškove povezane s duševnim i tjelesnim zdravljem te liječenjem i putne troškove koji su mogli nastati zbog pristupa takvoj skrbi; i
- (c) svaki gubitak prihoda prouzročen kaznenim djelom.

↓ novo

Članak 24.

Nacionalna tijela ili ekvivalentni subjekti

Države članice osnivaju nacionalna tijela ili ekvivalentne subjekte koji provode sljedeće aktivnosti:

- (1) olakšavanje i, prema potrebi, koordiniranje mjera na nacionalnoj razini u pogledu prevencije i pomoći žrtvama;
- (2) procjenu trendova u seksualnom zlostavljanju djece na internetu i izvan njega;
- (3) evaluaciju rezultata preventivnih programa i mjera, kao i programa i mjera namijenjenih za pomoć i potporu žrtvama, uključujući prikupljanje statističkih podataka u bliskoj suradnji s relevantnim organizacijama civilnog društva aktivnima u tom području;
- (4) izvješćivanje o takvim trendovima, rezultatima i statističkim podacima.

Nacionalna tijela posebno su odgovorna za obveze prikupljanja podataka, istraživanja i izvješćivanja iz članka 31.

↓ novo

Članak 25.

Koordinacija i suradnja među više agencija i dionika

Države članice uspostavljaju odgovarajuće mehanizme kako bi osigurale djelotvornu koordinaciju i suradnju u izradi i provedbi mjera za suzbijanje seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, na internetu i izvan njega, na nacionalnoj razini među relevantnim tijelima i agencijama, uključujući lokalna i regionalna tijela, tijela kaznenog progona, pravosuđe, javne tužitelje, pružatelje usluga potpore kao i pružatelje usluga informacijskog društva, nevladine organizacije, socijalne službe, uključujući tijela za zaštitu djece ili socijalnu skrb, pružatelje obrazovanja i zdravstvene skrbi, socijalne partnere, ne dovodeći u pitanje njihovu autonomiju, te druge relevantne organizacije i subjekte. Ti mehanizmi moraju osiguravati i učinkovitu koordinaciju i suradnju s EU-ovim centrom i Komisijom.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 26.

Mjere protiv oglašavanja prilika za zlostavljanje i seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece na putovanjima i u turizmu ~~seksualnog turizma~~

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi se spriječilo ili zabranilo:

- (a) širenje materijala u kojem se oglašava prilika za počinjenje bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do 8. ~~6.~~; i
  - (b) organiziranje putovanja u komercijalne ili nekomercijalne svrhe u svrhu počinjenja bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. ~~do~~ , 4. i 5.
-

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 27.

Preventivni interventni programi ili mjere

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da osobe koje se boje da bi mogle počinuti bilo koje kazneno djelo iz članaka od 3. do ~~7.~~ 9. imaju ~~prema potrebi~~ pristup posebnim i učinkovitim interventnim programima ili mjerama namijenjenima ocjeni i sprečavanju rizika od počinjenja takvih kaznenih djela.

↓ novo

2. Države članice osiguravaju da su programi ili mjere iz stavka 1. dostupni bez nepotrebnih ograničenja, u skladu s nacionalnim standardima koji se odnose na zdravstvenu zaštitu.

↓ 2011/93/EU

⇒ novo

Članak 28.

Prevenција

1. ⇒ Kako bi obeshrabrile i smanjile potražnju koja potiče sve oblike seksualnog iskorištavanja djece, ⇐ države članice poduzimaju potrebne mjere, kao što su obrazovanje i osposobljavanje, ⇒ kampanje za informiranje i širenje svijesti o cjeloživotnim posljedicama seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, njihovoj protuzakonitoj prirodi, i mogućnostima da osobe koje se boje da bi mogle počinuti povezana kaznena djela imaju pristup posebnim i učinkovitim interventnim programima ili mjerama ⇐ ~~kako bi obeshrabrile i smanjile potražnju koja potiče sve oblike seksualnog iskorištavanja djece.~~
2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, uključujući i one preko interneta, kao što su informativne kampanje i kampanje za ~~podizanje~~ širenje svijesti, istraživački i obrazovni programi ⇒ te programi ⇐ ⇒ ili materijal za osposobljavanje ⇐, prema potrebi u suradnji s relevantnim organizacijama civilnog društva i drugim dionicima, namijenjene ~~podizanju~~ širenju svijesti i smanjivanju rizika da djeca postanu žrtve seksualnog zlostavljanja ili ⇒ seksualnog ⇐ iskorištavanja.
3. Države članice promiču redovito osposobljavanje ⇒, među ostalim u pravosuđu prilagođenom djeci, stručnjaka, sudaca i ⇐ službenika koji bi u svom radu mogli doći u doticaj s djecom žrtvama seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja, uključujući ⇒, među ostalim, stručnjake za zaštitu djece, pravne stručnjake, učitelje, nastavnike i druge odgojno-obrazovne djelatnike, suce obiteljskih sudova i ⇐ policijske službenike na terenu, kako bi bili sposobni prepoznati i postupati s djecom žrtvama i s djecom potencijalnim žrtvama seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja

---

↓ novo

4. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za poboljšanje prevencije seksualnog zlostavljanja djece u zajednici, uključujući škole, bolnice, službe socijalne skrbi, sportske klubove ili vjerske zajednice.

Te mjere uključuju:

- (a) posebne aktivnosti osposobljavanja i informiranja za osoblje koje radi u takvim okruženjima;
- (b) posebne smjernice, interne protokole i standarde u kojima se utvrđuje dobra praksa, kao što je uspostava mehanizama nadzora i odgovornosti za osoblje koje radi u bliskom kontaktu s djecom u takvim okruženjima;
- (c) stvaranje sigurnih prostora kojima upravlja posebno i odgovarajuće osposobljeno osoblje u kojima djeca, roditelji, pružatelji skrbi i članovi zajednice mogu prijaviti neprimjereno ponašanje.

Preventivne mjere posebno se usmjeravaju na zaštitu djece koja su posebno ranjiva, uključujući djecu s mentalnim ili tjelesnim invaliditetom.

5. Nakon što se osnuje, EU-ov centar proaktivno podupire preventivne mjere država članica tako što:

- (a) poziva druge institucije, tijela, urede i agencije Unije, kao i relevantna tijela ili agencije država članica, da razmjenjuju informacije o mjerama i programima za prevenciju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece kad god je to primjereno, a barem jednom godišnje;
- (b) prikuplja informacije o mjerama i programima za prevenciju seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, uključujući mjere i programe koji se provode u trećim zemljama;
- (c) olakšava razmjenu najbolje prakse među državama članicama i trećim zemljama vođenjem javne baze podataka o mjerama i programima koji se provode u svakoj državi članici i u trećim zemljama.

↓ 2011/93/EU

⇒ novo

Članak 29.

Dobrovoljni interventni programi ili mjere tijekom ili nakon kaznenog postupka

1. Ne dovodeći u pitanje interventne programe ili mjere koje uvedu nadležna pravosudna tijela u skladu s nacionalnim pravom, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da ⇒ posebni i ⇐ učinkoviti interventni programi ili mjere budu dostupni radi sprečavanja ili smanjivanja rizika od ponavljanja kaznenog djela seksualne prirode protiv djece. Takvi programi ili mjere su dostupni u svakom trenutku tijekom kaznenog postupka, ⇒ a na raspolaganju su i ⇐ unutar zatvora i ~~izvan~~ izvan zatvora, u skladu s nacionalnim pravom.
2. Interventni programi ili mjere iz stavka 1. odgovaraju posebnim razvojnim potrebama djece koja počine seksualni delikt.
3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da sljedeće osobe imaju pristup intervencijskim programima ili mjerama iz stavka 1.:
  - (a) osobe koje podliježu kaznenim postupcima zbog bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do ⇒ 9. ⇐ ~~7.~~, pod uvjetima koji ne štete niti su u

suprotnosti s pravom na obranu ni sa zahtjevima poštenog i nepristranog suđenja i u skladu su s načelom pretpostavke nedužnosti; i

- (b) osobe koje su osuđene za bilo koje kazneno djelo iz članaka od 3. do ~~7.~~ ~~⇒ 9.~~ ~~⇒ 7.~~
4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se za osobe iz stavka 3. pripremi ocjena opasnosti koju predstavljaju i ocjena mogućeg rizika od ponavljanja kaznenih djela iz članaka od 3. do ~~7.~~ ~~⇒ 9.~~ ~~⇒ 7.~~ s ciljem utvrđivanja odgovarajućih interventnih programa ili mjera.
5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da osobe iz stavka 3. za koje su predlagani interventni programi ili mjere u skladu sa stavkom 4.:
- (a) budu u cijelosti obaviještene o razlozima prijedloga;
  - (b) pristanu na sudjelovanje u programima ili mjerama na temelju potpunog uvida u činjenice;
  - (c) mogu odbiti i, u slučaju osuđenih osoba, budu upoznate s mogućim posljedicama takvog odbijanja.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

Članak 30.

Mjere protiv internetskih stranica koje sadrže ili šire materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ~~povezan sa seksualnim zlostavljanjem djece pornografije~~

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale žurno uklanjanje internetskih stranica s poslužitelja koji se nalaze na njihovom ~~u~~ državnom području, a koje sadrže ili šire materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece , te kako bi doprinijele uklanjanju takvih stranica i s poslužitelja koji se nalaze izvan njihovog ~~og~~ državnog područja.
2. Države članice mogu poduzeti mjere sprečavanja pristupa internetskim stranicama koje sadrže ~~dječju pornografiju~~ materijal koji sadržava seksualno zlostavljanje djece ili ~~je~~ jega šire prema korisnicima interneta unutar njihovog ~~og~~ državnog područja. Te mjere treba odrediti transparentnim postupcima i osigurati odgovarajuće zaštitne mjere, posebno kako bi se osiguralo da ograničenje bude svedeno samo na ono što je potrebno i razmjerno, te da korisnici budu obaviješteni o razlozima ograničenja. Te zaštitne mjere uključuju i mogućnost sudske zaštite.

↓ novo

Članak 31.

Prikupljanje podataka

1. Države članice uspostavljaju sustav za prikupljanje, izradu, sastavljanje i širenje javnih statističkih podataka o kaznenim djelima iz članaka od 3. do 9.
2. Statistički podaci uključuju sljedeće podatke razvrstane prema spolu, dobi žrtve i počinitelja, odnosu između žrtve i počinitelja te vrsti kaznenog djela:

- (a) broj žrtava koje su doživjele jedno od kaznenih djela iz članka od 3. do 9. u posljednjih 12 mjeseci, posljednjih pet godina i tijekom cijelog života;
- (b) godišnji broj osoba koje su kazneno gonjene i osuđene za kaznena djela iz članka od 3. do 9., dobiven iz nacionalnih administrativnih izvora;
- (c) rezultate vlastitih inicijativa za prevenciju u skladu s člancima 27., 28. i 29. u pogledu broja počinitelja i potencijalnih počinitelja koji su pristupili programima prevencije te postotka tih počinitelja i potencijalnih počinitelja koji su osuđeni za jedno od kaznenih djela iz članka od 3. do 9. nakon što su sudjelovali u takvim programima.
3. Države članice dužne su svake tri godine provesti istraživanje među stanovništvom primjenjujući usklađenu metodologiju Komisije (Eurostata) kako bi doprinijele prikupljanju podataka iz stavka 2. točke (a) i na temelju toga procijenile raširenost i trendove svih kaznenih djela iz članka od 3. do 9. ove Direktive. Države članice dužne su prvi put dostaviti te podatke Komisiji (Eurostatu) najkasnije do [tri godine od stupanja na snagu ove Direktive].
4. Države članice prikupljaju administrativne podatke u skladu sa stavkom 2. na temelju zajedničkih kriterija razvrstavanja razvijenih u suradnji s EU-ovim centrom. Te podatke svake godine dostavljaju EU-ovu centru. Dostavljeni podaci ne smiju sadržavati osobne podatke.
5. EU-ov centar pomaže državama članicama u prikupljanju podataka iz stavka 2., među ostalim promicanjem razvoja zajedničkih dobrovoljnih standarda za jedinice brojenja, pravila brojenja, zajedničke kriterije razvrstavanja, formate za izvješćivanje i klasifikaciju kaznenih djela.
6. Države članice dostavljaju statističke podatke EU-ovu centru i Komisiji i svake godine javno objavljuju prikupljene statističke podatke. EU-ov centar prikuplja i javno objavljuje statističke podatke. Ti statistički podaci ne smiju sadržavati osobne podatke.
7. Države članice podupiru istraživanja temeljnih uzroka, učinaka, učestalosti, učinkovitih preventivnih mjera, učinkovitih mjera pomoći žrtvama i stope osuda za kaznena djela iz članka od 3. do 9. ove Direktive.

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

Članak 32.

Izvješćivanje

- ~~1. Države članice do 18. prosinca 2015. Europskom parlamentu i Vijeću podnose izvješće s ocjenom u kojoj mjeri su države članice poduzele mjere potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom, zajedno sa zakonodavnim prijedlogom, ako je to potrebno.~~
- ~~2. Komisija do 18. prosinca 2015. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće s ocjenom provedbe mjera iz članka 25.~~

↓ novo

Komisija do [pet godina od datuma početka primjene] i svakih pet godina nakon toga podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni ove Direktive [u državama članicama] i prema potrebi predlaže izmjene.

↓ 2011/93/EU

~~Članak 26.~~

~~Zamjena Okvirne odluke 2004/68/PUP~~

~~Ovim se zamjenjuje Okvirna odluka 2004/68/PUP za države članice koje sudjeluju u donošenju ove Direktive, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica da u određenim rokovima prenesu Okvirnu odluku u nacionalno pravo.~~

~~Za države članice koje sudjeluju u donošenju ove Direktive upućivanja na Okvirnu odluku 2004/68/PUP smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu.~~

↓ 2011/93/EU (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 33.

Prenošenje

- ~~1. Države članice do 18. prosinca 2013. donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s~~ Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom ⇒ člankom 2. stavkom 3. točkom (d), stavicima 4., 5., 6., 8., 9.; člankom 3. stavkom 1., stavicima od 4. do 9.; člankom 4. stavicima od 4. do 7.; člankom 5. stavicima od 2. do 10.; člancima od 6. do 10.; člankom 11. uvodnim tekstom i točkama (b), (h), (i), (j); člankom 12.; člankom 13.; člankom 14. stavkom 1. uvodnim tekstom i točkom (b) te stavicima 2. i 3.; člancima od 15. do 20.; člankom 21. stavicima od 1. do 4. i od 6. do 10.; člankom 22. stavkom 3. uvodnim tekstom i točkom (g) te stavicima 4., 5. i 7.; člancima od 23. do 28.; člankom 29. stavicima 1., 3. i 4.; člancima od 30. do 32. ove Direktive ⇐ ⇒ do [dvije godine nakon stupanja na snagu]. ⇐ ⇒ One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera. ⇐
- ~~2. Države članice dostavljaju Komisiji tekst odredbi kojima obveze na temelju ove Direktive prenose u svoje nacionalno pravo.~~
- ~~3. Kada države članice usvajaju ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave.~~ ⇒ One sadržavaju i izjavu da se upućivanja u postojećim zakonima i drugim propisima na direktivu stavljenju izvan snage ovom Direktivom smatraju upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice

određuju načine tog upućivanja i način oblikovanja te izjave. ↩ ~~Načine tog upućivanja utvrđuju države članice.~~

↓ novo

3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva, uključujući korelacijsku tablicu između tih nacionalnih mjera i odgovarajućih obveza iz ove Direktive.

↓ novo

Članak 34.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 2011/93/EU stavlja se izvan snage s učinkom od [dana koji slijedi nakon drugog datuma iz članka 32. prvog podstavka], ne dovodeći u pitanje obveze država članica u pogledu roka za prenošenje u nacionalno pravo direktive iz Priloga I.

Upućivanja na direktivu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga II.

↓ 2011/93/EU

⇒ novo

Članak 35.

Stupanje na snagu ⇒i primjena ⇐

Ova Direktiva stupa na snagu ⇒ dvadesetog ⇐ ~~na~~ dana ⇒ od dana ⇐ objave u *Službenom listu Europske unije*.

↓ novo

Obveze iz članka 33. stavka 1. primjenjuju se od [... dan koji slijedi nakon roka za prenošenje iz članka 33. stavka 1.], osim članka 21. stavka 9., članka 28. stavka 5.; članka 31. stavaka 4., 5. i 6. koji se primjenjuju od [datum treba uskladiti s Uredbom o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece].

↓ 2011/93/EU

Članak 36.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu,

*Za Europski parlament
Predsjednica*

*Za Vijeće
Predsjednik*

Strasbourg, 6.2.2024.
COM(2024) 60 final

ANNEXES 1 to 3

PRILOZI

Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća

o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje djece te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (preinaka)

{SEC(2024) 57 final} - {SWD(2024) 32 final} - {SWD(2024) 33 final} -
{SWD(2024) 34 final}

PRILOG I.

**ROK ZA PRENOŠENJE U NACIONALNO PRAVO
(IZ ČLANKA 35.)**

Direktiva	Rok za prenošenje
2011/93/EU	18. prosinca 2013.

PRILOG II.

KORELACIJSKA TABLICA IZMEĐU ČLANAKA DIREKTIVE 2011/93 I OVE DIREKTIVE

Direktiva 2011/93/EU	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2. uvodni tekst	Članak 2. uvodni tekst
Članak 2. točka (a)	Članak 2. točka 1.
Članak 2. točka (b)	Članak 2. točka 2.
Članak 2. točka (c) uvodni tekst	Članak 2. točka 3. uvodni tekst
Članak 2. točka (c) podtočka i.	Članak 2. točka 3. podtočka (a)
Članak 2. točka (c) podtočka ii.	Članak 2. točka 3. podtočka (b)
Članak 2. točka (c) podtočka iii.	Članak 2. točka 3. podtočka (c)
Članak 2. točka (c) podtočka iv.	Članak 2. točka 3. podtočka (d)
–	Članak 2. točka 4.
Članak 2. točka (d)	Članak 2. točka 5.
članak 2. točka (e) podtočka i.	Članak 2. točka 6. podtočka (a)
Članak 2. točka (e) podtočka ii.	Članak 2. točka 6. podtočka (b)
Članak 2. točka (f)	Članak 2. točka 7.
–	Članak 2. točka 8.
–	Članak 2. točka 9.
Članak 3. stavak 1.	Članak 3. stavak 1.
Članak 3. stavak 2.	Članak 3. stavak 2.
Članak 3. stavak 3.	Članak 3. stavak 3.
Članak 3. stavak 4.	Članak 3. stavak 4.
Članak 3. stavak 5. točka i.	Članak 3. točka 5. podtočka (a)
Članak 3. stavak 5. točka ii.	Članak 3. stavak 5. točka (b)
Članak 3. stavak 5. točka iii.	Članak 3. stavak 5. točka (c)

Članak 3. stavak 6.	Članak 3. stavak 6.
–	Članak 3. stavak 7.
–	Članak 3. stavak 8.
–	Članak 3. stavak 9. točka (a)
–	Članak 3. stavak 9. točka (b)
–	Članak 3. stavak 9. točka (c)
Članak 4. stavak 1.	Članak 4. stavak 1.
Članak 4. stavak 2.	Članak 4. stavak 2.
Članak 4. stavak 3.	Članak 4. stavak 3.
Članak 4. stavak 4.	Članak 4. stavak 4.
Članak 4. stavak 5.	Članak 4. stavak 5.
Članak 4. stavak 6.	Članak 4. stavak 6.
Članak 4. stavak 7.	Članak 4. stavak 7.
Članak 5. stavak 1.	Članak 5. stavak 1.
Članak 5. stavak 2.	Članak 5. stavak 2.
Članak 5. stavak 3.	Članak 5. stavak 3.
Članak 5. stavak 4.	Članak 5. stavak 4.
Članak 5. stavak 5.	Članak 5. stavak 5.
Članak 5. stavak 6.	Članak 5. stavak 6.
–	Članak 5. stavak 7.
–	Članak 5. stavak 8. točka (a)
–	Članak 5. stavak 8. točka (b)
–	Članak 5. stavak 8. točka (c)
–	Članak 5. stavak 8. točka (d)
Članak 5. stavak 7.	Članak 5. stavak 9.
Članak 5. stavak 8.	Članak 5. stavak 10.

Članak 6. stavak 1.	Članak 6. stavak 1.
Članak 6. stavak 2.	Članak 6. stavak 2.
–	Članak 6. stavak 3.
–	Članak 7.
–	Članak 8.
Članak 7. stavak 1.	Članak 9. stavak 1.
Članak 7. stavak 2.	Članak 9. stavak 2.
Članak 8. stavak 1.	Članak 10. stavak 1.
Članak 8. stavak 2.	Članak 10. stavak 2.
Članak 8. stavak 3.	Članak 10. stavak 3.
–	Članak 10. stavak 4.
–	Članak 10. stavak 5.
–	Članak 10. stavak 6.
Članak 9. uvodni tekst	Članak 11. uvodni tekst
Članak 9. točka (a)	Članak 11. točka (a)
Članak 9. točka (b)	Članak 11. točka (b)
Članak 9. točka (c)	Članak 11. točka (c)
Članak 9. točka (d)	Članak 11. točka (d)
Članak 9. točka (e)	Članak 11. točka (e)
Članak 9. točka (f)	Članak 11. točka (f)
Članak 9. točka (g)	Članak 11. točka (g)
–	Članak 11. točka (h)
–	Članak 11. točka (i)
–	Članak 11. točka (j)
Članak 10. stavak 1.	Članak 12. stavak 1.
Članak 10. stavak 2.	Članak 12. stavak 2.

Članak 10. stavak 3.	Članak 12. stavak 3.
Članak 11.	–
Članak 12. stavak 1. točka (a)	Članak 13. stavak 1. točka (a)
Članak 12. stavak 1. točka (b)	Članak 13. stavak 1. točka (b)
Članak 12. stavak 1. točka (c)	Članak 13. stavak 1. točka (c)
Članak 12. stavak 2.	Članak 13. stavak 2.
Članak 12. stavak 3.	Članak 13. stavak 3.
Članak 13. stavak 1. uvodni tekst	Članak 14. stavak 1. uvodni tekst
Članak 13. stavak 1. točka (a)	Članak 14. stavak 1. točka (a)
–	Članak 14. stavak 1. točka (b)
Članak 13. stavak 1. točka (b)	Članak 14. stavak 1. točka (c)
Članak 13. stavak 1. točka (c)	Članak 14. stavak 1. točka (d)
Članak 13. stavak 1. točka (d)	Članak 14. stavak 1. točka (e)
Članak 13. stavak 1. točka (e)	Članak 14. stavak 1. točka (f)
Članak 13. stavak 2.	–
–	Članak 14. stavak 2.
–	Članak 14. stavak 3.
Članak 14.	Članak 15.
Članak 15. stavak 1.	Članak 16. stavak 1.
Članak 15. stavak 2.	Članak 16. stavak 2.
–	Članak 16. stavak 2. točka (a)
–	Članak 16. stavak 2. točka (b)
–	Članak 16. stavak 2. točka (c)
Članak 15. stavak 3.	Članak 16. stavak 3.
–	Članak 16. stavak 4.
Članak 15. stavak 4.	Članak 16. stavak 5.

Članak 16. stavak 1.	Članak 17. stavak 1.
Članak 16. stavak 2.	Članak 17. stavak 2.
–	Članak 17. stavak 3.
–	Članak 17. stavak 4.
–	Članak 18. stavak 1.
–	Članak 18. stavak 2.
–	Članak 18. stavak 3.
Članak 17. stavak 1. uvodni tekst	Članak 19. stavak 1. uvodni tekst
Članak 17. stavak 1. točka (a)	Članak 19. stavak 1. točka (a)
Članak 17. stavak 1. točka (b)	Članak 19. stavak 1. točka (b)
Članak 17. stavak 2. uvodni tekst	Članak 19. stavak 2. uvodni tekst
Članak 17. stavak 2. točka (a)	Članak 19. stavak 2. točka (a)
Članak 17. stavak 2. točka (b)	Članak 19. stavak 2. točka (b)
Članak 17. stavak 2. točka (c)	Članak 19. stavak 2. točka (c)
Članak 17. stavak 3.	Članak 19. stavak 3.
Članak 17. stavak 4.	Članak 19. stavak 4.
Članak 17. stavak 5.	Članak 19. stavak 5.
–	Članak 19. stavak 6.
Članak 18. stavak 1.	Članak 20. stavak 1.
Članak 18. stavak 2.	Članak 20. stavak 2.
Članak 18. stavak 3.	Članak 20. stavak 3.
Članak 19. stavak 1.	Članak 21. stavak 1.
–	Članak 21. stavak 2.
–	Članak 21. stavak 3.
–	Članak 21. stavak 4.
Članak 19. stavak 2.	Članak 21. stavak 5.

Članak 19. stavak 3.	Članak 21. stavak 6.
Članak 19. stavak 4.	Članak 21. stavak 7.
Članak 19. stavak 5.	Članak 21. stavak 8.
–	Članak 21. stavak 9. točka (a)
–	Članak 21. stavak 9. točka (b)
–	Članak 21. stavak 9. točka (c)
–	Članak 21. stavak 9. točka (d)
–	Članak 21. stavak 10.
Članak 20. stavak 1.	Članak 22. stavak 1.
Članak 20. stavak 2.	Članak 22. stavak 2.
Članak 20. stavak 3. uvodni tekst	Članak 22. stavak 3. uvodni tekst
Članak 20. stavak 3. točka (a)	Članak 22. stavak 3. točka (a)
Članak 20. stavak 3. točka (b)	Članak 22. stavak 3. točka (b)
Članak 20. stavak 3. točka (c)	Članak 22. stavak 3. točka (c)
Članak 20. stavak 3. točka (d)	Članak 22. stavak 3. točka (d)
Članak 20. stavak 3. točka (e)	Članak 22. stavak 3. točka (e)
Članak 20. stavak 3. točka (f)	Članak 22. stavak 3. točka (f)
–	Članak 22. stavak 3. točka (g)
Članak 20. stavak 4.	Članak 22. stavak 4.
Članak 20. stavak 5. uvodni tekst	Članak 22. stavak 5. uvodni tekst
Članak 20. stavak 5. točka (a)	Članak 22. stavak 5. točka (a)
Članak 20. stavak 5. točka (b)	Članak 22. stavak 5. točka (b)
Članak 20. stavak 6.	Članak 22. stavak 6.
–	Članak 22. stavak 7.
–	Članak 23. stavak 1.
–	Članak 23. stavak 2.

–	Članak 23. stavak 3. uvodni tekst
–	Članak 23. stavak 3. točka (a)
–	Članak 23. stavak 3. točka (b)
–	Članak 23. stavak 3. točka (c)
–	Članak 23. stavak 4. uvodni tekst
–	Članak 23. stavak 4. točka (a)
–	Članak 23. stavak 4. točka (b)
–	Članak 23. stavak 4. točka (c)
–	Članak 24.
–	Članak 25.
Članak 21. uvodni tekst	Članak 26. uvodni tekst
Članak 21. točka (a)	Članak 26. točka (a)
Članak 21. točka (b)	Članak 26. točka (b)
Članak 22.	Članak 27.
–	Članak 27. stavak 2.
Članak 23. stavak 1.	Članak 28. stavak 1.
Članak 23. stavak 2.	Članak 28. stavak 2.
Članak 23. stavak 3.	Članak 28. stavak 3.
–	Članak 28. stavak 4. uvodni tekst
–	Članak 28. stavak 4. točka (a)
–	Članak 28. stavak 4. točka (b)
–	Članak 28. stavak 4. točka (c)
–	Članak 28. stavak 5. uvodni tekst
–	Članak 28. stavak 5. točka (a)
–	Članak 28. stavak 5. točka (b)
–	Članak 28. stavak 5. točka (c)

Članak 24. stavak 1.	Članak 29. stavak 1.
Članak 24. stavak 2.	Članak 29. stavak 2.
Članak 24. stavak 3. uvodni tekst	Članak 29. stavak 3. uvodni tekst
Članak 24. stavak 3. točka (a)	Članak 29. stavak 3. točka (a)
Članak 24. stavak 3. točka (b)	Članak 29. stavak 3. točka (b)
Članak 24. stavak 4.	Članak 29. stavak 4.
Članak 24. stavak 5. uvodni tekst	Članak 29. stavak 5. uvodni tekst
Članak 24. stavak 5. točka (a)	Članak 29. stavak 5. točka (a)
Članak 24. stavak 5. točka (b)	Članak 29. stavak 5. točka (b)
Članak 24. stavak 4.	Članak 29. stavak 4.
Članak 24. stavak 5. uvodni tekst	Članak 29. stavak 5. uvodni tekst
Članak 24. stavak 5. točka (a)	Članak 29. stavak 5. točka (a)
Članak 24. stavak 5. točka (b)	Članak 29. stavak 5. točka (b)
Članak 24. stavak 5. točka (c)	Članak 29. stavak 5. točka (c)
Članak 25. stavak 1.	Članak 30. stavak 1.
Članak 25. stavak 2.	Članak 30. stavak 2.
–	Članak 31. stavak 1.
–	Članak 31. stavak 2. uvodni tekst
–	Članak 31. stavak 2. točka (a)
–	Članak 31. stavak 2. točka (b)
–	Članak 31. stavak 2. točka (c)
–	Članak 31. stavak 3.
–	Članak 31. stavak 4.
–	Članak 31. stavak 5.
–	Članak 31. stavak 6.
–	Članak 31. stavak 7.

Članak 26.	–
Članak 27. stavak 1.	Članak 33. stavak 1.
Članak 27. stavak 2.	–
Članak 27. stavak 3.	Članak 33. stavak 2.
–	Članak 33. stavak 3.
Članak 28.	Članak 32.
–	Članak 34.
Članak 29.	Članak 35.
Članak 30.	Članak 36.

PRILOG III.

Korelacijska tablica između uvodnih izjava i članaka ove Direktive

Uvodne izjave	Članci
1., 7.	Općenito (potreba za preinakom)
2., 3., 4.	Članak 1.
5., 6., 8.	Općenito (ostali pravni instrumenti)
9.	Članci 4., 10.
10., 11., 12.	Članak 2. točka (c)
13.	Članak 3. stavak 5. točka (b), članak 11. točka (a)
14., 16., 17., 18., 19. i 29.	Članci od 3. do 9.
15.	Članak 2. točka (c), članci od 3. do 9.
20.	Članak 5. stavci 1. i 7.
21.	Članak 5. stavak 3.
22., 23.	Članak 6.
24.	Članak 10.
25., 26.	Članak 11.
27.	Članci 21., 23.
28.	Članak 15.
30., 31., 32., 33.	Članak 16.
34.	Članci 17., 18.
35.	Članak 19.
36., 37., 38.	Članci 20., 21., 22.
39.	Članak 23.
40.	Članci 21., 24., 25., 28.
41.	Članak 24.
42.	Članak 26.

43.	Članci 27., 28., 29.
44.	Članci 17., 18.
45.	Članak 5. stavci 1., 7. i 8.
46.	Članak 28. stavci 3. i 4.
47., 48.	Članci 27., 28., 29.
49.	Članak 29.
50., 51., 52., 53.	Članak 12.
54.	Članak 31.
55.	Članak 17.
56., 57., 58.	Članak 30.
59., 60., 61., 62.	Općenito (pravna osnova, poštovanje Povelje, države članice sudionice)
63., 64.	Članak 33.